

POMORSKI ZAKONIK
Narodne novine, br. 181/2004, 76/2007,
146/2008, 61/2011, 56/2013, 26/2015, 17/2019

(izvadak)

Dio prvi
OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(1) Odredbama ovoga Zakonika utvrđuju se morski i podmorski prostori Republike Hrvatske i uređuju pravni odnosi u njima, sigurnost plovidbe u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske, zaštita i očuvanje prirodnih morskih bogatstava i morskog okoliša, osnovni materijalnopравни odnosi u pogledu plovniha objekata, ugovorni i drugi obvezni odnosi koji se odnose na brodove, upise plovniha objekata, ograničenje brodareve odgovornosti, ovrha i osiguranja na brodovima.

(2) Ako ovim Zakonikom nije drugačije određeno, njegove se odredbe primjenjuju na plovne objekte koji se nalaze ili plove unutarnjim morskim vodama, teritorijalnim morem Republike Hrvatske.

Članak 2.

(1) Ako ovim Zakonikom nije drugačije određeno, njegove odredbe koje se odnose na brodove primjenjuju se i na druge pomorske objekte, osim ratnog broda.

(2) Ako ovim Zakonikom nije drugačije određeno, njegove odredbe koje se odnose na brodove u gradnji primjenjuju se i na druge pomorske objekte u gradnji.

Članak 3.

Odredbe ovoga Zakonika primjenjuju se na ratne brodove ako je to ovim Zakonikom izričito predviđeno.

Članak 4.

Na odnose pomorskog prava koji nisu uređeni ovim Zakonikom, drugim propisima donesenima na temelju ovoga Zakonika, odnosno drugim zakonima, primjenjuju se običaji.

Članak 5.

Ako ovim Zakonikom nije drugačije određeno, pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakonika imaju sljedeća značenja:

1. *autonomni plovni objekt* je plovni objekt koji ovisno o stupnju automatizacije i zahtjevima za neposrednim nadzorom stalne službe može ploviti bez ukrcane posade ili sa smanjenim brojem članova posade,

2. *brod*, osim ratnog broda, jest plovni objekt namijenjen za plovidbu morem, čija je duljina trupa veća od 15 m, ili je ovlašten prevoziti više od 12 putnika. Brod može biti putnički, teretni, tehnički plovni objekt, ribarski, javni ili znanstvenoistraživački,

3. *brod treće države* je brod koji ne vije zastavu Republike Hrvatske ili zastavu druge države članice Europske unije,

4. *brod u gradnji* jest brod koji se gradi od trenutka polaganja kobilice ili sličnog postupka gradnje, a koji je upisan u upisnik brodova kao brod u gradnji, do završetka gradnje i upisa u upisnik brodova kao brod,

5. *brod za ukapljene plinove* jest brod namijenjen za prijevoz ukapljenih plinova u različenom stanju,

6. *brodar* jest fizička ili pravna osoba koja je kao posjednik broda nositelj plovidbenog pothvata, s tim što se pretpostavlja, dok se ne dokaže protivno, da je brodar osoba koja je u upisnik brodova upisana kao vlasnik broda,

7. *brodica* jest plovni objekt namijenjen za plovidbu morem koji je ovlašten prevoziti najviše 12 putnika, čija je duljina trupa veća od 2,5 metra, a manja ili jednaka 15 metara, ili ukupne snage porivnih uređaja veća od 5 kW,

Pojam brodica ne obuhvaća:

- plovila koja pripadaju drugom pomorskom objektu u svrhu prikupljanja, spašavanja ili obavljanja radova,

- plovila namijenjena isključivo za natjecanja,

- kanue, kajake, gondole i pedaline,

- daske za jedrenje i daske za jahanje na valovima,

8. *brzo plovilo* jest plovilo koje ima sposobnost postizanja najveće

brzine u čvorovima jednake ili veće od 7.1922 ∇ ^{0,1667}

gdje je ∇ istisnina na konstruktivnoj vodnoj liniji u m³

9. *crta srednje niže niske vode* jest aritmetička sredina svih nižih niskih voda tijekom mjeseca ili godine,

10. *crta srednje više visoke vode* jest aritmetička sredina svih viših visokih voda tijekom mjeseca ili godine,

11. *duljina broda i duljina trupa jahte ili brodice* jesu duljine utvrđene Tehničkim pravilima,

12. *hrvatski ratni brod* jest plovni objekt, uključujući podmornicu, koji je pod zapovjedništvom pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske, a čija je posada vojna, odnosno podvrgnuta vojnoj disciplini i koji je dužan isticati vanjske znakove raspoznavanja

ratnih brodova hrvatske državne pripadnosti kad god je potrebno da svoje svojstvo učini poznatim,

13. *jahta* jest plovni objekt za sport i razonodu, neovisno o tome koristi li se za osobne potrebe ili za gospodarsku djelatnost, a čija je duljina trupa veća od 15 metara i koji je namijenjen za dulji boravak na moru, te koji je osim posade ovlašten prevoziti do 12 putnika,

14. *javni brod* jest brod, osim ratnog broda, namijenjen i opremljen za obavljanje djelatnosti od općeg interesa države, a čiji je vlasnik, odnosno brodar država ili neko drugo tijelo ovlašteno od države (npr. policijski brod, brod lučke kapetanije, brod Obalne straže i sl.) i koji služi isključivo u negospodarske svrhe,

15. *javni prijevoz* je prijevoz osoba i stvari koji je uz jednake uvjete svakom dostupan i obavlja se na temelju ugovora o prijevozu,

16. *kompanija* jest fizička ili pravna osoba, koja je preuzela odgovornost za upravljanje brodom od vlasnika broda i koja je preuzimanjem takve odgovornosti preuzela ovlasti i odgovornosti sukladno Međunarodnom pravilniku o upravljanju sigurnošću (ISM Pravilnik), ili je preuzela odgovornost od vlasnika za upravljanje brodicom ili jahtom, koja se koristi u gospodarske svrhe, sukladno odredbama Tehničkih pravila,

17. *korisnik jahte, odnosno brodice* jest fizička ili pravna osoba koja drži jahtu, odnosno brodicu u posjedu kao vlasnik ili temeljem ugovora o zakupu ili ugovora o *leasingu*, s tim što se pretpostavlja, dok se ne dokaže suprotno, da je korisnik jahte, odnosno brodice osoba koja je u upisniku brodova upisana kao vlasnik. Na korisnika jahte, odnosno brodice na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ovoga Zakonika o brodaru,

18. *luka* jest morska luka, tj. morski i s morem neposredno povezani kopneni prostor s izgrađenim i neizgrađenim obalama, lukobranima, uređajima, postrojenjima i drugim objektima namijenjenim za pristajanje, sidrenje i zaštitu brodova, jahti i brodica, za ukrcaj i iskrcaj putnika i robe, uskladištenje i drugo manipuliranje robom, proizvodnju, oplemenjivanje i doradu robe te ostale gospodarske djelatnosti koje su s tim djelatnostima u međusobnoj ekonomskoj, prometnoj ili tehnološkoj vezi,

19. *luka otvorena za međunarodni promet* jest luka slobodna za pristup plovnih objekata svih zastava,

20. *međunarodno putovanje* jest putovanje brodom, jahtom ili brodicom prema plovidbenom planu iz bilo koje hrvatske luke u stranu luku ili obratno,

21. *ministar* jest ministar nadležan za pomorstvo,

22. *Ministarstvo* jest ministarstvo nadležno za pomorstvo,

23. *nepomični odobalni objekt* jest pomorski objekt u potpunosti ili djelomično ukopan u morsko dno ili položen na morsko dno, koji nije namijenjen za plovidbu (npr. nepomični odobalni objekt za istraživanje i eksploataciju podmorja, podmorski cjevovod i sl.), osim podmorskog kabela i objekata prometne infrastrukture (npr. podmorski tunel, most oslonjen na morsko dno i sl.),

24. *nuklearni brod* je brod opremljen uređajem na nuklearni pogon,

25. *objekti sigurnosti plovidbe* jesu objekti i/ili tehnički sustavi kojima se vizualno, zvučno, elektromagnetskim valovima ili na drugi način dostavljaju, zaprimaju ili razmjenjuju informacije značajne za sigurnost ljudi i plovni objekata na moru, zaštitu morskog okoliša ili sigurnosnu zaštitu ljudi, pomorskih objekata i luka, a koji se ne nalaze na plovnom objektu. Objekti sigurnosti plovidbe mogu biti objekti pomorske signalizacije, obalne radijske postaje i drugi objekti sigurnosti plovidbe,

26. *ovlaštena organizacija za sigurnosnu zaštitu brodova* jest organizacija koja ispunjava uvjete propisane posebnim propisom i koja je ovlaštena od Ministarstva za obavljanje statutarne certifikacije glede sigurnosne zaštite brodova,

27. *plovni objekt* jest pomorski objekt namijenjen za plovidbu morem. Plovni objekt može biti brod, ratni brod, podmornica, jahta ili brodica,

28. *plovni put* jest morski pojas dovoljno dubok i širok za sigurnu plovidbu plovnog objekta,

29. *plutajući objekt* jest pomorski objekt stalno privezan ili usidren na moru, koji nije namijenjen za plovidbu (npr. plutajući dok, plutajuće skladište, plutajući restoran, plutajuća elektrana, pontonski most, pontonska marina i sl.),

30. *pomorska plovidba* jest plovidba koja se obavlja na moru i rijekama hrvatskoga jadranskog slijeva do granice do koje su one plovne s morske strane,

31. *pomorski objekt* jest objekt namijenjen za plovidbu morem (plovni objekt), ili objekt stalno privezan ili usidren na moru (plutajući objekt), odnosno objekt u potpunosti ili djelomično ukopan u morsko dno ili položen na morsko dno (nepomični odobalni objekt),

32. *posebno pravo vučenja* jest obračunska jedinica kako ju je definirao Međunarodni monetarni fond,

33. *poslovođa broda* jest fizička ili pravna osoba koja upravlja poslovanjem i/ili tehničkim održavanjem broda i/ili popunjavanjem broda posadom,

34. *poslodavac* je osoba koja je s pomorcem zaključila/sklopila ugovor o radu u svoje ime,

35. *postojeći brod* jest brod koji nije u gradnji,

36. *prijavljeno tijelo* je organizacija koja ispunjava uvjete propisane posebnim propisom i koja je ovlaštena od Ministarstva za obavljanje certifikacije pomorske opreme ili je ovlaštena za obavljanje ocjene sukladnosti brodica za sport i razonodu i jahti duljine do 24 m tijekom gradnje,

37. *prijevoznik* jest vlasnik broda, brodar ili osoba koja sklapa ugovor s naručiteljem prijevoza,

38. *priznata organizacija* jest organizacija koja ispunjava uvjete propisane posebnim propisom i koja je ovlaštena od Ministarstva za obavljanje statutarne certifikacije pomorskih objekata, a koja obuhvaća obavljanje pregleda i izdavanje propisanih isprava,

39. *putnički brod* jest brod na mehanički pogon koji je ovlašten prevoziti više od 12 putnika,

40. *putnik* jest svaka osoba na pomorskom objektu, osim djece ispod jedne godine života te osoba zaposlenih na brodu u bilo kojem svojstvu,

41. *rasprema* je privremeno povlačenje pomorskog objekta iz plovidbe, odnosno uporabe za vrijeme dok ne obavlja svoju namjenu, osim kada se nalazi u brodogradilištu radi održavanja, preinaka ili dogradnji,

42. *ribarski brod* jest brod s mehaničkim porivom namijenjen i opremljen za ulov ribe i drugih živih bića iz mora ili na morskom dnu, čija je duljina veća od 15 metara,

43. *sastav stranih ratnih brodova* jest više stranih ratnih brodova koji plove zajedno pod zapovjedništvom jednog zapovjednika,

44. *sidrište luke* je uređeni i obilježeni dio mora namijenjen i sidrenju brodova,

45. *statutarne certifikacije* je postupak utvrđivanja udovoljavanja međunarodnim i nacionalnim propisima, a koji obuhvaća:

1. zahtjeve kojima moraju udovoljavati pomorski objekti i kompanije,

2. način obavljanja tehničkog nadzora,

3. postupak za izdavanje propisanih isprava, zapisa i knjiga pomorskim objektima i kompanijama,

46. *strana jahta* jest plovni objekt za sport i razonodu koji ima stranu državnu pripadnost i koji

se takvim smatra prema propisima države čiju državnu pripadnost ima,

47. *strani javni brod* je plovni objekt u vlasništvu ili korištenju strane države, koji nije ratni brod, a služi isključivo za negospodarske svrhe dotične države,

48. *strani ratni brod* je plovni objekt, uključujući podmornicu, koji ima stranu državnu pripadnost, pripada ratnoj mornarici, nosi vanjske znakove raspoznavanja ratnoga plovnog objekta i njegove državne pripadnosti, nalazi se pod zapovjedništvom vojne osobe i ima vojnu posadu,

49. *strani ribarski brod* je brod koji ima stranu državnu pripadnost, a namijenjen je i opremljen za ulov ribe ili drugih živih bića u moru ili na morskom dnu,

50. *strani trgovački brod* je brod koji ima stranu državnu pripadnost, a koristi se za gospodarske svrhe,

51. *tanker za kemikalije* jest brod namijenjen ponajprije za prijevoz opasnih kemikalija i štetnih tvari u razlivenom stanju,

52. *tanker za ulje* jest brod namijenjen ponajprije za prijevoz ulja u razlivenom stanju,

53. *tegljač, odnosno potiskivač* jest brod koji je namijenjen tegljenju ili potiskivanju drugih plovnih objekata,

54. *tehnička pravila za statutarne certifikacije pomorskih objekata* (u daljnjem tekstu: Tehnička pravila) su pravilnici u skladu sa zakonom kojim se uređuje sustav državne uprave, doneseni na temelju ovoga Zakonika, kojima se utvrđuju zahtjevi kojima moraju udovoljavati pomorski objekti i kompanije, kao i način obavljanja tehničkog nadzora i izdavanja isprava, zapisa i knjiga pomorskog objekta i kompanije,

55. *tehnički plovni objekt* jest brod, sa ili bez mehaničkog poriva koji je namijenjen za obavljanje tehničkih radova (bager, dizalica, jaružalo, pokretni odobalni objekt za istraživanje i eksploataciju podmorja i sl.),

56. *teretni brod* jest brod namijenjen za prijevoz tereta s mehaničkim porivom ili bez njega,

57. *treća država* je država koja nije Republika Hrvatska niti druga država članica Europske unije,

58. *ulje* su sva postojana ugljikova mineralna ulja, kao što su sirova nafta i njezini derivati, te talozi i otpadna ulja kako su navedena u prilogu I. Međunarodne konvencije o sprječavanju zagađivanja mora s brodova, kako je izmijenjena i dopunjena (Međunarodna konvencija o sprječavanju onečišćenja s brodova, 73/78) bez

obzira na to prevoze li se kao teret ili kao zalihe goriva i maziva,

59. *upisnik brodova* je jedinstveni upisnik pomorskih objekata hrvatske državne pripadnosti u koji se upisuju pomorski objekti i pomorski objekti u gradnji, osim ratnih brodova i brodova u gradnji koji se grade za potrebe Oružanih snaga Republike Hrvatske ili stranih oružanih snaga,

60. *velika putnička jahta* jest jahta duljine trupa jednakog 24 metra ili većeg te koja je osim posade ovlaštena prevoziti više od 12, ali ne više od 36 putnika,

61. *tradicionalni plovni objekt* jest originalni plovni objekt ili pojedinačna replika projektirana prije 1950. godine, građen pretežito od izvornih materijala,

62. *znanstvenoistraživački brod* jest brod, namijenjen isključivo za znanstvena ili tehnološka istraživanja ili iskorištavanje mora, morskog dna ili njegova podzemlja, opremljen opremom i uređajima za tu namjenu, kao i smještajem za posebno osoblje.

Glava IV.

PLOVIDBA I PELJARENJE

1. Plovidba

Članak 64.

Članak 64.a

(1) Zapovjednik broda, članovi posade broda, osoba koja upravlja brodicom ili jahtom i članovi posade brodice ili jahte te zapovjednik hidroaviona na vodi dužni su u plovidbi unutarnjim morskim vodama i teritorijalnim morem Republike Hrvatske postupati u skladu s međunarodnim i nacionalnim propisima o sigurnosti pomorske plovidbe.

(2) Zapovjednik broda, članovi posade broda, osoba koja upravlja brodicom ili jahtom i članovi posade brodice ili jahte te zapovjednik hidroaviona na vodi dužni su u plovidbi unutarnjim morskim vodama i teritorijalnim morem Republike Hrvatske primjenjivati propisane signale i oznake sukladno odredbama ovoga Zakonika i podzakonskih propisa donesenih na temelju ovoga Zakonika.

(3) Odredbe stavka 1. i 2. ovoga članka primjenjuju se na zapovjednika i članove posade pomorskih objekata hrvatske državne pripadnosti neovisno o području plovidbe.

(4) Propise o sigurnosti pomorske plovidbe u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru

Republike Hrvatske iz stavka 1. i 2. ovoga članka donosi ministar.

2. Peljarenje

Članak 68.

(1) Peljarenje je vođenje plovnog objekta od stručnih osoba (peljara) i davanje stručnih savjeta zapovjedniku plovnog objekta, radi sigurne plovidbe u lukama, tjesnacima i drugim područjima unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora Republike Hrvatske.

(2) Peljarenje može biti lučko i obalno.

(3) Lučko peljarenje je peljarenje plovnog objekta u području luke do određene granice, a obalno u dijelu unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora Republike Hrvatske do granice lučkog peljarenja.

Članak 70.

(1) Zapovjednik broda dužan je zatražiti usluge peljarenja kada je ono obvezno.

Članak 73.

(1) Peljarenje plovnog objekta, bez obzira je li obvezno ili nije, ne oslobađa zapovjednika broda dužnosti upravljanja plovidbom i manevriranjem plovnim objektom te odgovornosti koje iz toga nastaju.

(2) Brodar plovnog objekta koji se koristi uslugama peljara odgovara za radnje i propuste peljara jednako kao i za radnje i propuste člana posade svog broda.

(3) Peljar je dužan bez odgađanja izvijestiti nadležnu lučku kapetaniju o očitim nepravilnostima na brodu uočenim tijekom redovitih dužnosti, a koje mogu ugroziti sigurnost plovidbe ili predstavljati opasnost od onečišćenja morskog okoliša.

Članak 74.

(1) Za naknadu štete što je peljar prouzroči brodaru plovnog objekta koji se koristi uslugama peljarenja odgovara trgovačko društvo u kojem je peljar zaposlen u trenutku prouzročenja štete, do visine osnovne naknade predviđene tarifom za obavljanje uslugu peljarenja pomnožene faktorom 300 ako se dokaže da je šteta nastala krivnjom peljara.

(2) Ugovor o ograničenju odgovornosti trgovačkog društva koje obavlja obvezno peljarenje, sklopljen protivno odredbi stavka 1. ovoga članka prije prouzročenja štete brodaru, nema pravni učinak.

(3) Ugovor o ograničenju odgovornosti trgovačkog društva obvezanog na naknadu štete prouzročene obavljanjem peljarenja koje nije obvezno, a koji je sklopljen prije prouzročenja

štete na svotu manju od svote iz stavka 1. ovoga članka, nema pravni učinak.

Članak 75.

(1) Ako se prema ovom Zakoniku može tražiti naknada štete neposredno od peljara koji je prouzročio štetu, odredba članka 74. stavka 1. ovoga Zakonika primjenjuje se i na peljara, osim ako je peljar štetu prouzročio namjerno.

(2) Odgovornost peljara, zajedno s odgovornošću trgovačkog društva u kojem je peljar zaposlen, odnosno zajedno s odgovornošću druge pravne osobe čiji je peljar radnik, ne može prijeći granice odgovornosti iz članka 74. ovoga Zakonika, osim ako se dokaže da je peljar štetu prouzročio namjerno.

Glava V. BROD

1. Utvrđivanje sposobnosti broda za plovidbu

Članak 76.

(1) Brod je sposoban za plovidbu, odnosno uporabu u određenim kategorijama plovidbe i za određenu namjenu ako udovoljava odredbama ovoga Zakonika, propisa donesenih na temelju ovoga Zakonika i Tehničkim pravilima u vezi sa:

1. sigurnošću ljudskih života, broda i imovine,
2. sustavom upravljanja sigurnošću kompanije i broda,
3. sigurnosnom zaštitom,
4. sprječavanjem onečišćavanja pomorskog okoliša uljem, štetnim tvarima, otpadnim vodama i otpadom,
5. sprječavanjem onečišćavanja zraka,
6. zaštitom pomorskog okoliša od bioinvazivnih vrsta u balastnim vodama,
7. zaštitom morskog okoliša od štetnog djelovanja sustava protiv obrastanja trupa,
8. zaštitom na radu, smještajem posade i drugih osoba zaposlenih na brodu,
9. uvjetima za prijevoz putnika,
10. sigurnošću uređaja za rukovanje teretom.

Članak 77.

(1) Sposobnost za plovidbu, odnosno uporabu, prema odredbama članka 76. stavka 1. točaka 1., 2., 4., 5., 6., 7., 8., 9. i 10. ovoga Zakonika, utvrđuje priznata organizacija obavljanjem tehničkog nadzora i posvjedočuje izdavanjem odgovarajućih brodskih isprava, zapisa i knjiga u skladu s odredbama Tehničkih pravila.

(2) Sposobnost za plovidbu, prema odredbama članka 76. stavka 1. točke 3. ovoga Zakonika,

utvrđuje ovlaštena organizacija za sigurnosnu zaštitu brodova obavljanjem tehničkog nadzora i posvjedočuje izdavanjem odgovarajućih brodskih isprava, zapisa i knjiga u skladu s odredbama Tehničkih pravila i drugih propisa kojima se uređuje sigurnosna zaštita brodova.

(3) Sposobnost za plovidbu, odnosno uporabu, prema odredbama članka 76. stavka 1. ovoga Zakonika, u odnosu na brodove hrvatske državne pripadnosti u nacionalnoj plovidbi utvrđuje Hrvatski registar brodova.

Članak 79.

Pregledi, ocjene i verifikacije (u daljnjem tekstu: pregled) postojećih brodova mogu biti: osnovni, redoviti i izvanredni.

Članak 80.

Osnovni pregled je obavezan pregled kojem podliježe postojeći brod prije upisa u upisnik brodova.

Članak 81.

Redoviti pregledi su obvezni pregledi kojima podliježe postojeći brod u vremenskim razmacima propisanim Tehničkim pravilima.

Članak 82.

Izvanredni pregled jest obavezan pregled kojem podliježe postojeći brod:

- nakon što pretrpi nesreću ili se utvrde nedostaci koji mogu utjecati na sposobnost broda za plovidbu,
- prigodom popravaka ili obnove dijelova broda,
- prilikom odgode redovitih pregleda u skladu s odredbama Tehničkih pravila,
- kad je brod u raspremi dulje od jedne godine,
- prigodom privremene promjene namjene ili područja plovidbe,
- kad to za određeni brod zahtijevaju odredbe Tehničkih pravila, kao dodatak redovitim pregledima.

3. Brodske isprave, zapisi i knjige

Članak 94.

(1) Brodske isprave, zapisi i knjige koje brod mora imati sukladno odredbama ovoga Zakonika služe kao dokaz o identitetu, sposobnosti za plovidbu i ostalim svojstvima broda.

(2) U brodske zapise i knjige, koje brod mora voditi, unose se podaci o važnijim događajima na brodu i obavljenim radnjama na brodu.

(3) Ministar Tehničkim pravilima propisuje sadržaj, obrasce, način vođenja isprava, zapisa i knjiga, kao i oblik, rokove valjanosti, uvjete produljenja valjanosti, prestanak valjanosti,

suspenziju ili povlačenje brodskih isprava, zapisa i knjiga.

Članak 95.

(1) Brodske isprave, zapisi i knjige propisane ovim Zakonikom moraju biti napisane na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu, osim broskog dnevnika i dnevnika stroja koji se na brodovima u međunarodnoj plovidbi mogu voditi na engleskom jeziku.

(2) Brodske isprave, zapisi i knjige izdane na temelju odredbi međunarodnih ugovora moraju uključivati i prijevod na engleskom jeziku, ako se to traži odredbama tih ugovora.

(3) Brodske isprave, zapisi i knjige propisane ovim Zakonikom mogu se voditi u pisanom ili elektroničkom obliku.

Članak 96.

Brodske isprave, zapisi i knjige propisane ovim Zakonikom i propisima donesenim temeljem ovoga Zakonika moraju se nalaziti na brodu i uvijek biti dostupne u svrhu provjere.

Članak 97.

(1) Brodu upisanom u upisnik brodova izdaje se upisni list.

(2) Upisnim listom dokazuje se hrvatska državna pripadnost broda.

(3) U slučaju nepodudaranja sadržaja upisnog lista sa sadržajem upisnika brodova važi ono što je upisano u upisniku brodova.

Članak 99.

(1) Privremeni upisni list izdaje se brodu kada još nisu ispunjeni uvjeti za upis, brodu nabavljenom u inozemstvu koji još nema upisni list, brodu koji je u inozemstvu, a izgubljen mu je upisni list, te brodu u gradnji, kada još nisu ispunjeni uvjeti za upis u upisnik kao brod.

(2) Brod i brod u gradnji koji još nije upisan u hrvatski upisnik brodova stječe privremenim upisnim listom hrvatsku državnu pripadnost i pravo i dužnost vijati zastavu Republike Hrvatske.

(3) Privremeni upisni list važi najdulje tri mjeseca od njegova izdavanja.

(4) Privremeni upisni list izdaje nadležna lučka kapetanija iz članka 254. ovoga Zakonika.

Glava VIII. POSADA BRODA

1. Zajedničke odredbe

Članak 125.

(1) Posadu broda čine zapovjednik i druge osobe ukrcane za obavljanje poslova na brodu i upisane u popis posade.

Članak 137.

(1) Pomorska knjižica jest osobna isprava osobe kojoj je izdana kojom se dokazuje svojstvo u kojemu je član posade ukrcan na brod te trajanje plovidbene službe.

(2) Pomorska knjižica može se izdati i u obliku elektroničke isprave.

(3) Pomorsku knjižicu mora imati:

- državljanin Republike Hrvatske ukrcan kao zapovjednik ili drugi član posade broda hrvatske državne pripadnosti, osim stručnog radnika u nacionalnoj plovidbi,

- državljanin Republike Hrvatske ukrcan kao član posade broda strane državne pripadnosti,

- državljanin Republike Hrvatske ukrcan kao član posade plutajućeg objekta ili nepomičnog odobalnog objekta hrvatske ili strane državne pripadnosti koji je dužan posjedovati odgovarajuće pomorsko zvanje sukladno posebnim propisima,

- državljanin Republike Hrvatske ukrcan kao član posade jahte hrvatske ili strane državne pripadnosti sa stalno ukrcanom posadom koji je dužan posjedovati odgovarajuće pomorsko zvanje sukladno posebnim propisima,

- strani državljanin ili osoba bez državljanstva ukrcana kao član posade na pomorskom objektu hrvatske državne pripadnosti iz ovoga stavka.

(4) Pomorska knjižica izdaje se osobi koja je:

- navršila 16 godina života i

- tjelesno i duševno zdrava i sposobna za obavljanje određenih poslova na pomorskom objektu sukladno posebnom propisu.

(5) Identifikacijska isprava pomorca jest isprava kojom se dokazuje identitet pomorca izdana u skladu s odredbama Konvencije o identifikacijskim ispravama pomoraca Međunarodne organizacije rada (ILO) iz 1958. godine, kako je izmijenjena i dopunjena.

(6) Pomorske knjižice i identifikacijske isprave pomoraca izdaje lučka kapetanija.

(7) Detaljnije uvjete, način izdavanja, sadržaj, obrasce za izdavanje pomorskih knjižica i identifikacijskih isprava pomoraca pravilnikom propisuje ministar.

2. Zapovjednik broda

Članak 146.

- (1) Posadom i svim drugim osobama na brodu zapovijeda zapovjednik broda.
- (2) Zapovjednika broda imenuje i razrješava dužnosti brodar ili kompanija.
- (3) U slučaju smrti, spriječenosti ili odsutnosti zapovjednika broda zamjenjuje, sa svim njegovim ovlaštenjima, prvi časnik palube.

Članak 147.

- (1) Zapovjednik broda odgovoran je za sigurnost broda i red na brodu i, u granicama određenim ovim Zakonikom i drugim propisima, ima javna ovlaštenja na brodu i zastupa kompaniju.

Članak 148.

- (1) Zapovjednik broda dužan je brinuti se o opskrbi broda, o brodskoj administraciji, o njegovu održavanju, o održavanju i ispravnom stanju trupa broda, strojeva, uređaja i opreme, pomorskim navigacijskim kartama i publikacijama, o sigurnosti brodskih uređaja za ukrcavanje i iskrcavanje putnika, opasnog i ostalog tereta, o pravilnom ukrcavanju, slaganju, prijevozu i iskrcavanju opasnog i ostalog tereta, o pravilnom ukrcavanju, smještaju i iskrcavanju putnika i o izvršavanju svih zadataka u vezi s procesom rada.
- (2) Zapovjednik broda dužan je u propisanim rokovima obavljati vježbe s brodicama i ostalim sredstvima za spašavanje te uređajima za otkrivanje, sprječavanje i gašenje požara.
- (3) Zapovjednik broda dužan je za plovidbe biti na brodu.
- (4) Zapovjednik broda dužan je prije polaska na put provjeriti ispravnost broda i količinu zaliha koja mu omogućuje da obavi određeno putovanje i osigurati da se sve propisane isprave i knjige, ažurirane službene pomorske navigacijske karte i publikacije te članovi posade nalaze na brodu, a pri prijevozu putnika - osobito utvrditi jesu li poduzete sve mjere za sigurnost putnika.

Članak 149.

- (1) Zapovjednik broda, odnosno časnik palube u smjeni koji upravlja vođenjem broda dužan je poduzimati sve mjere potrebne za sigurnost broda i plovidbe.
- (2) Zapovjednik broda dužan je osobno upravljati brodom kad god to zahtijeva sigurnost broda, a osobito kad brod ulazi u luku, kanal ili rijeku ili kad izlazi iz njih te za ograničene vidljivosti.
- (3) Prisutnost peljara na brodu ne oslobađa zapovjednika broda odgovornosti za upravljanje brodom.

Članak 150.

- (1) Ako nastupe događaji koji brod ili osobe na njemu dovedu u opasnost, zapovjednik broda dužan je poduzeti sve mjere za spašavanje osoba i otklanjanje opasnosti za brod i stvari na brodu te za zaštitu okoliša.
- (2) Ako je u slučaju iz stavka 1. ovoga članka potrebno da se žrtvuje brod ili ošteti teret ili druge stvari na brodu, zapovjednik broda dužan je žrtvovati ili oštetiti teret, druge stvari ili brodske uređaje ili opremu koji nisu nužni za plovidbu, ili dijelove broda čije je žrtvovanje ili oštećenje manje štetno za brodaru i osobe zainteresirane za teret na brodu.

Članak 151.

- (1) Ako su u slučaju opasnosti za brod sve mjere poduzete za spašavanje broda ostale bez uspjeha, i ako je propast broda neizbježna, zapovjednik broda dužan je prije svega poduzeti mjere potrebne za spašavanje putnika i drugih osoba na brodu, ukloniti brod prije potonuća s plovnog puta na unutarnjim morskim vodama, ako je to moguće, te narediti da se brod napusti.
- (2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka zapovjednik broda dužan je poduzeti i sve mjere potrebne za spašavanje brodskog dnevnika, a ako okolnosti slučaja dopuštaju – i mjere za spašavanje drugih brodskih knjiga, brodskih isprava, pomorskih karata dotičnog putovanja i brodske blagajne.
- (3) Zapovjednik broda smije napustiti brod tek pošto je, u granicama stvarne mogućnosti, poduzeo sve mjere iz stavka 1. i 2. ovoga članka.

Članak 152.

- (1) Ako na brodu nastupi događaj koji ugrožava sigurnost broda ili plovidbe, ili ako se desi izvanredni događaj brodu, putnicima, drugim osobama, teretu ili stvarima na brodu, ili ako se opazi onečišćenje uljem, opasnim kemikalijama i štetnim tvarima na plovnom putu, zapovjednik broda dužan je opis tog događaja, odnosno bilješku o opaženom onečišćenju na plovnom putu odmah unijeti u brodski dnevnik, a najkasnije u roku od 24 sata.
- (2) Zapovjednik broda dužan je o događaju iz stavka 1. ovoga članka, odmah nakon dolaska, a najkasnije za 24 sata, podnijeti izvještaj lučkoj kapetaniji zajedno s izvatkom iz brodskog dnevnika.
- (3) Ako je događaj iz stavka 1. ovoga članka nastupio za plovidbe, zapovjednik je broda dužan izvještaj o događaju, zajedno s izvatkom iz brodskog dnevnika, podnijeti u roku iz stavka 2. ovoga članka lučkoj kapetaniji u luci u koju brod najprije uplovi odnosno diplomatskom ili

konzularnom predstavništvu Republike Hrvatske ako se brod nalazi u inozemstvu.

(4) Zapovjednik broda mora unijeti u brodski dnevnik rođenje i smrt osobe na brodu, naznačujući mjesto ili zemljopisnu poziciju broda i vrijeme rođenja, odnosno smrti te primiti izjavu posljednje volje i to primanje unijeti u brodski dnevnik, navodeći vrijeme kada je primio izjavu posljednje volje.

(5) Zapovjednik broda dužan je o činjenici rođenja i smrti te o primanju izjave posljednje volje sastaviti zapisnik na propisani način i dostaviti ga nadležnom tijelu u prvoj domaćoj luci u koju stigne, a u inozemstvu – najbližem diplomatskom, odnosno konzularnom predstavništvu Republike Hrvatske.

(6) Postupke u slučaju rođenja ili smrti, nalaska napuštenoga novorođenog djeteta, primanja izjave posljednje volje i postupke s imovinom umrlih osoba na brodu propisat će ministar.

Članak 153.

(1) Zapovjednik broda dužan je preko radiotelekomunikacija odaslati obavijest o bilo kojoj neposrednoj opasnosti za sigurnost plovidbe na koju naiđe, a osobito ako opazi promjene na plovnom putu iz članka 143. stavka 1. točke 2) ovoga Zakonika, naiđe na onečišćavanje uljem, opasnim kemikalijama i štetnim tvarima, opasan led, opasnu oluju ili na bilo koju drugu neposrednu opasnost za plovidbu, ili na tropsku oluju, na temperaturu zraka ispod ledišta praćenu vjetrovima olujne snage koji uzrokuju veliko nagomilavanje leda na nadgrađima, ili na vjetar snage 10 ili više bofora po Beaufortovoj ljestvici, a za koji nije bilo primljeno upozorenje o oluji.

(2) Zapovjednik broda dužan je bilješku o danju obavijesti iz stavka 1. ovoga članka unijeti u brodski dnevnik.

Članak 154.

(1) Ako se brodu dogodi nesreća ili se otkrije nedostatak koji utječe na:

1) sigurnost, sigurnosnu zaštitu broda ili učinkovitost, odnosno potpunost sredstava za spašavanje ili druge opreme,

2) cjelovitost broda ili učinkovitost, odnosno potpunost opreme za zaštitu okoliša od onečišćavanja uljem, opasnim kemikalijama i štetnim tekućim tvarima, zapovjednik ili kompanija mora što je prije moguće izvijestiti Ministarstvo i priznati organizaciju koji će pokrenuti postupak utvrđivanja da li je potreban odgovarajući pregled broda.

(2) Ako se brod nalazi u luci druge države ugovornice odgovarajuće međunarodne

konvencije, zapovjednik ili kompanija će također odmah izvijestiti odgovarajuća tijela pomorske uprave države u čijoj se luci brod nalazi.

(3) Zapovjednik ili kompanija mora najbržom telekomunikacijskom vezom izvijestiti Ministarstvo i pomorsku upravu najbliže obalne države o događajima u svezi s ispuštanjem ili mogućim ispuštanjem ulja, štetnih tekućih tvari ili štetnih upakiranih tvari.

Članak 155.

(1) U slučaju neposredne opasnosti od rata, zapovjednik broda dužan je poduzeti sve mjere opreznosti koje se pokažu potrebnima, osobito kako bi sačuvao brod, posadu, putnike, teret i ostalu imovinu te brodske isprave i knjige.

(2) Ako nastupi ratno stanje između Republike Hrvatske i druge države, zapovjednik broda dužan je poduzeti potrebne mjere kako bi od neprijatelja sačuvao brod, ljude, teret i ostalu imovinu te brodske isprave i knjige.

(3) Ako se brod, u slučaju nastupanja ratnog stanja između drugih država u kojem je Republika Hrvatska neutralna, nađe u luci jedne od zaraćenih država ili je na putu za luku zaraćene države, ili mora proći kroz unutarnje morske vode ili teritorijalno more zaraćene države, zapovjednik je broda dužan zatražiti upute od brodarara; a ako to nije moguće – od nadležnih tijela Republike Hrvatske.

Članak 156.

(1) Zapovjednik broda, kao zastupnik brodarara, ovlašten je u njegovo ime i za njegov račun u mjestu izvan sjedišta brodarara sklapati ugovore o spašavanju i pravne poslove potrebne za izvršenje putovanja i u mjestu izvan sjedišta brodarara u kojem nema ovlaštenog predstavnika brodarara sklapati ugovore o pomorskim plovidbenim poslovima, osim broderskog ugovora na vrijeme za cijeli brod.

(2) Zapovjednik broda ovlašten je kao zastupnik brodarara pokretati pred stranim sudskim i upravnim tijelima postupak radi zaštite brodararovih prava i interesa u poslovima iz stavka 1. ovoga članka i u tom postupku poduzimati procesne radnje.

(3) Ako brodar ograniči ovlaštenje zapovjednika, to ograničenje nema pravni učinak prema trećim osobama koje za nj nisu znale niti su prema okolnostima mogle znati.

Članak 157.

(1) Zapovjednik broda ovlašten je i dužan svim osobama na brodu izdavati naredbe kojima se osigurava brod i njegova plovidba i održavanje

reda na brodu te nadzirati izvršenje izdanih naredaba.

(2) Radi održavanja reda i sigurnosti na brodu zapovjednik broda može držati na brodu potrebno vatreno oružje, dok članovi posade broda ne smiju na brodu imati oružje.

Članak 158.

(1) Zapovjednik broda ima pravo za vrijeme plovidbe ograničiti slobodu kretanja na brodu svakoj osobi koja teže ugrozi sigurnost broda, članova posade, putnika i drugih osoba, stvari na brodu i okoliš onečišćenjem uljem, opasnim kemikalijama ili štetnim tvarima.

(2) Sloboda kretanja može se ograničiti samo ako je to nužno radi sigurnosti putnika i drugih osoba i stvari na brodu ili radi zaštite broda, ili zaštite okoliša, i može za stranog državljanina trajati najdulje do dolaska broda u prvu luku u koju brod uplovi, a za državljanina Republike Hrvatske – najkasnije do dolaska broda u prvu hrvatsku luku.

(3) Mjere iz stavka 1. i 2. ovoga članka unose se u brodski dnevnik s obrazloženjem.

Članak 159.

Zapovjednik broda ima pravo člana posade broda koji narušava sigurnost plovidbe udaljiti s posla, a prema potrebi, iskrcati ga s broda i vratiti u zemlju.

Članak 160.

(1) Zapovjednik broda ima pravo, u slučaju nužde i dok ona traje, smanjiti svim osobama na brodu obrok hrane i vode radi racionalnog korištenja postojećih zaliha hrane i vode na brodu.

(2) Mjere iz stavka 1. ovoga članka unose se u brodski dnevnik s obrazloženjem.

Članak 161.

(1) Ako za putovanja član posade broda, putnik ili druga osoba na brodu izvrše kazneno djelo, zapovjednik broda dužan je poduzeti, prema okolnostima, mjere potrebne da se spriječi ili ublaži nastupanje štetnih posljedica tog djela i da se izvršitelj pozove na odgovornost.

(2) Ako postoji opasnost da izvršitelj djelo ponovi ili da pobjegne, zapovjednik broda naredit će da se: izvršitelju kaznenog djela ograniči sloboda kretanja na brodu ili da se liši slobode; ispitivanjem izvršitelja, svjedoka, očevidaca i oštećenika utvrde sve okolnosti pod kojima je djelo izvršeno i posljedice koje su nastupile; o svakom saslušanju sastavi zapisnik; kao dokazi uzmu na čuvanje predmeti na kojima ili kojima je kazneno djelo izvršeno, odnosno na kojima su tragovi izvršenog djela vidljivi te da se poduzmu druge mjere radi utvrđivanja okolnosti pod kojima je kazneno djelo izvršeno.

(3) Ako se brod nalazi u inozemstvu, zapovjednik broda dužan je o izvršenom kaznenom djelu podnijeti izvještaj diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Republike Hrvatske u državi u čiju luku brod uplovi. Zapovjednik broda dužan je s izvršiteljem kaznenog djela postupiti prema uputama diplomatskog ili konzularnog predstavništva Republike Hrvatske.

(4) Nakon dolaska u hrvatsku luku u koju brod najprije uplovi, zapovjednik broda dužan je izvršitelja kaznenog djela predati tijelu unutarnjih poslova u toj luci s pisanim izvješćem o izvršenom kaznenom djelu i zapisnicima i predmetima iz stavka 2. ovoga članka.

(5) Mjere iz stavka 2. i 4. ovoga članka unose se u brodski dnevnik s obrazloženjem.

Članak 162.

(1) Ako bilo koji član posade broda samovoljno napusti brod u luci, zapovjednik broda dužan je to napuštanje broda prijaviti lučkoj kapetaniji.

(2) Zapovjednik broda dužan je sastaviti zapisnik i utvrditi koje su stvari i isprave člana posade koji je samovoljno napustio brod ostale na brodu. Zapisnik se sastavlja u prisutnosti dvojice svjedoka, a potpisuju ga zapovjednik broda i svjedoci.

(3) Bilješku o samovoljnom napuštanju broda i o stvarima člana posade koje su ostale na brodu i njihovoj predaji nadležnom hrvatskom tijelu zapovjednik broda dužan je unijeti u brodski dnevnik.

(4) Tijelo koje u luci primi osobne stvari i isprave člana posade koji je samovoljno napustio brod predat će ih njegovoj užoj obitelji ili roditeljima, a ako njih nema osobi koju odredi nadležno tijelo starateljstva.

Glava I.

DRŽAVNA PRIPADNOST BRODA I IDENTIFIKACIJA BRODA

Članak 179.

(1) Hrvatsku državnu pripadnost stječe brod i brod u gradnji upisom u upisnik brodova, odnosno izdavanjem privremenoga upisnog lista.

(2) Nad brodom i brodom u gradnji hrvatske državne pripadnosti Republika Hrvatska ima pravo i dužnost obavljati nadzor nad upravnim, gospodarskim i tehničkim poslovima.

Članak 180.

(1) Brod i brod u gradnji koji je stekao hrvatsku državnu pripadnost imaju pravo i dužnost vijati zastavu Republike Hrvatske.

(2) Način vijanja zastave i isticanja znakova na brodovima propisuje ministar pravilnikom.

Članak 181.

Zastava Republike Hrvatske jest znak hrvatske državne pripadnosti broda.

Članak 183.

(1) Brod, osim tehničkog plovnog objekta, upisan u upisnik brodova, odnosno brod kojem je izdan privremeni upisni list mora imati ime, a ribarski brod mora imati i oznaku.

(2) Tehnički plovni objekt, plutajući objekt, nepomični odobalni objekt i brodica upisana u upisnik brodova ili kojoj je izdan privremeni upisni list moraju imati oznaku, a osim oznake mogu imati i ime.

(3) Dva broda ne mogu imati isto ime, a dva tehnička plovna objekta, dva plutajuća objekta, dva nepomična odobalna objekta, dvije brodice ili dva ribarska broda ne mogu imati istu oznaku.

Članak 184.

(1) Brod, osim tehničkog plovnog objekta, i jahta moraju nositi ime luke upisa.

(2) Oznaka tehničkog plovnog objekta, plutajućeg objekta, nepomičnog odobalnog objekta i brodice iz članka 183. stavka 2. ovoga Zakonika mora sadržavati oznaku luke upisa.

Članak 185.

Pomorski objekt koji ima radiouređaj mora imati pozivni znak prema propisima o međunarodnom radioprometu.

Članak 186.

(1) Brod i brod u gradnji upisani u upisnik brodova moraju imati Nacionalni identifikacijski broj (u daljnjem tekstu: NIB).

(2) NIB je jedinstveni identifikacijski broj koji se dodjeljuje brodu, odnosno brodu u gradnji u trenutku upisa u upisnik brodova.

(3) Brod zadržava NIB koji mu je dodijeljen upisom u upisnik kao brodu u gradnji, kao i u slučaju rekonstrukcija koje imaju za posljedicu promjenu njegove namjene i/ili vrste pomorskog objekta.

(4) Ministar pravilnikom uređuje način i postupak određivanja NIB-a, imena, oznake i luke upisa broda.

Glava II.

UPIS I BRISANJE BRODOVA I JAHTI

Članak 189.

(1) U upisnik brodova mora se upisati brod u gradnji koji je u cjelini u vlasništvu fizičke ili

pravne osobe državljanina Republike Hrvatske s prebivalištem, odnosno sjedištem u Republici Hrvatskoj.

(2) U upisnik se može upisati brod u gradnji u vlasništvu strane fizičke ili pravne osobe koji se gradi u hrvatskom brodogradilištu.

(3) U upisnik brodova ne upisuje se brodica u gradnji.

Članak 192.

(1) Brod se briše iz upisnika brodova

1. po službenoj dužnosti:

a) ako je propao ili se pretpostavlja da je propao,

b) ako prestane udovoljavati uvjetima za upis broda u upisnik brodova propisanim ovim Zakonikom,

2. na zahtjev vlasnika.

(2) Pretpostavlja se da je brod propao ako su od primitka posljednje vijesti o brodu protekla tri mjeseca. U tom slučaju pretpostavlja se da je brod propao onoga dana kad su primljene posljednje raspoložive vijesti o njemu.

Članak 195.

(1) Upisnik brodova je javni i svatko može zahtijevati uvid u upisnik brodova.

(2) Iz upisnika brodova izdaju se izvadci iz glavne knjige i preslike ili ispisi iz zbirke isprava.

(3) Upisnik brodova, izvadci, odnosno ispisi i prijepisi iz upisnika brodova su javne isprave.

Članak 196.

Upisnik brodova vodi se u elektroničkom obliku.

Članak 197.

Upisnik brodova sastoji se od glavne knjige i zbirke isprava.

Članak 198.

(1) Glavna knjiga upisnika brodova sastoji se od uložaka.

(2) Uložak ima list A, list B i list C.

(3) Svaki brod upisuje se u poseban uložak.

Članak 199.

U list A glavne knjige uložka upisnika brodova upisuju se vrsta pomorskog objekta, podaci o identitetu pomorskog objekta i njegove osnovne tehničke značajke.

Članak 200.

(1) U list B uložka glavne knjige upisnika brodova upisuje se tvrtka, odnosno naziv i sjedište pravne osobe, odnosno osobno ime i prebivalište fizičke osobe koja je vlasnik broda i osobna ograničenja

vlasnika u vezi sa slobodnim raspolaganjem brodom.

(2) Ako brodar ili kompanija nije i vlasnik broda, u list B uloška glavne knjige iz stavka 1. ovoga članka mora se upisati i tvrtka, odnosno naziv i sjedište brodar i kompanije pravne osobe, ili ime i prebivalište brodar i kompanije fizičke osobe.

Članak 201.

(1) U list C uloška glavne knjige upisnika brodova upisuju se stvarna prava kojima je brod ili njegov dio opterećen, te prava stečena na tim pravima, zakup broda, brodarski ugovor na vrijeme za cijeli brod, pravo prvokupa, te druga ograničenja raspolaganja brodom kojima je podvrgnut vlasnik opterećenog broda, zabrane opterećivanja i otuđivanja te sve zabilježbe za koje nije izričito određeno da se upisuju u drugi list uloška.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka za javne brodove nije dozvoljen upis u list C uloška glavne knjige upisnika brodova.

Dio peti STVARNA PRAVA Glava I. PRAVO VLASNIŠTVA

Članak 208.

Brod i brod u gradnji jesu pokretne stvari.

Članak 209.

(1) Na brodu i brodu u gradnji mogu postojati stvarna prava, pravo vlasništva, hipoteka na brodu i pomorski privilegiji.

(2) Brod i brod u gradnji mogu biti u suvlasništvu.

(3) Ako između suvlasnika nije drugačije ugovoreno, suvlasništvo se dijeli na jednake idealne dijelove.

(4) Na sva stvarna prava u pogledu broda i broda u gradnji na odgovarajući se način primjenjuju odredbe općeg zakona kojim se uređuje pravo vlasništva i druga stvarna prava, ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

Na stjecanje, prijenos, ograničenje i prestanak prava iz članka 209. ovoga Zakonika primjenjuju se odredbe članka 212. - 229., te članka 192. - 194. ovoga Zakonika.

Članak 213.

(1) Kad se pravo vlasništva i druga stvarna prava na brodu i brodu u gradnji stječu na temelju pravnog posla, za valjanost pravnog posla potreban je pisani oblik.

(2) Pravni posao koji nije sklopljen u pisanom obliku nema pravni učinak.

(3) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, lučka kapetanija upisat će pravo vlasništva i temeljem ovjerene isprave s izjavom prenositelja o prijenosu prava vlasništva, a koja isprava sadrži bitne elemente o pravnom poslu, bez obveze podnošenja same isprave o pravnom poslu.

(4) Odredbe ovoga članka ne primjenjuju se prilikom prvog upisa novoizgrađene jahte i brodice.

Članak 214.

(1) Pravo vlasništva i druga stvarna prava na brodu i brodu u gradnji mogu se steći, prenijeti, ograničiti i ukinuti jedino upisom u upisnik brodova.

(2) Za postanak pomorskog privilegija i pravne učinke koji iz tog prava slijede prema trećim osobama nije potreban upis u upisnik brodova.

(3) Pravni učinak upisa prava iz stavka 1. ovoga članka u odnosu prema drugim upisima ovisi o redu prvenstva koji taj upis ima prema članku 266. ovoga Zakonika.

Članak 217.

(1) Pripadak broda jesu sve stvari koje po svojoj namjeni trajno služe njegovoj uporabi i kad su privremeno od njega odvojene.

(2) Pripadak jesu i one stvari koje su upisane u brodski inventar.

Članak 218.

(1) Prijenos ili otuđenje broda obuhvaća i pripadak broda.

(2) Prijenos ili otuđenje broda ne obuhvaća one stvari pripadka u pogledu kojih je, uz pristanak vlasnika broda upisano zabilježbom u upisnik brodova da pripadaju drugoj fizičkoj ili pravnoj osobi.

Glava II. ZALOŽNA PRAVA

1. Hipoteka na brodu

Članak 219.

(1) Hipoteka na brodu jest pravo prema kojem je vjerovnik ovlašten namiriti svoju tražbinu iz prodajne cijene broda ostvarene sudskom prodajom ili izvansudskom prodajom ili uzimanjem broda u posjed i iskorištavanjem broda.

Članak 220.

(1) Hipoteka na brodu može nastati temeljem ugovora (ugovorna hipoteka) ili temeljem sudske odluke (prisilna sudska hipoteka).

2. Privilegiji na brodu

Članak 241.

(1) Svaka od sljedećih tražbina prema vlasniku, zakupcu ili brodaru broda, a tražbine iz stavka 1. točke 1) ovoga članka i prema poslodavcu, te tražbine iz stavka 1. točke 2) ovog članka i prema poslovođi broda i poslodavcu osigurana je pomorskim privilegijem (zakonskim založnim pravom) koji postoji na onom brodu u odnosu na kojeg je nastala:

1) tražbine za plaće i druge iznose koji se duguju zapovjedniku broda, časnicima i drugim članovima posade u svezi s njihovim zaposlenjem na brodu, uključujući troškove povratnog putovanja i doprinose za socijalno osiguranje koji se plaćaju u njihovo ime,

2) tražbine za smrt ili tjelesne ozljede koje su se dogodile na kopnu ili moru u neposrednoj vezi s iskorištavanjem broda,

3) tražbine s naslova nagrade za spašavanje broda,

4) tražbine za lučke pristojbe i naknade koje se naplaćuju u lukama otvorenim za javni promet i lukama posebne namjene, troškove plovidbe kanalima i drugim plovnim putovima, uključujući troškove naknada za sigurnost plovidbe, naknade za uporabu objekata sigurnosti plovidbe te troškove peljarenja,

5) tražbine po osnovi izvanugovorne odgovornosti za materijalne gubitke ili oštećenja prouzročena uporabom broda, izuzev gubitka ili oštećenja tereta, kontejnera i putničkih stvari koje se prevoze brodom.

(2) Pomorski privilegij u korist glavnice postoji i za kamate.

(3) Pomorski privilegij prostire se i na pripadak broda.

Članak 242.

Odredbe o pomorskim privilegijima ne primjenjuju se radi osiguranja tražbina iz članka 241. stavka 1. točke 2) i 5) ovoga Zakonika koje su nastale ili su posljedica:

1) šteta nastalih u svezi s prijevozom ulja ili drugih opasnih i štetnih tvari morem za koje se plaća naknada prema međunarodnim konvencijama ili nacionalnom pravu koje predviđa kauzalnu odgovornost i obvezno osiguranje ili drugi način osiguranja tražbine, ili

2) radioaktivnih svojstava ili kombinacije radioaktivnih svojstava s otrovnim, eksplozivnim ili drugim opasnim svojstvima nuklearnih goriva, ili radioaktivnih proizvoda ili smeća.

Članak 243.

Pomorski privilegiji ne prestaju promjenom vlasnika ili upisa ili zastave broda ako ovim Zakonikom nije drugačije određeno.

Članak 245.

(1) Pojedine privilegirane tražbine iz članka 241. ovoga Zakonika imaju red prvenstva koji odgovara redoslijedu kojim su te tražbine navedene u članku 241. ovoga Zakonika.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, pomorski privilegiji koji osiguravaju tražbine s naslova nagrade za spašavanje broda imaju prednost pred svim drugim pomorskim privilegijima koji terete brod prije vremena u kojem su obavljene radnje, zbog kojih je nastao navedeni pomorski privilegij.

(3) Više tražbina iz iste skupine tražbina navedenih u članku 241. stavak 1. točke 1), 2), 4) i 5) ovoga Zakonika namiruju se s jednakim redoslijedom prvenstva.

(4) Pomorski privilegiji koji osiguravaju tražbine navedene u članku 241. stavku 1. točki 3) ovoga Zakonika (tražbine s naslova nagrade za spašavanje broda) međusobno imaju red prvenstva suprotan redoslijedu vremena nastanka tražbine koje osiguravaju. Smatra se da su takve tražbine nastale onog dana kad je dovršena svaka pojedina radnja spašavanja.

Članak 246.

(1) Privilegiji na brodu prestaju:

1) utrućem tražbine osigurane privilegijem,

2) protekom jedne godine,

3) prodajom broda u ovršnom ili stečajnom postupku,

4) osnivanjem fonda ograničene odgovornosti za tražbine osigurane privilegijem na brodu koje su podvrgnute ograničenju odgovornosti,

5) prodajom broda na javnoj dražbi sukladno članku 171. stavku 11. ili članku 840.n ovoga Zakonika.

(2) Pomorski privilegiji prestaju proglašenjem broda pomorskim plijenom, odnosno ratnim plijenom na moru. Ako brod bude oslobođen, pomorski privilegiji, koji prema stavku 1. točki 2) ovoga članka nisu prestali prije nego što je brod zaplijenjen, ponovno će se uspostaviti.

Članak 249.

(1) Prestankom privilegija na brodu ne prestaje i tražbina koja je bila osigurana privilegijem.

(2) Ustupanjem tražbine osigurane privilegijem na brodu prenosi se i privilegij na brodu.

Članak 250.

Privilegij na brodu ne prestaje brisanjem broda iz upisnika brodova.

Glava III.

POSTUPAK ZA UPISIVANJE U UPISNIK BRODOVA

1. Zajedničke odredbe

Članak 253.

(1) Upisi u upisnik brodova obavljaju se na temelju rješenja nadležne lučke kapetanije, osim onih koji su u nadležnosti suda.

(2) Postupak upisa iz stavka 1. ovoga članka provodi se prema odredbama zakona kojim se uređuje opći upravni postupak.

(3) Postupak upisa broda u međunarodnoj plovidbi i jahte duljine trupa jednakog 24 metra ili većeg u međunarodnoj plovidbi rješava se bez odgođe, a u iznimnim slučajevima najkasnije u roku od tri dana od trenutka zaprimanja urednog zahtjeva za upis.

Dio šesti BRODAR

1. Odgovornost broдача

Članak 385.

Za obveze koje nastaju u vezi s plovidbom i iskorištavanjem broda odgovara brodar, ako ovim Zakonikom nije drugačije određeno.

Članak 386.

(1) Brodar (što za potrebe ovoga dijela uključuje vlasnika broda, naručitelja prijevoza u brodarskom ugovoru, zakupoprimatelja i poslovođu broda) i spašavatelj kako je definiran u ovom članku, mogu ograničiti svoju odgovornost u skladu s odredbama ovoga dijela Zakonika.

(5) Pozivanje na ograničenje odgovornosti ne znači i priznanje te odgovornosti.

Članak 388.

(1) Uz rezervu primjene članka 389. i 390. ovoga Zakonika sljedeće tražbine, bez obzira na temelj odgovornosti podvrgnute su ograničenju odgovornosti:

a) tražbine zbog smrti ili tjelesne ozljede ili zbog gubitka ili oštećenja imovine (uključujući i štetu na lučkim postrojenjima, bazenima, prilaznim plovnim putevima i oznakama za plovidbu), do kojih je došlo na brodu ili u neposrednoj vezi s korištenjem broda ili radnjama spašavanja (pružanja pomoći), kao i na dalje štete koje iz toga proizlaze,

b) tražbine zbog svake štete koja proizlazi iz zakašnjenja u prijevozu morem, tereta, putnika ili njihove prtljage,

c) tražbine zbog drugih šteta koje proizlaze iz povrede izvanugovornih prava, koje su nastale u neposrednoj vezi s iskorištavanjem broda ili radnjama spašavanja i pružanja pomoći,

d) tražbine druge osobe, a ne osobe koja odgovara, zbog mjera poduzetih radi sprječavanja ili smanjenja štete za koju osoba koja odgovara može ograničiti svoju odgovornost u skladu s ovim dijelom Zakonika, i zbog daljnjih šteta prouzročenih tim mjerama.

(2) Tražbine navedene u stavku 1. ovoga članka podliježu ograničenju odgovornosti čak i ako je podignuta tužba, na temelju ugovora ili izvan ugovora, na osnovi regresa ili jamstva. Međutim, tražbine navedene u stavku 1. točka d) ne podliježu ograničenju odgovornosti u opsegu u kojem se one odnose na naknadu na temelju ugovora s osobom koja odgovara.

Članak 389.

Ovaj dio Zakonika ne primjenjuje se na:

a) tražbine iz naslova spašavanja i pružanja pomoći ili doprinosa u zajedničkoj havariji,

b) tražbine zbog šteta predviđenih odredbama članka 813. –823. Zakonika,

c) tražbine podvrgnute nekoj međunarodnoj konvenciji ili nacionalnom pravu koje uređuje ili zabranjuje ograničenje odgovornosti za nuklearne štete,

d) tražbine predviđene odredbama Glave VI. dijela VIII. ovoga Zakonika,

e) tražbine službenika broдача ili spašavatelja čiji su zadaci vezani za službu broda ili za radnje spašavanja i pružanja pomoći, uključujući tražbine njihovih nasljednika, pravnih sljednika ili drugih osoba koje imaju temelj za takve tražbine.

Članak 390.

(1) Brodar gubi pravo na ograničenje odgovornosti iz članka 388. ovoga Zakonika ako se dokaže da je šteta nastala zbog radnje ili propusta koji je brodar učinio, bilo u namjeri da prouzroči štetu ili bezobzirno znajući da će šteta vjerojatno nastati.

(2) Brodar ne može ograničiti svoju odgovornost za štete nastale smrću ili tjelesnom ozljedom osoba koje brodar zapošljava.

Članak 395.

(1) Brodar koji želi ograničiti svoju odgovornost dužan je osnovati fond ograničene odgovornosti.

(2) Ako se brodar poziva na ograničenje odgovornosti, a fond ograničene odgovornosti nije osnovan, odgovarajuće se primjenjuju odredbe članka 397. ovoga Zakonika.

2. Postupak ograničenja brodareve odgovornosti

Članak 401.

(1) Izvanparnični postupak ograničenja odgovornosti brodara provodi sudac pojedinac stvarno nadležnog suda.

Dio sedmi UGOVORI

Glava I.

UGOVOR O GRADNJI, PREINACI ILI POPRAVKU BRODA

Članak 430.

(1) Ugovor o gradnji broda je ugovor kojim se brodograditelj obvezuje prema projektu i tehničkoj dokumentaciji sagraditi novi brod u određenom roku, a naručitelj se obvezuje za izgrađeni brod platiti ugovorenu cijenu.

(2) Ugovor o preinaci i popravku broda je ugovor kojim se brodopopravljač obvezuje da će preinaciti ili popraviti postojeći brod u određenom roku, a naručitelj se obvezuje platiti naknadu brodopopravljaču za ugovoreni popravak ili preinaku. Pod ugovorom o popravku broda podrazumijevaju se i ugovor temeljem kojega se izvode radovi održavanja, servisiranja te slični radovi na brodu ili njegovim dijelovima.

(3) Odredbe ovog Zakonika o ugovoru o gradnji broda primjenjuju se i na ugovor o gradnji brodice ili ugovor o gradnji jahte, a odredbe o ugovoru o preinaci i popravku broda na ugovor o preinaci i popravku brodice odnosno jahte.

Članak 431.

(1) Ugovor o gradnji broda te izmjene i dopune tog ugovora moraju biti sastavljeni u pisanom obliku.

(2) Ugovor o gradnji broda i njegove izmjene i dopune koje su sastavljeni protivno odredbi stavka 1. ovoga članka nemaju pravni učinak.

Članak 432.

Ako ugovorom o gradnji broda nije drugačije predviđeno, smatra se da brod u gradnji pripada brodograditelju.

Glava II. UGOVORI O ISKORIŠTAVANJU POMORSKIH BRODOVA

1. Zajedničke odredbe

Članak 442.

Ugovori o iskorištavanju pomorskih brodova jesu: ugovori o pomorskom plovidbenom poslu i ugovor o zakupu broda.

Članak 443.

Ugovori o pomorskom plovidbenom poslu jesu: ugovor o prijevozu stvari morem, ugovor o prijevozu putnika morem, ugovor o tegljenju, odnosno potiskivanju morem te ugovori koji se odnose na druge pomorske plovidbene poslove.

Članak 444.

Odredbe ovoga Zakonika koje se odnose na pojedine ugovore o pomorskom plovidbenom poslu na odgovarajući se način primjenjuju i na ostale ugovore o pomorskom plovidbenom poslu, a ako ovim Zakonikom nije drugačije određeno.

Članak 445.

Izrazi uporabljeni u ovoj glavi Zakonika imaju ova značenja:

1) *naručitelj* je ugovorna strana koja od prijevoznika naručuje prijevoz stvari, osoba, tegljenje, odnosno potiskivanje i obavljanje drugoga pomorskog plovidbenog posla,

2) *krcatelj* je naručitelj ili od njega određena osoba koja na temelju ugovora o prijevozu stvari predaje stvari prijevozniku radi prijevoza,

3) *primatelj* je osoba ovlaštena da primi stvari od prijevoznika,

4) *korisnik prijevoza* jest osoba koja ima određena prava prema ugovoru o prijevozu stvari (naručitelj, krcatelj, primatelj),

5) *vrijeme stojnica* je redovito vrijeme određeno za ukrcavanje odnosno iskrcavanje tereta za koje se ne plaća posebna naknada,

6) *vrijeme prekostojnica* je vrijeme za koje se, preko vremena stojnica, produljuje ukrcavanje odnosno iskrcavanje tereta, a za koje se plaća posebna naknada.

Članak 446.

(1) Odredbe članka 442. – 674. ovoga Zakonika primjenjuju se i na:

1) ratne brodove,

2) brodice.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. točke 1) ovoga članka na ugovore o iskorištavanju ratnih brodova ne primjenjuju se:

1) odredbe o brodarskom ugovoru na vrijeme za cijeli brod (članak 450., 451., 582. i 584., a od

članka 447. i 449. odredbe koje se odnose na ovaj ugovor),

2) odredbe o pravu naručitelja da sklopi s trećom osobom ugovor o prijevozu stvari (članak 452.),

3) odredbe o prijevozu putnika i prtljage (članak 598. – 633.), osim odredaba koje se odnose na odgovornost prijevoznika za smrt i tjelesne ozljede putnika (članak 612. i 620., a od članka 613., 614., 615., 619., 624., 625., 627., 628., 631. i 632. odredbe koje se odnose na tu odgovornost) i odredbe članka 610. ovoga Zakonika,

4) odredbe o zakupu broda (članak 658. – 672.),

5) odredbe članka 459. i 577. ovoga Zakonika.

2. Ugovori o pomorskom plovidbenom poslu

a) Prijevoz stvari

Zajedničke odredbe o prijevozu stvari

Članak 447.

Ugovorom o prijevozu stvari prijevoznik se obvezuje prevesti stvari brodom, a naručitelj prijevoza – platiti vozarinu.

Članak 448.

(1) Ugovorom o prijevozu stvari brodom može se ugovoriti prijevoz stvari cijelim brodom, razmjernim dijelom broda ili određenim brodskim prostorom (brodski ugovor), a i prijevoz pojedinih stvari (pomorsko-prijevoznički ugovor).

(2) Brodarski se ugovor može sklopiti za jedno ili više putovanja (brodarski ugovor na putovanje) ili za određeno vrijeme (brodarski ugovor na vrijeme).

Članak 449.

(1) Brodarski ugovor za više putovanja ili brodarski ugovor na vrijeme za cijeli brod mora se sastaviti u pisanom obliku.

(2) Ugovori iz stavka 1. ovoga članka koji nisu sastavljeni u pisanom obliku nemaju pravni učinak.

(3) Za ugovore o prijevozu stvari koji nisu spomenuti u stavku 1. ovoga članka svaka stranka ima pravo zahtijevati da se o sklopljenom ugovoru o prijevozu stvari sastavi pisana isprava.

(4) Ako stranka od koje se traži sastavljanje pisane isprave ne udovolji tom zahtjevu, druga stranka ima pravo odustati od ugovora ako se ugovor nije počeo izvršavati.

(5) Odredbom stavka 4. ovoga članka ne dira se u pravo na naknadu štete stranke koja je zahtijevala sastavljanje pisane isprave.

Članak 450.

(1) Kada je sklopljen brodarski ugovor na vrijeme za cijeli brod, zapovjednik je broda dužan izvršiti nalog naručitelja u granicama ugovora i prema namjeni broda.

(2) Kada je sklopljen brodarski ugovor na vrijeme za cijeli brod, prijevoznik ne odgovara naručitelju za obveze što ih je zapovjednik broda preuzeo u izvršenju posebnih naloga naručitelja.

Članak 451.

Kada je sklopljen brodarski ugovor na vrijeme za cijeli brod, naručitelj ne može odrediti putovanje koje bi izložilo brod ili posadu broda opasnosti koja se u vrijeme sklapanja ugovora nije mogla predvidjeti, a ni putovanje za koje se ne može očekivati da se obavi bez znatnijeg prekoračenja vremena za koje je ugovor sklopljen.

Članak 452.

(1) Naručitelj iz brodarskog ugovora može ugovoriti s trećom osobom ugovor o prijevozu stvari brodom na koji se odnosi brodarski ugovor.

(2) Za obveze koje proistječu iz ugovora sklopljenog prema odredbi stavka 1. ovoga članka odgovara i brodar trećim osobama prema propisima čija se primjena ne može sporazumom stranaka isključiti i prema uvjetima uobičajenim za takvu vrstu prijevoza.

(3) Ako se u slučaju iz stavka 2. ovoga članka povećaju obveze brodar, naručitelj odgovara brodaru za te povećane obveze.

(4) Ako je trećoj osobi s kojom je bio sklopljen ugovor iz stavka 1. ovoga članka bio poznat brodarski ugovor, brodar odgovara toj osobi samo u granicama brodarskog ugovora i pravnih propisa čija se primjena ne može isključiti sporazumom stranaka.

Članak 453.

Naručitelj prijevoza koji je ovlastio drugu osobu da kao krcatelj preda prijevozniku teret na prijevoz odgovara prijevozniku za djela i propuste krcatelja u okviru ugovora o prijevozu.

Članak 454.

(1) Ugovor o prijevozu stvari prestaje važiti kad je njegovo izvršenje trajno onemogućeno djelovanjem više sile.

(2) Ako je zbog djelovanja više sile izvršenje ugovora o prijevozu stvari onemogućeno za dulje vrijeme ili je neizvjesno koliko će to djelovanje trajati, svaka strana ima pravo odustati od ugovora.

(3) Svaka strana može u slučaju iz stavka 2. ovoga članka odustati od ugovora ako je smetnja trajala predugo ili se pretpostavlja da će trajati predugo.

(4) Svaka strana ima pravo odustati od ugovora i kad bi mogla biti ugrožena sigurnost broda, posade ili tereta zbog djelovanja više sile ili druge okolnosti koja se ne može otkloniti ili spriječiti i koja se u vrijeme sklapanja ugovora nije mogla predvidjeti, a koja bi trebala trajati dulje vrijeme ili je neizvjesno koliko će trajati.

Brod

Članak 459.

(1) Prijevoznik je dužan teret prevesti brodom koji je izričito ugovoren ili koji ima ugovorena svojstva.

(2) Ako stranke nisu izričito ugovorile određeni brod, odnosno svojstva broda prema stavku 1. ovoga članka, prijevoznik je dužan prevesti teret brodom koji ima uobičajena svojstva za izvršenje ugovorenog prijevoza.

Članak 460.

(1) Prijevoznik broda dužan je pravodobno, do početka putovanja, uložiti dužnu pažnju kako bi brod osposobio za plovidbu, primjereno ga opremio, popunio posadom, opskrbio potrebnim zalihama i pripremio tako da se teret može ukrcati, složiti, čuvati, prevesti i iskrcati u stanju kako je primljen na prijevoz.

(2) Odredbe ugovora protivne odredbama stavka 1. ovoga članka nemaju pravni učinak.

Članak 461.

Brodski prostor koji obično ne služi za smještaj tereta može se za to rabiti samo na temelju izričitog sporazuma ugovornih strana, ako takav sporazum ne bi bio protivan propisima.

Članak 462.

(1) Prijevoznik može s pristankom naručitelja zamijeniti ugovoreni brod drugim brodom.

(2) Ako se prijevoz obavlja na temelju pomorskoga prijevozničkog ugovora pristanak naručitelja za zamjenu broda nije potreban.

Članak 464.

Ako je ugovoren prijevoz cijelim brodom ili određenim brodskim prostorom pa ugovoreni prostor nije potpuno iskorišten, prijevoznik ne može raspolagati tim prostorom bez pristanka naručitelja.

Ukrcavanje tereta

Članak 465.

Prijevoznik je dužan postaviti brod za ukrcavanje tereta u ugovorenoj luci.

Članak 466.

Ako brod iz razloga za koje naručitelj ne odgovara ne može doći u ugovorenu luku, naručitelj prijevoza ima pravo, imajući na umu svrhu ugovora, odrediti prvu prikladnu luku za preuzimanje tereta do kojeg brod može sigurno doći radi ukrcavanja.

Članak 467.

(1) Mjesto ukrcavanja tereta u luci dužan je priskrbiti naručitelj.

(2) U linijskoj plovidbi mjesto ukrcavanja u luci priskrbljuje prijevoznik.

Članak 468.

(1) Prijevoznik je dužan postaviti brod na mjesto ukrcavanja koje, prema članku 467. ovoga Zakonika odredi naručitelj, ako to može učiniti bez opasnosti za brod i ako se ukrcavanje tereta može na tom mjestu obaviti bez opasnosti za brod.

(2) Ako mjesto ukrcavanja ne odgovara uvjetima iz stavka 1. ovoga članka, prijevoznik je dužan postaviti brod što bliže tom mjestu, ako to može učiniti bez opasnosti za brod i ako se ukrcavanje tereta na mjestu na kojem je brod postavljen može obaviti bez opasnosti za brod.

Članak 469.

Brod može primiti teret na sidrištu ako je tako ugovoreno ili mjesnim običajima predviđeno.

Članak 470.

Ako naručitelj ili druga osoba ima pravo na temelju ugovora odrediti luku ukrcavanja, a zapovjednik broda ne primi takav nalog u ugovorenom ili primjerenom roku, ili primljeni nalog ne može izvršiti, zapovjednik broda dužan je postupiti na način koji smatra najboljim, vodeći računa i o interesima korisnika prijevoza.

Članak 471.

Kad brod prema ugovoru mora stići u određenu luku do određenog roka, smatra se da je stigao na vrijeme kad je stigao u luku, odnosno na njezino sidrište.

Članak 472.

(1) Zapovjednik broda dužan je obavijestiti krcatelja pisanim putem da je brod spreman za ukrcavanje (u daljnjem tekstu: pismo spremnosti).

(2) Pismo spremnosti dostavlja se krcatelju na njegovu adresu u tijeku radnog vremena.

(3) Ako zapovjedniku broda nije poznata adresa krcatelja ili ako se pismo spremnosti ne može

uručiti na njegovu adresu, zapovjednik broda dužan je zatražiti upute od naručitelja, s tim da se pravni učinci predaje pisma spremnosti računaju od trenutka kad bi pismo spremnosti bilo predano da nije bilo navedenih smetnji.

Članak 473.

(1) Pismo spremnosti ne predaje se ako brod plovi u linijskoj plovidbi.

(2) Pri prijevozu brodom u linijskoj plovidbi teret se ukrcava čim brod na određenom mjestu bude spreman za ukrcavanje.

Članak 474.

(1) Zapovjednik broda može predati pismo spremnosti ako je brod spreman za ukrcavanje, a nalazi se na mjestu u luci prema članku 465., 466., 468. i 469. ovoga Zakonika ako je dobio prethodna odobrenja za promet s kopnom i za ukrcavanje i ako su obavljene druge radnje koje omogućuju ukrcavanje tereta u brod.

(2) Pismo spremnosti može se predati i ako brod nije bio doveden na mjesto iz stavka 1. ovoga članka ako je u tome bio spriječen razlozima koji padaju na teret naručitelja.

Članak 475.

Prijevoznik preuzima teret ispod vitla.

Članak 476.

(1) Zapovjednik broda dužan je krcatelju koji sam krca teret na brod dati upute o načinu slaganja tereta da bi se izbjegla oštećenja tereta koja mogu nastati zbog toga što se teret prevozi brodom.

(2) Krcatelj se pri ukrcavanju tereta mora držati uputa zapovjednika broda koja se odnose na raspored tereta u brodu i ostale okolnosti u vezi sa sigurnošću osoba, broda, njegovih uređaja i opreme te drugog tereta u brodu i sprječavanje onečišćenja okoliša.

Članak 477.

Teret se ne može smjestiti na palubu broda bez suglasnosti krcatelja, ako nije riječ o teretu koji se obično smješta na palubu.

Članak 478.

(1) Količina tereta koja se predaje na prijevoz može se odrediti brojem komada, težinom ili obujmom.

(2) U slučaju sumnje količina tereta određuje se mjerom koja je uobičajena u luci ukrcavanja.

Članak 479.

(1) Umjesto ugovorenog tereta može se predati na prijevoz drugi teret, ako se time ne mijenjaju uvjeti prijevoza na štetu prijevoznika ili ako zbog toga ne bi došlo do zadržavanja broda ili ako ne bi

bila ugrožena sigurnost broda i drugog tereta te ako naručitelj daje prijevozniku, na njegov zahtjev, osiguranje za tražbine koje bi mogle nastati zbog zamjene tereta.

(2) Ako je ugovoreni teret već bio ukrcan, troškove u vezi s njegovim iskrcavanjem i ukrcavanjem drugog tereta snosi naručitelj.

Članak 480.

Članak 481.

(1) Ako je riječ o opasnom teretu, naručitelj, odnosno krcatelj dužan je obavijestiti prijevoznika, i bez njegova zahtjeva, o naravi opasnosti i naznačiti koje zaštitne mjere treba poduzeti.

(2) Ako obavijest o opasnom teretu koji se prevozi nije naznačena u teretnici ili u pisanoj ispravi o ugovoru o prijevozu, teret dokazivanja da je prijevoznik znao za opasnost povezanu s prijevozom tog tereta, pada na korisnika prijevoza.

Članak 482.

(1) Prijevoznik ne smije primiti na prijevoz teret čiji je uvoz, provoz ili izvoz zabranjen ili se krijumčari.

(2) Prijevoznik nije dužan primiti na prijevoz teret koji je po svojoj naravi opasan, ako mu opasno svojstvo tereta u vrijeme sklapanja ugovora nije bilo niti moralo biti poznato.

(3) Prijevoznik nije dužan primiti na prijevoz teret koji, s obzirom na svoje stanje i na stanje ambalaže, predstavlja opasnost za osobe, brod i okoliš te drugi teret s kojim tijekom prijevoza dolazi ili može doći u dodir.

Članak 483.

Naručitelj je odgovoran prijevozniku za nanesenu štetu osobama, brodu, teretu, okolišu te za sve druge štete i troškove prouzročene manjkavim stanjem ambalaže.

Članak 484.

Naručitelj je odgovoran prijevozniku za nanesenu štetu osobama, brodu, teretu, okolišu te za sve druge štete i troškove prouzročene prirodnim svojstvima i stanjem tereta ako prijevozniku ta svojstva i stanje tereta nisu bili niti morali biti poznati.

Vrijeme ukrcavanja

Članak 485.

(1) Prijevoznik je dužan preuzimati teret na prijevoz tijekom radnog vremena luke.

(2) Radno vrijeme luke određuje, u skladu sa zakonom, tijelo koje upravlja lukom.

Članak 486.

(1) Vrijeme stojnica počinje teći početkom prijedpodnevnoga radnog vremena, odnosno poslijepodnevnoga radnog vremena, uz uvjet da je pismo spremnosti predano najkasnije dva sata prije protoka prijedpodnevnoga, odnosno poslijepodnevnoga radnog vremena.

(2) Trajanje vremena stojnica određuje se prema običajima luke.

(3) Vrijeme stojnica se određuje prema radnim danima i dijelovima radnog dana, pri čemu se kao jedan radni dan računaju 24 tekuća sata.

(4) U radne dane ne računaju se nedjelje, državni i drugi praznici kad se u luci ne radi, a ni vrijeme kad se, zbog vremenskih neprilika ili smetnji na strani broda, nije moglo ukravati.

Članak 487.

(1) Nakon protoka vremena stojnica počinje teći vrijeme prekostojnica.

(2) Trajanje vremena prekostojnica jednako je trajanju vremena stojnica.

(3) Trajanje vremena prekostojnica računa se prema tekućim danima i dijelovima bez prekida.

(4) U trajanje vremena prekostojnica ne računa se vrijeme u koje se nije moglo raditi zbog smetnji na strani broda.

Članak 488.

(1) Prijevoznik ima pravo na posebnu naknadu za prekostojnice.

(2) Visina naknade za prekostojnice određuje se prema visini naknade za prekostojnice za druge slične brodove u istoj luci u isto vrijeme, a ako to nije moguće, visina naknade određuje se prema visini naknade za prekostojnice drugih sličnih brodova u najbližoj luci u isto vrijeme.

(3) Naknada za prekostojnice plaća se svakog dana unaprijed za cijeli dan, ali ako je ukravanje obavljeno prije protoka dana za koje je naknada unaprijed plaćena, prijevoznik je dužan vratiti razmjerni dio naknade.

Članak 489.

(1) Ako se naknada za prekostojnice ne plati o dospelosti, brod može odmah otploviti s ukranim dijelom tereta.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka prijevoznik zadržava pravo na punu vozarinu, naknadu za prekostojnice i druge tražbine koje mu pripadaju prema ugovoru.

Članak 490.

(1) Nakon protoka vremena prekostojnica brod može odmah otploviti s ukranim dijelom tereta.

(2) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka prijevoznik zadržava pravo na punu vozarinu, naknadu za prekostojnice i druge tražbine koje mu pripadaju prema ugovoru.

Članak 491.

(1) Ukravanje tereta postavljena uz bok broda do protoka vremena stojnica, odnosno prekostojnica, ako ih ima, prijevoznik ne može odbiti, iako bi ukravanje i slaganje takva tereta moglo zadržati brod preko trajanja vremena stojnica odnosno prekostojnica.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka prijevoznik ima pravo na naknadu za zadržavanje broda nakon isteka vremena prekostojnica (vrijeme izvanrednih prekostojnica).

(3) Naknada za izvanredne prekostojnice jest 50% viša od naknade za prekostojnice.

(4) Pored naknade za izvanredne prekostojnice prijevoznik ima pravo i na naknadu štete zbog zadržavanja broda ako ta šteta premašuje svotu naknade za izvanredne prekostojnice.

Članak 492.

(1) Kad brod može otploviti i s ukranim dijelom tereta zato što naknada za prekostojnice nije plaćena o dospelosti (članak 489.) prijevoznik ima pravo odustati od ugovora i iskrcati teret ako ukrani dio tereta ne daje zadovoljavajuće jamstvo za tražbine prijevoznika iz ugovora o prijevozu.

(2) Pri iskrcavanju tereta prijevoznik je dužan postupiti s dužnom pažnjom, uzimajući u obzir okolnosti slučaja.

(3) U slučaju odustajanja od ugovora i iskrcaja tereta prijevoznik zadržava pravo na punu vozarinu, na naknadu za nastale prekostojnice i na naknadu troškova iskrcavanja koji nisu uračunati u vozarinu te na druge tražbine koje mu pripadaju prema ugovoru.

Članak 493.

(1) Odredbe ovoga Zakonika koje se odnose na vrijeme stojnica i prekostojnica ne primjenjuju se na prijevoz brodovima linijske plovidbe.

(2) Pri prijevozu brodovima linijske plovidbe krcatelj je dužan predavati teret onom brzinom kojom ga brod može preuzimati.

Članak 494.

Brod linijske plovidbe nije dužan čekati na ukravanje preko vremena određenog za odlazak broda koji je predviđen redom plovidbe, ako smetnja za ukravanje ne pada na stranu broda.

Članak 495.

(1) Krcatelj je dužan zapovjedniku broda na vrijeme predati carinske i druge isprave potrebne za ukrcaj, prijevoz i iskrcaj tereta.

(2) Ako te isprave nisu predane za vrijeme trajanja vremena stojnica, odnosno prekostojnica, a pri prijevozu brodom linijske plovidbe do vremena određenog za odlazak broda, zapovjednik broda ima pravo iskrcati teret.

(3) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka prijevoznik zadržava pravo na punu vozarinu i na naknadu za nastale prekostojnice, odnosno na naknadu štete za zadržavanje broda linijske plovidbe i na naknadu svake druge štete.

Prijevozne isprave

Članak 496.

Nakon završetka ukrcavanja prijevoznik je dužan krcatelju, na njegov zahtjev, izdati teretnicu, teretni list, elektroničku izmjenu podataka ili drugu ispravu o prijevozu.

Članak 497.

(1) Ako je teret predan prijevozniku prije ukrcaja, krcatelj može zahtijevati da mu prijevoznik izda potvrdu o preuzimanju tereta, teretnicu ili drugu prijevoznu ispravu koja sadrži uočljivu napomenu »primljeno za ukrcaj«.

(2) Prijevoznik koji je izdao teretnicu ili drugu prijevoznu ispravu za ukrcaj može, umjesto izdavanja teretnice ili druge prijevozne isprave, stavljanjem napomene »ukrcano« na ispravu za ukrcaj potvrditi da je ukrcavanje obavljeno.

Članak 498.

(1) Ako je prijevoznik izdao ispravu o prijevozu za ukrcaj, krcatelj je dužan pri primitku isprave o prijevozu vratiti prijevozniku isprave o prijevozu za ukrcaj.

(2) Ako je prije izdavanja isprave o prijevozu bila izdana potvrda o preuzimanju tereta, krcatelj je dužan po primitku isprave o prijevozu tu potvrdu vratiti prijevozniku.

Članak 499.

(1) Ako je teret koji je kao predmet prijevoza morao biti ukrcan u razne brodove, ili kad su u pitanju različite vrste robe, ili je teret podijeljen u razne partije, prijevoznik i krcatelj imaju pravo zahtijevati da se za svaki uporabljeni brod ili za svaku vrstu robe ili za svaku partiju tereta izda posebna teretnica ili druga isprava o prijevozu.

(2) Ako se teret krca na brod u rasutom stanju, krcatelj ima pravo zahtijevati da se za određene

količine tereta izda posebna teretnica ili druga isprava o prijevozu.

Članak 500.

Sporazum stranaka sklopljen protivno odredbama članka 496. i članka 497. stavka 1. ovoga Zakonika nema pravni učinak.

Članak 501.

(1) Teretnica može glasiti na ime, po naredbi, ili na donosioca.

(2) Ako u teretnici koja glasi po naredbi nije imenovana osoba prema čijem je nalogu prijevoznik dužan predati teretnicu, teret se predaje po naredbi krcatelja.

Članak 502.

(1) Teretnica na ime prenosi se ustupanjem, teretnica po naredbi – indosamentom, a teretnica na donosioca predajom.

(2) Na oblik i učinak indosamenta na odgovarajući se način primjenjuju odredbe mjeničnog prava, osim odredaba o regresu.

Članak 503.

Prijevoznik je dužan izdati krcatelju, na njegov zahtjev, više primjeraka teretnica, naznačujući na svakom primjerku broj izdanih primjeraka.

Članak 504.

(1) Svaka strana može zahtijevati da se za njezine potrebe sastavi više prijepisa teretnice.

(2) Na svakom prijepisu teretnice mora biti navedeno da je riječ o prijepisu.

(3) Krcatelj mora prijevozniku, na njegov zahtjev, potpisati prijepis teretnice.

Članak 505.

(1) Teretnica sadrži:

1) tvrtku, odnosno naziv i sjedište, odnosno ime i prebivalište prijevoznika koji izdaje teretnicu,

2) ime, odnosno druge podatke o identitetu broda,

3) tvrtku, odnosno naziv i sjedište, odnosno ime i prebivalište krcatelja,

4) tvrtku, odnosno naziv i sjedište, odnosno ime i prebivalište primatelja ili oznaku »po naredbi« ili »na donosioca«,

5) luku odredišta ili vrijeme kad će se, odnosno mjesto gdje će se takva luka odrediti,

6) količinu tereta prema broju komada, težini, obujmu ili drugoj jedinici mjere, prema vrsti tereta,

7) vrstu tereta i oznake koje se na njemu nalaze,

8) stanje tereta ili omota prema vanjskom izgledu,

9) odredbe o vozarini,

10) mjesto i dan ukrcaja tereta i izdavanja teretnice.

(2) Teretnica može sadržati i druge podatke te uvjete prijevoza.

Članak 506.

(1) Podatke iz članka 505. ovoga Zakonika mora sadržati i teretnica za ukrcaj, osim podataka o identitetu broda i o mjestu i danu ukrcaja.

(2) Prijevoznik je dužan, kad na teretnicu za ukrcaj stavi napomenu »ukrcano«, u nju unijeti podatke o identitetu broda i o danu ukrcaja tereta.

Članak 507.

Teretnicu vlastoručno potpisuje prijevoznik ili njegov punomoćnik.

Članak 508.

Teretnicu sastavlja prijevoznik na temelju pisanih podataka krcatelja.

Članak 509.

Ako postoji opravdana sumnja da podaci što ih je naveo krcatelj o vrsti tereta, ili oznakama koje se na njemu nalaze, ili količini tereta prema broju komada, težini, obujmu ili drugoj jedinici mjere nisu točni ili potpuni ili nema razumne mogućnosti da se točnost tih podataka provjeri pri ukrcavanju ili ako su oznake na teretu nejasne ili nedovoljno trajne, prijevoznik može u teretnicu unijeti primjedbe s obrazloženjem.

Članak 510.

Potpis krcatelja na teretnici ili prijepisu teretnice (članak 507.) ne znači da je krcatelj prihvatio prijevoznikove primjedbe unesene u teretnicu prema odredbama članka 509. ovoga Zakonika.

Članak 511.

(1) Kad prijevoznik nije unio u teretnicu primjedbe prema odredbama članka 509. ovoga Zakonika, smatra se, za odnose između njega i trećega zakonitog i savjesnog imatelja teretnice, da je prijevoznik preuzeo teret onako kako je naznačen u teretnici.

(2) Kad prijevoznik unese u teretnicu primjedbe prema odredbama članka 509. ovoga Zakonika, pretpostavlja se da je teret preuzeo onako kako ga je predao primatelju dok zakoniti imatelj teretnice ne dokaže suprotno.

Članak 512.

(1) Pisani uvjeti ugovora o prijevozu i opći uvjeti prijevoznika obvezuju ovlaštenog imatelja teretnice koji nije naručitelj prijevoza ni krcatelj samo ako se teretnica izričito poziva na te uvjete.

(2) Usmeni uvjeti ugovora o prijevozu koji nisu uneseni u teretnicu ne obvezuju ovlaštenog imatelja teretnice koji nije naručitelj prijevoza ni

krcatelj, pa i kad se teretnica izričito poziva na te uvjete.

(3) Ako se teretnica samo općenito poziva na uvjete ugovora o prijevozu i opće uvjete prijevoznika, imatelja teretnice iz stavka 1. ovoga članka ne obvezuju one odredbe ugovora o prijevozu i općih uvjeta prijevoznika koji su teži od uvjeta uobičajenih za takve vrste prijevoza.

Članak 513.

(1) Ugovorom o prijevozu stranke mogu predvidjeti da se umjesto teretnice izdaje teretni list.

(2) Teretni list izdaje se na zahtjev krcatelja.

(3) Teretni list se izdaje u jednom primjerku koji potpisuju prijevoznik i krcatelj.

(4) Potpisi na teretnom listu mogu biti tiskani, zamijenjeni pečatom, faksimilom ili elektroničkom izmjenom podataka.

(5) Krcatelj može tražiti prijepise teretnog lista koje će potpisati prijevoznik, a prijevoznik može tražiti prijepise teretnog lista potpisane od krcatelja.

(6) Krcatelj može ovlastiti drugu osobu koja će stvari ukrcati i potpisati teretni list uz navod »u ime i za račun krcatelja«.

Članak 514.

(1) Izdavanje teretnog lista je predmnijeva o sklopljenom ugovoru o prijevozu.

(2) Teretni list je između krcatelja i prijevoznika predmnijeva do protudokaza o primitku stvari kao što je u teretnom listu navedeno.

(3) Teretni list između prijevoznika i primatelja dokaz je o primitku stvari kao što je u teretnom listu navedeno.

(4) Krcatelj je jedini ovlašten davati prijevozniku upute u svezi s ugovorom o prijevozu, pa i promijeniti ime primatelja dok prijevoznik ne primi stvari, ako je to predviđeno ugovorom o prijevozu.

Članak 515.

(1) Prijevoznik će predati stvari primatelju na osnovi valjane identifikacije.

(2) Podatke u teretni list i njegove prijepise unosi krcatelj.

(3) Nepostojanje, neispravnost ili gubitak teretnog lista ne utječe na valjanost ugovora o prijevozu.

Članak 516.

(1) Teretni list mora sadržavati:

1) mjesto i nadnevak njegova izdavanja,

2) mjesto i nadnevak preuzimanja stvari,

3) tvrtku odnosno naziv, ili ime i adresu krcatelja,

- 4) predviđeno mjesto iskrcaja,
  - 5) tvrtku odnosno naziv, ili ime i adresu primatelja,
  - 6) opis i uobičajeni naziv stvari, način pakiranja, oznaku za prepoznavanje, težinu, obujam ili količinu drukčije označenu, broj komada, a radi li se o opasnim tvarima – naznaku o njihovoj opasnosti.
- (2) Teretni list može sadržavati i druge podatke, te uvjete ugovora o prijevozu.

Članak 517.

Prijevoznik može u teretni list unijeti obrazložene primjedbe sukladno članku 509. ovoga Zakonika.

Članak 518.

- (1) Ako prijevoznik u teretni list ne stavi primjedbe sukladno članku 517. ovoga Zakonika, predmnijeva se, dok se ne dokaže suprotno, da je stvari primio kako su naznačene u teretnom listu.
- (2) Ako prijevoznik u teretni list unese primjedbe sukladno članku 517. ovoga Zakonika, predmnijeva se da je stvari preuzeo onako kako ih je predao primatelju, dok zakoniti imatelj teretnog lista ne dokaže suprotno.

Članak 519.

- (1) Propisi o teretnom listu analogno se primjenjuju kada se prijevoz stvari na osnovi ugovora o prijevozu obavlja na osnovi izmjene elektroničkih podataka.
- (2) U tom slučaju korisnik prijevoza može u svako doba tražiti od prijevoznika papirnu ispravu o prijevozu.
- (3) Predmnijeva se da su stranke u slučajevima iz stavka 1. i 2. ovoga članka suglasne da preneseni i potvrđeni elektronički podaci i oni smješteni u memoriji računala odgovaraju njihovom pisanom obliku na papiru.

Putovanje

Članak 520.

Prijevoznik je dužan obaviti putovanje u ugovorenom roku. Ako vrijeme putovanja nije ugovoreno, prijevoznik je dužan obaviti putovanje u primjerenom roku.

Članak 521.

Prijevoznik je dužan obaviti putovanje ugovorenim putom. Ako put nije ugovorom određen, prijevoznik je dužan obaviti putovanje uobičajenim putom.

Članak 522.

- (1) Kad je brod iz bilo kojih razloga spriječen započeti ili nastaviti započeto putovanje, a smetnja bi mogla trajati dulje vrijeme ili je njezino

trajanje neizvjesno, zapovjednik broda dužan je tražiti uputu od naručitelja ili osobe ovlaštene da raspolaže teretom.

(2) Ako zapovjednik broda ne može postupiti prema odredbi stavka 1. ovoga članka ili izvršiti primljenu uputu, dužan je, prema okolnostima slučaja, prekrcati teret, vratiti se s teretom u polaznu luku ili postupiti na drugi način, vodeći pri tom računa o interesima prijevoznika i korisnika prijevoza.

(3) Kad je u slučajevima iz stavka 1. i 2. ovoga članka ugovor o prijevozu prestao važiti prema samom zakonu ili na temelju odustajanja, u pogledu prava i obveza ugovornih strana nastalih zbog mjera što ih je poduzeo zapovjednik broda na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ovoga Zakonika koje uređuju odnose ugovornih strana za slučaj prestanka ugovora (članak 455.).

(4) Ako ugovor nije prestao važiti ili ako se upute naručitelja ne mogu izvršiti, štetne posljedice snosi strana koja je kriva za nastalu smetnju, odnosno na čijoj se strani nalazi razlog za smetnju. Ako se razlog za smetnju nalazi na obje strane, svaka strana snosi svoju štetu.

(5) Ako su obje strane krive za smetnju, štetu snose razmjerno svojoj krivnji.

Članak 523.

Naručitelj, odnosno zakoniti imatelj teretnice može odustati od ugovora nakon započetog putovanja uz uvjete navedene u članku 456. stavku 3. i članku 457. i 458. ovoga Zakonika.

Članak 524.

(1) Prijevoznik koji ne izvrši nalog dobiven od korisnika prijevoza, kad je to na temelju odredaba ovoga Zakonika dužan učiniti, odgovara korisniku prijevoza za svaku štetu koja je zbog toga nastala.

(2) Prijevoznik je dužan nadoknaditi štetu primatelju koji je zakoniti imatelj teretnice ako izvrši nalog naručitelja iako mu nisu vraćeni svi primjerci teretnice.

(3) Visina naknade štete iz stavka 1. i 2. ovoga članka ne može prijeći svotu koju bi prijevoznik bio dužan platiti ako odgovara za potpuni gubitak tereta.

Članak 525.

Prijevoznikova dužnost da nadoknadi štetu na temelju odredaba članka 524. stavka 2. ovoga Zakonika ne dira u njegovo pravo regresa prema korisniku prijevoza.

Predaja tereta primatelju

Članak 526.

Prijevoznik je dužan predati teret primatelju u luci odredišta.

Članak 527.

Za odredišnu luku i predaju tereta primatelju primjenjuju se odredbe članka 466. – 470. i članka 472. – 475. ovoga Zakonika.

Članak 528.

Prijevoznik je dužan predati teret ovlaštenom imatelju teretnice, a ako ta isprava nije izdana – osobi ovlaštenoj na temelju ugovora o prijevozu.

Članak 529.

(1) Ako za teret koji se prevozi nije izdana prijevozna isprava, primatelj ima pravo tražiti od prijevoznika kad brod stigne u luku odredišta da mu preda teret, uz uvjet da udovolji obvezama koje ga terete na temelju ugovora.

(2) Prijevoznik je dužan postupiti po zahtjevu primatelja iz stavka 1. ovoga članka ako iz naručiteljeva naloga o raspolaganju teretom, koji je prijevoznik dužan izvršiti, ne proizlazi drugačije.

Članak 530.

(1) Ovlašteni imatelj teretnice ima pravo, čim teret stigne u luku odredišta, uz uvjet da udovolji svim obvezama koje proizlaze iz teretnice, zahtijevati da mu prijevoznik preda teret.

(2) Pri preuzimanju tereta ovlašteni imatelj teretnice dužan je teretnicu vratiti prijevozniku.

(3) Kad je u luci odredišta teret predan podnositelju jednog od više primjeraka teretnice, ostali primjerci teretnice ne obvezuju više prijevoznika.

Članak 531.

(1) Ako za teret koji se prevozi nije izdana prijevozna isprava, primatelj ima pravo zahtijevati od prijevoznika da mu preda teret prije nego što brod stigne u luku odredišta, ako ga je na to u ugovoru s prijevoznikom ovlastio naručitelj.

(2) Zakoniti imatelj teretnice ima pravo zahtijevati da mu se teret preda prije dolaska broda na odredište, uz uvjete navedene u članku 456. stavku 3. i članku 457. i 458. ovoga Zakonika.

Članak 532.

Prijevoznik ima pravo zahtijevati od osobe kojoj predaje teret da mu izda potvrdu da je teret primila.

Članak 533.

Ako se teret označen u jednoj prijevoznoj ispravi predaje u dijelovima, prijevoznik može zahtijevati

da mu se primitak dijela tereta potvrdi na samoj ispravi ili posebnom potvrdom.

Članak 534.

(1) Ako za teret koji se prevozi nije izdana prijevozna isprava, naručitelj ima pravo narediti prijevozniku da teret preda u luci odredišta drugoj osobi, a ne onoj koja je navedena u ugovoru.

(2) Naručitelj gubi pravo iz stavka 1. ovoga članka kad na temelju odredaba ovoga Zakonika primatelj stekne pravo zahtijevati i zahtijeva predaju tereta od prijevoznika.

Članak 535.

Odredbe članka 485. – 488. ovoga Zakonika primjenjuju se i na vrijeme iskrcavanja.

Članak 536.

Ako se naknada za prekostojnice ne plati o dospelosti, zapovjednik broda može, radi osiguranja naknade za prekostojnice i drugih tražbina iz ugovora o prijevozu, na trošak i rizik primatelja ili druge osobe ovlaštene da raspolaže teretom, iskrcati teret i čuvati ga sam ili ga dati na čuvanje javnom skladištu ili drugoj prikladnoj osobi.

Članak 537.

Ako primatelj tereta ne stavi pisani prigovor zbog oštećenja ili manjka tereta odmah pri preuzimanju, pretpostavlja se, dok primatelj ne dokaže suprotno, da mu je teret predan onako kako je naznačen u teretnici ili ako prijevozna isprava nije izdana – onako kako je primljen na prijevoz.

Članak 538.

(1) Ako oštećenje ili manjak nisu vidljivi, primatelj može staviti pisani prigovor iz članka 537. ovoga Zakonika u roku od tri dana od dana preuzimanja tereta.

(2) Prigovor iz članka 537. ovoga Zakonika i stavka 1. ovoga članka mora biti dovoljno određen.

(3) Ako primatelj stavi pisani prigovor u rokovima iz stavka 1. ovoga članka i članka 537. ovoga Zakonika pretpostavlja se, dok prijevoznik ne dokaže protivno, da su navodi prigovora istiniti.

(4) Ako su prijevoznik i primatelj pri iskrcavanju i predaji tereta zajednički pisano utvrdili da postoji oštećenje ili manjak tereta, nije potrebno stavljanje prigovora.

(5) Sporazum stranaka sklopljen protivno odredbama stavka 1. do 4. ovoga članka i članka

537. ovoga Zakonika koji je na štetu korisnika prijevoza nema pravni učinak.

(6) Prijevoznik i primatelj dužni su, u granicama mogućnosti, međusobno olakšati utvrđivanje stanja tereta i količine pri njegovu preuzimanju.

Članak 539.

(1) Pri utvrđivanju količine manjka predanog tereta uzima se u obzir i uobičajeni rastur tijekom prijevoza.

(2) U slučaju gubitka tereta rastur se ne uzima u obzir.

(3) Rastur iz stavka 1. ovoga članka računa se prema običajima mjesta luke iskrcaja.

Članak 540.

Štetu prouzročenu zakašnjenjem u predaji tereta, koja ne predstavlja manjak ili oštećenje tereta, mora dokazati primatelj.

Članak 541.

Ako se primatelj tereta ne javi, ili ako se ne može pronaći, ili ako neće ili ne može preuzeti teret, odnosno ako se prije predaje tereta javi više zakonitih imatelja teretnice ili druge prijevozne isprave, prijevoznik je dužan tražiti uputu od krcatelja, odnosno od naručitelja.

Članak 542.

(1) Ako prijevoznik, koji je prema članku 541. ovoga Zakonika tražio uputu od krcatelja, odnosno naručitelja, ne primi na vrijeme tu uputu ili primljenu uputu ne može izvršiti, on može postupiti prema članku 536. ovoga Zakonika, a o poduzetim mjerama mora obavijestiti sve korisnike prijevoza koji su mu poznati.

(2) Ako je riječ o prijevozu brodom linijske plovidbe ili o prijevozu na temelju pomorskoga prijevozničkog ugovora, prijevoznik je dužan o smetnjama za predaju tereta obavijestiti odmah sve korisnike prijevoza koji su mu poznati, ali nije dužan čekati uputu, već može odmah poduzeti mjere iz članka 536. ovoga Zakonika.

Članak 543.

Ako prijevoznik preda teret na čuvanje javnom skladištu ili drugoj osobi, odgovara samo za njihov izbor.

Članak 544.

(1) Ako teret koji prema članku 536. i 542. ovoga Zakonika prijevoznik čuva ili ga je predao na čuvanje nije preuzet u roku od 30 dana od dana preuzimanja na čuvanje, odnosno od dana predaje tereta na čuvanje u luci odredišta, i ako nisu plaćeni vozarina i ostale tražbine koje proistječu iz ugovora o prijevozu, prijevoznik može prodati teret ili dio tereta, ako je to potrebno za podmirenje tih tražbina.

(2) Prijevoznik može prodati teret i prije proteka roka iz stavka 1. ovoga članka ako se prodajom ne bi mogla postići svota dovoljna za pokriće tražbina prijevoznika i troškova čuvanja, ili ako je riječ o robi u kvaru ili o pokvarljivoj robi.

(3) Prodaja tereta obavlja se javnom dražbom ako nije riječ o pokvarljivoj robi, robi u kvaru ili o robi koja ima burzovnu cijenu.

(4) Pri prodaji pokvarljive robe ili robe u kvaru prijevoznik mora postupati s dužnom pažnjom.

Članak 545.

Svotu postignutu prodajom tereta prema članku 544. ovoga Zakonika prijevoznik je dužan, nakon odbitka svoje tražbine u vezi s prijevozom tog tereta i nakon odbitka troškova čuvanja i prodaje tereta, položiti u sud nadležan prema mjestu prodaje u korist osobe ovlaštene raspolagati teretom i o tome bez odgode obavijestiti korisnike prijevoza koji su mu poznati.

Članak 546.

(1) Prijevoznik koji je, u slučaju prijevoza brodom linijske plovidbe, spriječen, krivnjom korisnika prijevoza, iskrcati teret u luci odredišta do vremena određenog redom plovidbe za odlazak broda iz te luke, može ga iskrcati u drugoj obližnjoj luci, zadržavajući pravo na veću vozarinu te na naknadu štete koja iz tog nastane.

(2) Ako iskrcavanje u luci odredišta nije spriječeno krivnjom korisnika prijevoza, prijevoznik je dužan snositi troškove dopreme do te luke, a ako je do smetnje za iskrcavanje došlo njegovom krivnjom – i nadoknaditi štetu za zakašnjenje.

Odgovornost prijevoznika za štete na stvarima i za zakašnjenje

Članak 547.

Prijevoznik odgovara za svako oštećenje, manjak ili gubitak tereta koji primi na prijevoz od preuzimanja pa do predaje te za štetu koja nastane zbog zakašnjenja u predaji tereta.

Članak 548.

Zakašnjenje u predaji tereta postoji ako teret nije predan primatelju u ugovorenom roku, ili kad taj rok nije ugovoren, ako teret nije predan primatelju u primjerenom roku.

Članak 549.

Prijevoznik ne odgovara za oštećenje, manjak ili gubitak tereta ili za zakašnjenje u predaji tereta ako dokaže da oštećenje, manjak, gubitak ili zakašnjenje potječu iz uzroka koje nije mogao spriječiti niti otkloniti dužnom pažnjom.

Članak 550.

(1) Za radnje i propuste zapovjednika broda, drugih članova posade broda i ostalih osoba koje rade za prijevoznika, u okviru obavljanja njihovih dužnosti, prijevoznik odgovara kao i za svoje radnje i propuste.

(2) Prijevoznik broda ne odgovara za oštećenje, manjak ili gubitak tereta te zakašnjenje u predaji tereta koji su prouzročeni radnjama ili propustima osoba iz stavka 1. ovoga članka u plovidbi ili pri rukovanju brodom.

Članak 551.

Za štetu koja je teretu na brodu prouzročena požarom, prijevoznik broda odgovara samo ako se dokaže da je požar skrivio osobnom radnjom ili propustom.

Članak 552.

Prijevoznik ne odgovara za štetu na teretu nastalu zbog nesposobnosti broda za plovidbu ako dokaže da je uložio dužnu pažnju (članak 460.).

Članak 553.

(1) Prijevoznik broda ne odgovara za štetu na teretu za koju dokaže da je nastala zbog:

1) više sile, pomorske nezgode, ratnih događaja, međunarodnih zločina na moru, nemira i pobune,

2) sanitarnih ograničenja ili drugih mjera i radnji državnih tijela,

3) radnji ili propusta krcatelja ili osoba ovlaštenih raspolagati teretom ili osoba koje za njih rade,

4) obustave rada, odnosno štrajka, masovnog isključenja radnika s posla ili bilo kojih drugih smetnji koje potpuno ili djelomično sprječavaju rad,

5) spašavanja ili pokušaja spašavanja ljudi i imovine na moru,

6) skretanja broda u slučajevima iz točke 5) ovoga stavka ili zbog drugih opravdanih razloga,

7) prirodnog gubitka u težini ili obujmu tereta ili oštećenja, ili gubitaka koji nastaju zbog vlastite mane, skrivene mane ili posebne naravi tereta,

8) nedovoljnog pakiranja ili nejasnih ili nedovoljno trajnih oznaka na teretu,

9) skrivenih mana koje se ne mogu dužnom pažnjom otkriti.

(2) Unatoč prijevoznikovu dokazu iz stavka 1. ovoga članka prijevoznik će za štetu biti odgovoran ako korisnik prijevoza dokaže da je šteta prouzročena osobnom krivnjom prijevoznika ili krivnjom osoba za čije je radnje i propuste odgovoran prijevoznik, a koji se ne odnose na plovidbu ili rukovanje brodom.

Članak 554.

(1) Zapovjednik broda može, ako se to ne protivi važećim propisima, opasni teret u svako doba i bilo gdje iskrcati, učiniti ga bezopasnim ili ga baciti ako prijevoznik o toj opasnosti nije bio obaviješten prije ukrcavanja.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka prijevoznik zadržava pravo na punu vozarinu i ne odgovara za štetu.

Članak 555.

(1) Ako je prijevoznik primio na prijevoz opasan teret, znajući za opasnost koju teret predstavlja, može ga iskrcati ili učiniti bezopasnim ako bude ugrožena sigurnost broda, osoba ili drugog tereta na brodu te okoliša.

(2) Ako na temelju stavka 1. ovoga članka prijevoznik iskrca teret prije dolaska na odredište, ima pravo na vozarinu prema prevaljenom putu, a ostale štete uzrokovane ukrcajem opasnog tereta i postupkom prijevoznika snosi svaka stranka za sebe.

Članak 556.

Prijevoznik ne odgovara za štetu nastalu zbog oštećenja, manjka ili gubitka tereta ili zakašnjenja u predaji tereta ako je krcatelj neispravno naznačio vrstu ili vrijednost tereta, znajući da je naznaka neispravna.

Članak 557.

Naručitelj odgovara prijevozniku za naknadu štete koja mu je prouzročena zato što su naručitelj, odnosno krcatelj dali netočne ili nepotpune podatke o količini, vrsti i oznakama tereta.

Članak 558.

Naručitelj odgovara prijevozniku za štetu koja mu je prouzročena ukrcajem ili prijevozom stvari čiji je uvoz, izvoz ili provoz zabranjen, ili se krijumčare, ako u vrijeme ukrcavanja ta svojstva prijevozniku nisu bila niti su morala biti poznata.

Članak 559.

Osoba koja bez znanja prijevoznika ukrca stvari odgovara prijevozniku za štetu koja mu je ukrcajem tih stvari prouzročena.

Članak 560.

(1) Prijevoznik može, prema svojoj ocjeni, u svako doba i bilo gdje iskrcati, a ako je riječ o ugrožavanju osoba, broda, tereta na brodu i okoliša, i baciti teret koji je bez njegovog znanja ukrcan te teret koji je neispravno ili nepotpuno naznačen.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka prijevoznik zadržava pravo na punu vozarinu i naknadu štete, a ne odgovara za štetu koja je nastala njegovim postupkom.

Članak 561.

(1) Teret čiji je uvoz, izvoz ili provoz zabranjen zapovjednik broda može vratiti u luku ukrcaja ili ga bilo gdje iskrcati ako se za takav postupak zapovjednika ukaže potreba, a u slučaju nužde i baciti ga.

(2) Ako u slučaju iz stavka 1. ovoga članka svojstva tereta prijevozniku nisu bila niti morala biti poznata, prijevoznik zadržava pravo na punu vozarinu, a ne odgovara za štetu koja je nastala takvim postupkom.

(3) Ako je prijevoznik znao ili morao znati za svojstva tereta iz stavka 1. ovoga članka, zadržava pravo na vozarinu prema prevaljenom putu, a ostale štete snosi svaka stranka za sebe.

Članak 562.

(1) Ako je do zabrane uvoza, izvoza ili provoza robe došlo za putovanja brodom, u pogledu postupanja zapovjednika s tom robom primjenjuje se odredba članka 561. stavka 1. ovoga Zakonika.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka prijevoznik zadržava pravo na punu vozarinu i naknadu štete, a ne odgovara za štetu koja je nastala takvim postupkom.

Članak 563.

(1) Prijevoznik ne odgovara za naknadu štete za oštećenje, manjak ili gubitak tereta, a ni za zakašnjenje u predaji tereta za iznos veći od 666,67 obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja po koletu ili jedinici oštećenoga, manjkajućeg ili izgubljenog tereta ili tereta predanoga sa zakašnjenjem, odnosno 2 obračunske jedinice Posebnih prava vučenja po kilogramu bruto težine oštećenoga, manjkajućeg ili izgubljenog tereta, s time da se primjenjuje iznos koji je viši.

(2) Pod jedinicom tereta, prema stavku 1. ovoga članka razumijeva se koletu ili komad, a kod tereta u rasutom stanju – metarska tona ili kubični metar, odnosno druga mjera prema tome na temelju koje je jedinice mjere vozarina ugovorena. Ako vozarina nije ugovorena po jedinici mjere, za rasuti teret pod jedinicom mjere razumijeva se jedinica mjere na temelju koje se uobičajeno ugovara vozarina u mjestu ukrcaja.

(3) Ako se teret prevozi kontejnerima, paletama ili drugim sličnim napravama, pod jedinicom tereta prema stavku 1. ovoga članka, smatra se:

1) koletu ili jedinica tereta navedena u teretnici – ako je u teretnici navedeno koletu ili jedinica tereta sadržana u kontejneru, paleti ili drugoj sličnoj napravi,

2) kontejner, paleta ili druga slična naprava kojom se prevozi teret ako u teretnici nije navedeno koletu ili jedinica tereta.

Članak 564.

(1) Naručitelj, odnosno krcatelj može, u sporazumu s prijevoznikom, povisiti granicu prijevoznikove odgovornosti iz članka 563. ovoga Zakonika, naznačujući tako povišenu vrijednost robe po jedinici tereta.

(2) Ako je izdana prijevozna isprava sporazum stranaka o povišenju prijevoznikove odgovornosti, koji nije naveden u toj ispravi, nema pravni učinak u korist primatelja koji nije naručitelj ni krcatelj.

Članak 565.

Predmnijeva se da vrijednost tereta odgovara svoti koju strane sporazumno utvrde na temelju članka 564. ovoga Zakonika, dok prijevoznik ne dokaže protivno.

Članak 566.

Prijevoznik gubi pravo na ograničenje odgovornosti prema članku 563. i 564. ovoga Zakonika ako se dokaže da je šteta nastala zbog radnje ili propusta koji je prijevoznik učinio, bilo u namjeri da prouzroči štetu bilo bezobzirno znajući da će šteta vjerojatno nastati.

Članak 567.

(1) Prijevoznik odgovara za vrijednost izgubljene stvari ili njezina dijela i za smanjenje vrijednosti oštećene stvari.

(2) Glede stvari predanih sa zakašnjenjem, prijevoznik odgovara i za oštećenje stvari i za daljnju štetu koja proizađe iz zakašnjenja.

(3) Iznimno od odredaba stavka 1. i 2. ovoga članka prijevoznik koji na temelju članka 566. ovoga Zakonika ne može ograničiti svoju odgovornost odgovara za svaku štetu prouzročenu gubitkom, manjkom ili oštećenjem stvari ili zakašnjenjem u predaji stvari.

Članak 568.

(1) Visina štete za gubitak stvari određuje se prema prometnoj vrijednosti druge stvari iste količine i svojstva u luci odredišta na dan kad je brod stigao u tu luku ili ako nije stigao – kad je morao stići.

(2) Ako se visina štete za gubitak stvari ne može odrediti prema odredbi stavka 1. ovoga članka, ona se određuje prema prometnoj vrijednosti stvari u luci ukrcaja u vrijeme odlaska broda, povećanoj za troškove prouzročene prijevozom.

(3) Visina štete za oštećene stvari određuje se u visini razlike između prometne vrijednosti te

stvari u neoštećenom stanju i prometne vrijednosti te stvari u oštećenom stanju.

(4) Visinu štete za izgubljene, odnosno oštećene stvari koja se ne može odrediti prema odredbama stavka 1. i 2. ovoga članka utvrđuje sud.

(5) Od svote koju prijevoznik mora platiti na ime naknade štete zbog oštećenja, manjka ili gubitka stvari odbijaju se troškovi uštedeni zato što stvari nisu stigle na odredište, odnosno što su stigle u oštećenom stanju.

Članak 569.

(1) Odredbe članka 563., 567. i 568. ovoga Zakonika primjenjuju se i kad zapovjednik broda, drugi član posade broda ili druge osobe koje rade za prijevoznika odgovaraju prema općim propisima za naknadu štete prouzročene manjkom, gubitkom ili oštećenjem stvari, ako se dokaže da je šteta prouzročena na radu ili u vezi s radom, odnosno u obavljanju službe ili u vezi sa službom.

(2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka gube pravo na ograničenje odgovornosti ako se dokaže da je šteta nastala zbog radnje ili propusta koji su učinile, bilo u namjeri da prouzroče štetu bilo bezobzirno znajući da će šteta vjerojatno nastati.

Članak 570.

(1) Ukupna svota naknade štete od prijevoznika i osoba iz članka 569. stavka 1. ovoga Zakonika ne može premašiti svotu predviđenu u članku 563. ovoga Zakonika.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka ne odnosi se na odredbu članka 569. stavka 2. ovoga Zakonika.

Članak 571.

Osobe iz članka 569. stavka 1. ovoga Zakonika odgovaraju do svote predviđene u članku 563. ovoga Zakonika i kad je prijevoznik na temelju članka 564. ovoga Zakonika povisio granicu svoje odgovornosti.

Članak 572.

(1) Odredbe ovoga Zakonika koje se odnose na odgovornosti prijevoznika ne smiju se ugovorom mijenjati na štetu korisnika prijevoza.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka odredbe ovoga Zakonika o odgovornosti prijevoznika smiju se ugovorom mijenjati u prijevoznikovu korist u slučaju:

- oštećenja, manjka ili gubitka tereta nastalog prije početka ukrcavanja ili nakon iskrcaja,
- prijevoza živih životinja,
- prijevoza stvari koji je na temelju suglasnosti krcatelja smješten na palubi.
- štete zbog zakašnjenja.

(3) Odredbe ugovora koje su protivne stavku 1. i 2. ovoga članka nemaju pravni učinak.

Članak 573.

Odredbe ovoga Zakonika o odgovornosti prijevoznika primjenjuju se na sve ugovorne i izvanugovorne zahtjeve koji su na bilo kojoj osnovi postavljeni protiv prijevoznika za oštećenje, manjak ili gubitak tereta.

Članak 574.

Odredbama ovoga Zakonika o odgovornosti prijevoznika ne dira se u odredbe ovoga Zakonika o zajedničkim havarijama.

Vozarina

Članak 575.

(1) Visina vozarine određuje se ugovorom.

(2) Ako visina vozarine nije određena ugovorom, ona se određuje prema prosječnoj vozarinskoj stavci prema kojoj se za odgovarajuću vrstu tereta ugovarala vozarina u vrijeme ukrcavanja tog tereta u luci ukrcavanja.

Članak 576.

(1) Ako se ukrca više tereta nego što je ugovoreno, vozarina se razmjerno povećava.

(2) Ako se umjesto ugovorenog tereta ukrca drugi teret čija je vozarina veća od ugovorene, plaća se vozarina za stvarno ukrcani teret.

(3) Ako se ukrca manje od onoga što je ugovoreno ili se ne ukrca ništa, vozarina se plaća za cijelu ugovorenu količinu tereta.

(4) Ako je ukrcano manje tereta nego što je ugovoreno, a vozarina je za ukrcani teret veća od ugovorene vozarine, plaća se cijela ugovorena vozarina i razlika između ugovorene i veće vozarine za ukrcani dio tereta.

(5) Odredba stavka 3. ovoga članka ne odnosi se na odredbu članka 456. ovoga Zakonika.

Članak 577.

(1) Ako se ukrca samo dio tereta određenog brodarskim ugovorom, a prijevoznik je raspolagao neiskorištenim dijelom broskog prostora, ugovorena se vozarina razmjerno snižava.

(2) Ako je prijevoznik raspolagao neiskorištenim dijelom broskog prostora, protivno izričitoj zabrani naručitelja, prijevoznik odgovara naručitelju za naknadu štete.

Članak 578.

(1) Vozarina ugovorena brodarskim ugovorom na putovanje ostaje nepromijenjena, bez obzira na trajanje putovanja, ako vozarina nije ugovorena po jedinici vremena.

(2) Ako se na zahtjev naručitelja ili u interesu korisnika prijevoza putovanje produlji dalje od ugovorenog odredišta, vozarina se razmjerno povećava.

Članak 579.

(1) Ako je brodarskim ugovorom na putovanje vozarina određena po jedinici vremena, a vrijeme otkad se vozarina mora platiti nije utvrđeno, ono počinje teći od dana kad je dana obavijest o spremnosti broda, i to od podne – ako je obavijest dana prije podne, a od ponoći – ako je obavijest dana poslije podne.

(2) Ako je po nalogu krcatelja ukrcavanje počelo prije vremena određenog u stavku 1. ovoga članka ili je brod otplovio bez tereta, vrijeme otkad se vozarina mora platiti računa se od početka ukrcavanja, odnosno od odlaska broda.

(3) Vrijeme za koje se plaća vozarina završava se iskrcajem tereta, a ako je brod stigao bez tereta, to se vrijeme završava kad se brod usidri ili priveže u luci u kojoj se završava putovanje, pri čemu se posljednji dan putovanja računa kao čitav dan.

Članak 580.

Ako je brodarskim ugovorom na putovanje određena vozarina po jedinici vremena, pa tijekom putovanja nastane smetnja u izvršavanju ugovora na strani prijevoznika bez krivnje naručitelja, odnosno krcatelja, vozarina se ne plaća za trajanja smetnje.

Članak 581.

(1) Vozarinu određenu brodarskim ugovorom na vrijeme plaća naručitelj u jednakim mjesečnim svotama unaprijed, ali prijevozniku pripada vozarina samo za vrijeme dok je izvršavao ugovor.

(2) Za trajanja smetnje u iskorištavanju broda u tijeku važenja brodarskog ugovora na vrijeme vozarina se plaća samo kad je smetnja na strani naručitelja ili zbog izvršenja njegova naloga.

(3) Prijevoznik može odustati od ugovora i kad vozarina nije plaćena o dospjelosti.

Članak 582.

Kada je sklopljen brodarski ugovor na vrijeme za cijeli brod naručitelj je dužan, pored plaćanja vozarine, opskrbljivati brod na svoj trošak pogonskim gorivom i mazivom i vodom potrebnom za pogonske strojeve broda i druge strojne uređaje broda te platiti lučke i plovidbene naknade.

Članak 583.

(1) Rok plaćanja vozarine na temelju brodarskog ugovora na vrijeme počinje teći kao kod brodarskog ugovora na putovanje u kojem je

vozarina određena po jedinici vremena (članak 579.).

(2) Za vrijeme za koje se nakon proteka brodarskog ugovora na vrijeme brod nalazi na putovanju za račun naručitelja, bez krivnje prijevoznika, plaća se dvostruka vozarina.

Članak 584.

Nagrada koju brod dobije za spašavanje u tijeku brodarskog ugovora na vrijeme za prijevoz cijelim brodom dijeli se, nakon odbitka troškova spašavanja i dijela koji pripada posadi broda, na jednake dijelove između prijevoznika i naručitelja.

Članak 585.

Za teret ukrcan bez pristanka prijevoznika i za teret neispravno ili nepotpuno označen plaća se vozarina po najvišoj vozarinskoj stavci, prema kojemu se za odgovarajuću vrstu tereta ugovarala vozarina u vrijeme ukrcaja tog tereta za isti ili približni put, ako je tako određena vozarina veća od ugovorene.

Članak 586.

(1) Vozarina se plaća samo za teret koji je prevezen i u luci odredišta stavljen primatelju na raspolaganje.

(2) Pored slučajeva predviđenih u članku 456., 457., 489., 492., 554., 560., 561. i 562. ovoga Zakonika, a iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, vozarina se plaća i za teret koji nije prevezen i stavljen primatelju na raspolaganje ako je nedolazak tereta na odredište prouzročio naručitelj prijevoza ili krcatelj ili osoba ovlaštena da raspolaže teretom, odnosno osobe za koje oni odgovaraju, ili ako razlog iz kojega teret nije stigao u luku odredišta pada na stranu tereta, a prijevoznik za taj razlog nije odgovoran.

(3) Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka za teret koji je prevezen samo dijelom puta prijevoznik, pored slučajeva iz članka 455., 555., 561. i 587. ovoga Zakonika, ima pravo na vozarinu razmjerno prevaljenom putu i kad nije odgovoran za prekid putovanja.

Članak 587.

U slučaju brodoloma ili druge plovidbene nezgode te u slučaju zapljene ili zadržavanja broda ili tereta zbog ratnih događaja, međunarodnih zločina na moru, nemira ili pobune, za spašeni teret prijevozniku pripada vozarina razmjerno prevaljenom putu.

Članak 588.

Ako se prijevoz obavlja bez izdavanja prijevozne isprave, primatelj je dužan platiti vozarinu i druge tražbine u vezi s prijevozom tereta čim preuzme teret, ako između naručitelja i prijevoznika nije drugačije ugovoreno.

Članak 589.

Ako se preuzimanje tereta obavlja na temelju teretnice, primatelj je dužan platiti samo tražbine navedene u teretnici ili koje su nastale nakon njezina izdavanja.

Članak 590.

(1) Ako primatelj ne izvrši svoje obveze iz članka 588. – 590. ovoga Zakonika, prijevoznik ima pravo zadržati i prodati teret prema odredbama članka 543. – 545. ovoga Zakonika.

(2) Prava iz stavka 1. ovoga članka prijevoznik ima i kad teret predaje osobi koja nije primatelj.

Članak 591.

(1) Prijevoznik koji je predao teret primatelju nema pravo potraživati od naručitelja svote što ih je propustio naplatiti od primatelja primjenom odredbe članka 590. ovoga Zakonika.

(2) Ako je prijevoznik prodajom tereta uspio naplatiti svoju tražbinu samo djelomično, ima pravo, uz uvjete iz stavka 1. ovoga članka, zahtijevati od naručitelja isplatu nenamirenog dijela tražbine.

(3) Odredba stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se ako prijevoznik dokaže da mu uporabom dužne pažnje nije bilo moguće postupiti prema odredbama članka 590. ovoga Zakonika.

Privilegiji na stvarima ukrcajnim na brodu

Članak 592.

(1) Privilegiji na stvarima ukrcajnim na brodu postoje za:

1) sudske troškove učinjene u zajedničkom interesu svih vjerovnika u postupku ovrhe ili osiguranja radi toga da se sačuvaju stvari ili da se provede prodaja te troškove čuvanja i nadzora tih stvari od ulaska broda u posljednju luku,

2) tražbine po osnovi nagrade za spašavanje i doprinosa iz zajedničkih havarija koje terete stvari,

3) tražbine iz ugovora o prijevozu, uključujući i troškove uskladištenja ukrcajnih stvari.

(2) Privilegiji u korist glavnice postoje i za kamate.

Članak 593.

Privilegiji na stvarima ukrcajnim ne prestaju promjenom vlasnika stvari, ako ovim Zakonikom nije drugačije određeno.

Članak 594.

(1) Red prvenstva tražbina osiguranih privilegijama na stvarima ukrcajnim određuje se prema redu prvenstva iz članka 592. stavka 1. ovoga Zakonika.

(2) Ako se tražbine iz članka 592. stavka 1. točke 1) i 3) ovoga Zakonika ne mogu u potpunosti namiriti, namiruju se razmjerno svojim svotama.

(3) Ako se tražbine iz članka 592. stavka 1. točke 2) ovoga Zakonika ne mogu u potpunosti namiriti, kasnije nastala tražbina ima prednost pred prijašnjim.

(4) Smatrat će se da su tražbine vezane uz isti događaj nastale istodobno.

Članak 595.

Izvršavanjem prava zadržavanja od prijevoznika, prema članku 590. ovoga Zakonika, ne dira se u red prvenstva tražbina osiguranih privilegijama na stvarima ukrcajnim na brod.

Članak 596.

(1) Prestankom privilegija na ukrcajnim stvarima ne prestaje i tražbina koja je bila osigurana tim pravom.

(2) Ustupom tražbine osigurane privilegijem prenosi se i privilegij na ukrcajnim stvarima.

Članak 597.

Privilegiji na ukrcajnim stvarima prestaju:

1) prestankom tražbine osigurane privilegijem,

2) prodajom stvari u ovršnom ili stečajnom postupku,

3) ako vjerovnik ne zatraži izdavanje privremene mjere kod nadležnog suda u roku od 15 dana od dana kad su stvari iskrcane,

4) ako su i prije proteka roka iz točke 3) ovoga članka iskrcane stvari na zakonit način prešle u ruke trećih osoba koje ih ne drže u ime dužnika,

5) proglašenjem stvari pomorskim plijenom ili ratnim plijenom na moru.

b) Prijevoz putnika i prtljage

Članak 598.

Za primjenu odredaba ove glave Zakonika o prijevozu putnika i njihove prtljage pojedini uporabljeni izrazi imaju ovo značenje:

1) *prijevoznik* je osoba koja sklapa ugovor o prijevozu ili u čije se ime taj ugovor sklapa, bilo da on sam stvarno obavlja prijevoz bilo da ga obavlja preko stvarnog prijevoznika,

2) *stvarni prijevoznik* jest osoba različita od prijevoznika bilo da je vlasnik broda, naručitelj, bilo osoba koja iskorištava brod koji stvarno obavlja prijevoz u cijelosti ili samo dio prijevoza,

3) *prijevoznik koji stvarno obavlja prijevoz u cijelosti ili djelomično* je stvarni prijevoznik ili, u

mjeri u kojoj prijevoznik stvarno obavlja prijevoz, prijevoznik,

4) *putnik* je osoba koja se prevozi brodom na temelju ugovora o prijevozu putnika ili koja prati vozilo ili žive životinje koje se prevoze na temelju ugovora o prijevozu stvari,

5) *prtljaga* je svaka stvar uključujući i vozilo koje se prevozi na temelju ugovora o prijevozu putnika, osim:

a) stvari i vozila koja se prevoze na temelju broderskog ugovora, na temelju teretnice, prtljažnice ili druge prijevozne isprave ili ugovora koji se u prvom redu odnosi na prijevoz stvari, i

b) živih životinja,

6) *ručna prtljaga* jest prtljaga koju putnik ima u svojoj kabini ili koju on čuva ili nadzire, uključujući i prtljagu koja se nalazi u vozilu ili na vozilu,

7) *šteta zbog zakašnjenja* jest materijalna šteta koja je prouzročena zato što prtljaga nije uručena putniku u razumnom roku, računajući od dana dolaska broda na kojemu se prtljaga prevozila ili je trebalo da se prevozi, ali ne obuhvaća zakašnjenje uzrokovano obustavom rada, štrajkom ili sličnim događajima.

8) *mana broda* je loše funkcioniranje, kvar ili neusklađenost s primjenjivim propisima o sigurnosti u pogledu bilo kojeg dijela broda ili brodske opreme koji se koriste za bijeg, evakuaciju, ukrcaj i iskrcaj putnika, ili koji se koriste za poriv, kormilarenje, sigurnu plovidbu, privezivanje, sidrenje, dolazak ili odlazak s veza ili sidrišta, ili za kontrolu oštećenja nakon naplavlivanja, ili koji se koriste za spuštanje uređaja za spašavanje.

Članak 599.

(1) Ugovorom o prijevozu putnika prijevoznik se obvezuje putnika prevesti brodom, a putnik platiti prevozninu.

(2) Ako nije drugačije ugovoreno, prevoznina se plaća prilikom izdavanja putne karte, a ako putna karta nije izdana, prilikom ulaska putnika na brod.

Članak 600.

Visina prevoznine određuje se ugovorom.

Članak 601.

(1) Prijevoznik je dužan izdati putniku putnu kartu.

(2) Putna karta može glasiti na ime ili na donositelja.

(3) Putna karta može biti izdana u elektroničkom obliku.

Članak 602.

(1) Predmnijeva se da sadržaj putne karte odgovara sklopljenom ugovoru, dok se ne dokaže protivno.

(2) Nepostojanje, neispravnost ili gubitak putne karte ne utječu na postojanje, valjanost i na sadržaj ugovora o prijevozu.

Članak 603.

(1) Prigovor protiv sadržaja putne karte na donositelja može se staviti samo pri njezinu izdavanju.

(2) Ako nije drugačije ugovoreno, prigovor protiv sadržaja putne karte na ime može se staviti dok putovanje nije započelo.

Članak 604.

(1) Putna karta koja glasi na ime ne može se prenijeti na drugu osobu bez pristanka prijevoznika.

(2) Putna karta koja glasi na donositelja ne može se, nakon što je putnik započeo putovanje, prenijeti na drugu osobu bez pristanka prijevoznika.

Članak 605.

(1) Putnik koji se ukrca bez putne karte što ju je morao nabaviti prije ukrcaja, dužan je odmah se javiti zapovjedniku ili drugome ovlaštenom članu posade broda.

(2) Putnika bez putne karte iz stavka 1. ovoga članka zapovjednik broda može iz opravdanih razloga iskrcati.

(3) Putnik bez putne karte plaća prevozninu od luke ukrcaja do luke iskrcaja, a ako se nije na vrijeme javio zapovjedniku ili drugome ovlaštenom članu posade broda, dužan je platiti dvostruku prevozninu za prijedeni put.

(4) Lukom ukrcaja putnika smatra se polazna luka broda, ako se ne može utvrditi da se putnik ukrcao na kojoj drugoj luci.

Članak 606.

(1) Na prava putnika primjenjuju se odredbe Uredbe (EU) 1177/2010 o pravima putnika kada putuju morem i unutarnjim plovnim putovima i izmjeni Uredbe (EZ) 2006/2004, osim u pogledu putnika koji putuju:

a) na plovnim objektima ovlaštenima za prijevoz do najviše 12 osoba;

b) na plovnim objektima čija posada ne broji više od tri člana ili gdje je dužina ukupne putničke usluge manja od 500 metara u jednome smjeru;

c) na ekskurziji ili aranžmanima za razgledavanje različitim od krstarenja;

d) na plovnim objektima koji se ne pokreću mehaničkim sredstvima, kao i na originalnim i individualnim replikama povijesnih putničkih plovnih objekata projektiranih prije 1965. godine, izrađenim većim dijelom od originalnih materijala i ovlaštenima za prijevoz do 36 putnika.

(2) Tijelo nadležno za provedbu odredaba stavka 1. ovoga članka, kao i odredaba uredbe navedene u stavku 1. ovog članka je Agencija za obalni linijski pomorski promet.

Članak 607.

Prevoznina se ne vraća ako putnik ne dođe na brod do odlaska broda ili ako za puta izostane od putovanja.

Članak 608.

(1) Prijevoznik je dužan vratiti prevozninu putniku čija karta glasi na ime ako putnik odustane od putovanja u plovidbi u granicama unutarnjih morskih voda Republike Hrvatske šest sati prije početka putovanja, a u plovidbi izvan tih granica – tri dana prije početka putovanja.

(2) U slučaju odustajanja od putovanja prema stavku 1. ovoga članka prijevoznik ima pravo zadržati najviše do 10% svote prevoznine.

Članak 609.

(1) Ako je putna karta izdana na donositelja, prijevoznik je dužan, ako drugačije ne proizlazi iz putne karte, vratiti prevozninu putniku, uz uvjet da je odustao od putovanja jedan sat prije početka putovanja.

(2) U slučaju odustajanja od putovanja prema stavku 1. ovoga članka prijevoznik ima pravo zadržati najviše do 10% svote prevoznine.

Članak 612.

(1) Na prijevoz putnika i prtljage u međunarodnoj plovidbi i nacionalnoj plovidbi brodovima klase A i B kako su definirani Direktivom 2009/45/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća o sigurnosnim pravilima i normama za putničke brodove, primjenjuje se Uredba 392/2009 Europskoga parlamenta i Vijeća o odgovornosti prijevoznika u prijevozu putnika morem u slučaju nesreća. Na prijevoz putnika i prtljage u nacionalnoj plovidbi brodovima koji ne spadaju u klasu A i B primjenjuju se odredbe ovoga Zakonika.

(2) Odredbe ovoga Zakonika i Uredbe o odgovornosti prijevoznika za smrt i tjelesne ozljede putnika primjenjuju se i kad se prijevoz obavlja besplatno.

Članak 613.

(1) Prijevoznik odgovara za štetu nastalu zbog smrti ili tjelesne ozljede putnika, za oštećenje, manjak ili gubitak prtljage ako se događaj koji je prouzročio štetu dogodio za prijevoza te za

zakašnjenje u predaji prtljage putniku ako se šteta, odnosno zakašnjenje može pripisati krivnji prijevoznika ili osoba koje rade za prijevoznika.

(2) Osoba koja traži naknadu štete iz stavka 1. ovoga članka mora dokazati da se događaj koji je prouzročio štetu dogodio u tijeku prijevoza te visinu štete.

Članak 614.

(1) Prijevoznik odgovara za štetu iz članka 613. ovoga Zakonika što je svojom krivnjom prouzročio osobe koje rade za prijevoznika za obavljanja njihovih dužnosti.

(2) Prijevoznik ostaje odgovoran za cjelokupan prijevoz i u slučaju kada prijevoz u cijelosti ili dijelom povjeri stvarnom prijevozniku.

(3) Prijevoznik, glede prijevoza koji obavlja stvarni prijevoznik, odgovara i za radnje i propuste osoba koje rade za stvarnog prijevoznika i njegovih punomoćnika kada oni djeluju u granicama svojeg zaposlenja.

(4) Stvarni prijevoznik, za dio prijevoza koji obavlja, odgovara prema odredbama ovoga Zakonika koja vrijede za odgovornost prijevoznika.

(5) Svaki poseban sporazum koji sklopi prijevoznik tiče se stvarnog prijevoznika samo ako se on s tim sporazumom izričito suglasi i tu suglasnost izrazi pisanim putem.

(6) Kada je tužba za naknadu štete podnesena protiv prijevoznika i stvarnog prijevoznika njihova odgovornost je solidarna.

(7) Nijedna odredba ovoga Zakonika ne utječe na pravo regresa između prijevoznika i stvarnog prijevoznika.

Članak 615.

(1) Krivnja prijevoznika pretpostavlja se dok se ne dokaže protivno, ako su smrt ili tjelesna ozljeda putnika ili oštećenje, manjak ili gubitak ručne prtljage te zakašnjenje u njezinoj predaji putniku nastali neposredno ili posredno zbog brodoloma, sudara, nasukanja, eksplozije, požara ili mana broda.

(2) Krivnja prijevoznika za štetu zbog oštećenja, manjka ili gubitka ostale prtljage te zbog zakašnjenja u predaji te prtljage putniku pretpostavlja se dok se ne dokaže protivno, bez obzira na narav događaja koji je tu štetu prouzročio.

Članak 615.a

(1) Svaki prijevoznik koji stvarno obavlja međunarodni prijevoz u cijelosti ili djelomično brodom upisanim u upisnik brodova koji je ovlašten prevoziti više od 12 putnika, dužan je

održavati na snazi osiguranje ili drugo financijsko jamstvo, kao što je garancija banke ili slične financijske institucije, radi pokrića odgovornosti za štetu zbog smrti ili tjelesne ozljede putnika u visini svote koja odgovara granicama odgovornosti propisanim u Uredbi EU 392/2009 o odgovornosti pomorskog prijevoznika za putnike u slučaju nezgode.

(2) Prijevoznik iz stavka 1. ovoga članka dužan je zatražiti od lučke kapetanije, u kojoj se vodi upisnik brodova u koji je brod upisan, izdavanje svjedodžbe kojom se potvrđuje da su osiguranje ili drugo financijsko jamstvo na snazi i u skladu s odredbama Uredbe EU 392/2009 o odgovornosti pomorskog prijevoznika za putnike u slučaju nezgode.

(3) Svjedodžba iz stavka 2. ovoga članka izdaje se na hrvatskom i engleskom jeziku i sadrži sljedeće podatke:

- a) ime broda, pozivni znak i luku upisa,
  - b) ime i glavno poslovno sjedište prijevoznika koji stvarno obavlja prijevoz u cijelosti ili djelomično,
  - c) IMO broj za identifikaciju broda,
  - d) vrstu i trajanje jamstva,
  - e) naziv i glavno poslovno sjedište osiguratelja ili druge osobe koja pruža financijsko jamstvo, a kada je to prikladno, poslovno sjedište gdje je zaključeno osiguranje ili drugo financijsko jamstvo,
  - f) rok važenja svjedodžbe, koji ne može biti duži nego što je rok važenja osiguranja ili drugog financijskog jamstva,
  - g) sva dopuštena ograničenja, uvjete i iznimke osigurateljnog pokrića.
- (4) Svjedodžba iz stavka 2. ovoga članka mora biti na brodu, a preslika se čuva u upisniku broda.

Članak 616.

(1) Prijevoznik odgovara putniku prema odredbi članka 615. stavka 2. ovoga Zakonika za štetu zbog oštećenja, manjka ili gubitka stvari od vrijednosti te za zakašnjenje u predaji tih stvari putniku (novac, vrijednosni papiri, zlato, srebro, dragulji, nakit, umjetnički predmeti) jedino ako ih je primio na čuvanje.

(2) Za stvari iz stavka 1. ovoga članka koje su primljene na čuvanje prijevoznik je dužan izdati pisanu potvrdu.

Članak 617.

- (1) Za prtljagu primljenu na čuvanje prijevoznik je dužan, na zahtjev putnika, izdati prtljažnicu.
- (2) Prtljažnica mora sadržavati vrstu i broj koleta.

(3) Predmnijeva se da su podaci u prtljažnici istiniti dok se ne dokaže protivno.

Članak 618.

Ako prtljaga nakon završetka putovanja ne bude preuzeta ili odnesena s broda, prijevoznik ju je dužan, na trošak i rizik putnika, sam čuvati ili predati na čuvanje prikladnom čuvaru.

Članak 619.

Ako prijevoznik dokaže da su smrt ili tjelesna ozljeda putnika, oštećenje, manjak ili gubitak prtljage ili zakašnjenje u predaji prtljage putniku u cijelosti ili djelomično prouzročeni krivnjom putnika ili njegovim ponašanjem koje se ne može smatrati uobičajenim, sud će isključiti, odnosno ublažiti prijevoznikovu odgovornost.

Članak 620.

(1) Odgovornost prijevoznika u slučaju smrti ili tjelesne ozljede putnika ograničava se, u svim slučajevima, na 175.000 obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja po putniku i putovanju.

(2) Ako se naknada štete dosuđuje u obliku rente kapitalizirana svota rente ne može premašiti svotu iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Svota iz stavka 1. ovoga članka služi za namirenje svih vjerovnika čije se tražbine temelje na događajima nastalim tijekom jednoga putovanja.

Članak 621.

(1) Odgovornost prijevoznika za štetu nanесenu prtljazi zbog njezina oštećenja, manjka ili gubitka ili zakašnjenja u predaji prtljage putniku ograničava se u svim slučajevima:

- 1) za ručnu prtljagu – 1.800 obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja po putniku i putovanju,
- 2) za vozila, uključujući i prtljagu koja se prevozi u vozilu ili na njemu na – 10.000 obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja po vozilu i putovanju,
- 3) za ostalu prtljagu, osim prtljage iz stavka 1. točke 1) i 2) ovoga članka – 2.700 obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja po putniku i putovanju.

(2) Odredba stavka 1. točke 3) ovoga članka ne primjenjuje se na odgovornost prijevoznika i na naknadu štete za stvari od vrijednosti (članak 616.).

Članak 622.

(1) Prijevoznik i putnik mogu ugovoriti da će prijevoznik odgovarati prema odredbama članka 621. ovoga Zakonika tek nakon odbitka franšize ne veće od 300 obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja u slučaju štete prouzročene vozilu i ne veće od 135 obračunskih jedinica Posebnih

prava vučenja po putniku u slučaju štete prouzročene drugoj prtljazi zbog njezina oštećenja, manjka, gubitka ili zakašnjenja u predaji putniku.

(2) Svota franšize odbija se od visine odštete koja pripada putniku.

(3) Odredbe ovoga članka ne primjenjuju se na stvari od vrijednosti.

Članak 623.

Prijevoznik gubi pravo da se koristi ograničenjem odgovornosti iz članka 620., 621. i 622. ovoga Zakonika ako se dokaže da je šteta nastala zbog radnje ili propusta koji je prijevoznik učinio, bilo u namjeri da uzrokuje štetu bilo bezobzirno znajući da bi šteta vjerojatno mogla nastati.

Članak 624.

Prijevoznik i putnik mogu izričito i pisanim putem ugovoriti više granice odgovornosti prijevoznika u odnosu na granice odgovornosti navedene u člancima 620., 621. i 622. ovoga Zakonika.

Članak 625.

Kamate i troškovi postupka dosuđeni putniku u parnici za naknadu štete zbog smrti ili tjelesne ozljede putnika, oštećenja, manjka ili gubitka prtljage te zbog zakašnjenja u predaji prtljage putniku isplaćuju se u punoj svoti, i to pored svote koju je prijevoznik dužan platiti prema odredbama članka 620., 621., 622. i 624. ovoga Zakonika.

Članak 626.

(1) Ako je tužba podnesena protiv osoba koje rade za prijevoznika za štete predviđene odredbama ovoga Zakonika o prijevozu putnika i prtljage, te se osobe, ako su radile u okviru poslova koje obavljaju na brodu, mogu koristiti isključenjem ili ograničenjem odgovornosti na koje se može pozvati prijevoznik na temelju odredaba ovoga Zakonika.

(2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka koje rade za prijevoznika ili stvarnog prijevoznika ne mogu se pozivati na ograničenje odgovornosti iz članka 620., 621. i 622. ovoga Zakonika ako se dokaže da je šteta nastala zbog radnje ili propusta koji su te osobe učinile, bilo u namjeri da prouzroče štetu bilo bezobzirno znajući da bi šteta vjerojatno mogla nastati.

(3) Granice odgovornosti koje prijevoznik i putnik ugovore na temelju odredbe članka 624. ovoga Zakonika ne odnose se na osobe navedene u stavku 1. ovoga članka.

Članak 627.

(1) Prijevoz putnika i ručne prtljage obuhvaća vrijeme za koje se putnik nalazi na brodu, vrijeme za koje se obavljaju radnje ukrcavanja i

iskrcavanja putnika te vrijeme za koje se obavlja prijevoz putnika vodenim putem od obale do broda i obratno, ako je cijena tog sporednog prijevoza uračunata u cijenu putne karte, ili ako prijevoznik stavi putniku na raspolaganje brod koji se iskorištava za taj prijevoz. Prijevoz putnika ne obuhvaća vrijeme za koje se putnik nalazi u putničkoj lučkoj stanici ili na kakvom drugom lučkom uređaju na obali.

(2) Osim vremena iz stavka 1. ovoga članka prijevoz ručne prtljage obuhvaća i vrijeme za koje se putnik nalazi u putničkoj lučkoj stanici ili na kakvom drugom lučkom uređaju na obali ako je prijevoznik primio ručnu prtljagu, a nije je predao putniku.

(3) Prijevoz ostale prtljage koja nije ručna obuhvaća vrijeme od trenutka kad je prijevoznik prtljagu na kopnu ili brodu primio do trenutka kad ju je predao putniku.

Članak 628.

(1) Kad postoji osnova za primjenu granica odgovornosti iz članka 620., 621., 622. i 624. ovoga Zakonika te granice odgovornosti važe za ukupnu svotu odštete koja se može postići u okviru svih ugovornih i izvanugovornih tužbi podnesenih po osnovi odgovornosti zbog smrti ili tjelesne ozljede putnika ili oštećenja, manjka ili gubitka prtljage ili zakašnjenja u predaji prtljage putniku.

(2) Pri prijevozu koji je obavio stvarni prijevoznik ukupna svota odštete koja se može ostvariti od prijevoznika ili stvarnog prijevoznika te od osoba koje za njih rade, a koje su obavljale svoju službenu dužnost, ne može biti veća od najveće svote odštete koja se može tražiti bilo od prijevoznika bilo od stvarnog prijevoznika, s tim što nijedna od tih osoba ne odgovara preko granice koja se na nju može primijeniti.

(3) U svim slučajevima kad se osobe koje rade za prijevoznika ili za stvarnog prijevoznika mogu, prema odredbama članka 626. ovoga Zakonika, pozvati na ograničenje odgovornosti iz članka 620., 621. i 622. ovoga Zakonika, ukupna svota odštete koja se može dobiti od prijevoznika, ili eventualno od stvarnog prijevoznika i osoba koje rade za njih ne može prijeći to ograničenje.

Članak 629.

(1) Putnik je dužan uputiti pisani prigovor prijevozniku ili njegovu opunomoćeniku:

1) ako je prtljazi nanescena vidljiva šteta,

- kad je u pitanju ručna prtljaga - prije i u trenutku iskrcaja putnika,

- kad je u pitanju ostala prtljaga - prije ili u trenutku, njezina izdavanja,

2) ako šteta nanescena prtljazi nije vidljiva ili u slućaju gubitka prtljage – 15 dana od dana iskrcaja ili izdavanja ili od dana kad je prtljaga trebala biti izdana.

(2) Ako putnik ne postupi prema odredbama stavka 1. ovoga ćlanka, pretpostavlja se, dok se ne dokaže protivno, da je prtljagu primio u ispravnom stanju.

(3) Pisani prigovor nije potreban ako je stanje prtljage utvrđeno u nazoćnosti obiju strana u trenutku njezina preuzimanja.

Ćlanak 630.

(1) Putnik mođe izjaviti da smatra da je prtljaga izgubljena ako mu nije predana u roku od 30 dana od dana završetka putovanja.

(2) Putnik ima pravo, pri davanju izjave prema stavku 1. ovoga ćlanka, zahtijevati od prijevoznika da ga obavijesti o pronalasku prtljage, ako se ona pronađe u roku od jedne godine od dana isplate naknade štete za gubitak prtljage.

(3) U roku od 30 dana od dana primitka obavijesti o nalasku prtljage putnik mođe zahtijevati predaju prtljage, uz plaćanje troškova prijevoza, u mjestu koje on odredi.

(4) Putnik koji preuzme pronađenu prtljagu dužan je prijevozniku vratiti svotu koja mu je plaćena na ime naknade štete za gubitak prtljage, uz odbitak vozarine koja mu je bila vraćena, ali zadržava pravo na naknadu štete za zakašnjenje u predaji prtljage.

(5) Ako putnik nije postavio zahtjev prema stavku 2. i 3. ovoga ćlanka, prijevoznik ima pravo slobodno raspolagati prtljagom.

Ćlanak 631.

Svaka ugovorna odredba sklopljena prije nastupanja slućaja koji je prouzročio smrt ili tjelesnu ozljedu putnika ili oštećenje, manjak ili gubitak njegove prtljage ili zakašnjenje u predaji prtljage putniku, sa svrhom oslobođenja prijevoznika odgovornosti prema putniku ili određivanja niđe svote ogranićenja odgovornosti od svote određene odredbama ovoga Zakonika, osim svote ogranićenja iz ćlanka 622. ovoga Zakonika, ili radi prenošenja na drugog tereta dokazivanja koji pada na prijevoznika ništava je.

Ćlanak 632.

Odredbe ćlanka 613., 614., 615., 616. i 619. ovoga Zakonika primjenjuju se na sve ugovorne i izvanugovorne zahtjeve koji su po bilo kojoj osnovi postavljeni prema prijevozniku za štetu prouzročenu smrću ili tjelesnom ozljedom putnika, za oštećenje, manjak ili gubitak prtljage

te za štetu zbog zakašnjenja u predaji prtljage putniku.

Ćlanak 633.

Prijevoznik ima pravo zadržati i prodati prtljagu koja mu je predana na prijevoz i stvari od vrijednosti što ih je primio na ćuvanje za namirenje svojih tražbina u vezi s prijevozom putnika, prtljage i ćuvanjem stvari od vrijednosti.

c) Tegljenje i potiskivanje

Ćlanak 634.

(1) Ugovorom o tegljenju obvezuje se brodar tegljaća svojim brodom tegliti ili potiskivati drugi brod ili objekt do određenog mjesta, ili za određeno vrijeme, ili za izvođenje određenog zadatka, a brodar tegljenog, odnosno potiskivanog broda obvezuje se za to platiti tegljarinu.

(2) Visina tegljarine određuje se ugovorom.

Ćlanak 635.

Smatra se, ako nije drugaćije ugovoreno, da tegljenjem upravlja zapovjednik tegljenog broda.

Ćlanak 636.

Prema ovom Zakoniku:

1) tegljenje poćinje:

– kad se tegljać po nalogu zapovjednika tegljenog broda stavi u polođaj da mođe obavljati tegljenje, ili kad tegljać po naredbi zapovjednika tegljenog broda primi ili preda uđe za tegljenje, ili kad poćne potiskivanje tegljenog broda ili obavljanje bilo kojega drugog manevra potrebnog za tegljenje – ovisno o tome što je ranije nastupilo,

2) tegljenje se završava:

– kad se izvrši konaćni nalog zapovjednika tegljenog broda za otpuštanje uđeta za tegljenje ili kad prestane potiskivanje ili bilo koji manevar potreban za tegljenje – ovisno o tome što je kasnije nastupilo.

Ćlanak 637.

(1) Ako tegljać tegli plovni objekt koji nema posadu, brodar tegljaća mora se primjenom uobićajenih mjera brinuti za odrđavanje sposobnosti za plovidbu tegljenog objekta u stanju u kojemu ga je primio na tegljenje.

(2) Brodar tegljaća mora se brinuti za oćuvanje tereta na tegljenom objektu ako izrićito preuzme takvu obvezu.

(3) Brodar tegljaća mođe ugovoriti prijevoz tereta tegljenjem svojim ili tućim brodom. U slućaju sumnje predmnijeva se da je sklopljen ugovor o tegljenju.

(4) Brodar tegljača koji se na temelju stavka 2. i 3. ovoga članka brine o teretu odgovara za štetu na teretu prema odredbama ovoga Zakonika koje se odnose na odgovornost broдача za prijevoz stvari.

Članak 638.

Za naknadu štete koja nastane sudarom brodova koji plove u teglju ili između njih i trećih brodova, primjenjuju se odredbe ovoga Zakonika o naknadi štete zbog sudara brodova.

Članak 639.

(1) Ako tegljeni brod dođe u opasnost zbog okolnosti za koje brodar tegljača prema ugovoru o tegljenju nije odgovoran, pa tegljač sudjeluje u spašavanju, brodar tegljača u slučaju uspješnog spašavanja ima pravo na nagradu za spašavanje.

(2) Brodar tegljača nema pravo na nagradu za spašavanje ako iz ugovora proistječe da je tegljarinom obuhvaćena i nagrada za spašavanje.

(3) Ako je tegljarina ugovorena samo za slučaj uspješno obavljenog tegljenja, brodar tegljača ima pravo na tegljarinu i kad tegljenje nije uspješno obavljeno ako dokaže da je za neuspjeh tegljenja kriv brodar tegljenog broda.

(4) Ako tegljarina nije ugovorena samo za slučaj uspješno obavljenog tegljenja, brodar tegljača nema pravo na tegljarinu ako brodar tegljenog broda dokaže da je za neuspjeh tegljenja kriv brodar tegljača.

Članak 640.

Odredbe ovoga Zakonika o zajedničkoj havariji primjenjuju se i na odnose tegljača i tegljenog broda.

Članak 641.

Tegljenje koje počinje i završava se u hrvatskim lukama ili u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske (kabotažno tegljenje) ne mogu obavljati strani brodovi bez odobrenja ministra.

Članak 642.

Odredbe članka 634. stavka 2. i članka 637. – 641. ovoga Zakonika primjenjuju se i na potiskivanje.

d) Drugi pomorski plovidbeni poslovi

Članak 643.

(1) Odredbe članka 644. – 647. ovoga Zakonika primjenjuju se na ugovore koje sklapaju ugovaratelj posla i brodar, a kojim se brodar obvezuje da će brodom obaviti kakav posao koji se ne odnosi na prijevoz putnika, prtljage, stvari ili tegljenje, a ugovaratelj posla obvezuje se da će platiti naknadu.

(2) Ugovor iz stavka 1. ovoga članka može se sklopiti i na vrijeme.

Članak 644.

Ako nije drugačije ugovoreno, brodar odgovara za sposobnost broda za plovidbu prema odredbama članka 460. ovoga Zakonika.

Članak 645.

(1) Brodar odgovara za radnje i propuste osoba koje u izvršenju ugovora rade za broдача kao za vlastite radnje i propuste, ako među strankama nije drugačije ugovoreno.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka ne odnosi se na odredbu članka 644. ovoga Zakonika.

(3) Osobe koje rade za broдача odgovaraju za smrt i tjelesne ozljede ugovarateljevih osoba koje se nalaze na brodu u okviru izvršenja ugovora, prema odredbama ovoga Zakonika o odgovornosti za smrt i tjelesne ozljede članova posade.

Članak 646.

Odredbe članka 451. ovoga Zakonika primjenjuju se i na ugovore iz članka 643. ovoga Zakonika.

Članak 647.

Odredbe ovoga Zakonika o vozarini za prijevoz stvari na odgovarajući se način primjenjuju i na ugovore iz članka 643. ovoga Zakonika.

e) Prijevoz u kojem sudjeluje više prijevoznika

Članak 648.

(1) Ugovorom o prijevozu stvari, putnika i prtljage morem može se predvidjeti da će prijevoznik obaviti prijevoz djelomično svojim brodom, a djelomično brodovima drugih prijevoznika (izravan prijevoz).

(2) Prijevoznik koji je na temelju ugovora o izravnom prijevozu stvari primio teret izdaje teretnicu ili drugu prijevoznu ispravu za cijeli ugovoreni put (izravna teretnica ili druga prijevozna isprava).

(3) Prijevoznik koji je ugovorio izravni prijevoz putnika izdaje putniku putnu kartu za cijeli ugovoreni put (izravna putna karta).

(4) Prijevoznik koji je na temelju ugovora o izravnom prijevozu putnika preuzeo od putnika prtljagu na prijevoz izdaje prtljažnicu za cijeli ugovoreni put (izravna prtljažnica).

(5) Svaki daljnji prijevoznik stupa u ugovor o izravnom prijevozu stvari ili prtljage ako primi teret ili prtljagu i izravnu prijevoznu ispravu.

(6) Svaki daljnji prijevoznik stupa u ugovor o izravnom prijevozu putnika ako primi na prijevoz putnika s izravnom putnom kartom.

Članak 649.

(1) Prijevoznik koji je sklopio ugovor o izravnom prijevozu, prijevoznik koji je izdao izravnu prijevoznu ispravu, prijevoznik koji je predao teret primatelju i prijevoznik za čijeg se prijevoza desio događaj iz kojeg proistječe zahtjev za naknadu štete zbog oštećenja, manjka ili gubitka tereta odgovaraju solidarno ovlaštenoj osobi za tu tražbinu.

(2) Za štetu prouzročenu zakašnjenjem u prijevozu stvari korisniku prijevoza odgovara prijevoznik koji je sklopio ugovor o prijevozu i prijevoznik koji je predao teret primatelju.

(3) Odredbe stavka 1. i 2. ovoga članka primjenjuju se i na izravni prijevoz prtljage.

Članak 650.

(1) Prijevoznik koji je podmirio tražbinu prema odredbi članka 649. ovoga Zakonika ima pravo regresa prema prijevozniku za čijeg se prijevoza desio događaj iz kojeg je proistekla tražbina.

(2) Ako se ne može utvrditi prijevoznik za čijeg se prijevoza desio događaj iz stavka 1. ovoga članka, svota podmirene tražbine pada na teret prijevoznika koji su sudjelovali u izravnom prijevozu, razmjerno udjelu svakog od njih u ugovorenoj vozarini, osim prijevoznika koji dokažu da se događaj nije dogodio na dijelovima puta na kojima su oni obavljali prijevoz.

(3) Ako prijevoznik koji je podmirio tražbinu ne može bez svoje krivnje ostvariti regresni zahtjev prema prijevozniku za čijeg se prijevoza desio događaj, svota podmirene tražbine pada na teret svih prijevoznika koji su sudjelovali u izravnom prijevozu razmjerno udjelu svakog od njih u ugovorenoj vozarini.

Članak 651.

(1) Prijevoznik koji sudjeluje u izravnom prijevozu i koji pri preuzimanju tereta nije stavio na izravnu prijevoznu ispravu primjedbe u skladu s člankom 509. ovoga Zakonika mora prema drugim prijevoznicima koji sudjeluju u tom prijevozu dokazati da je daljnjem prijevozniku ili primatelju predao teret onako kako ga je primio od prethodnog prijevoznika, odnosno krcatelja.

(2) Prijevozniku koji sudjeluje u izravnom prijevozu, a koji je u izravnu prijevoznu ispravu unio primjedbe u skladu s člankom 509. ovoga Zakonika, drugi prijevoznici moraju dokazati da su od krcatelja, odnosno od prethodnog prijevoznika primili teret onako kako je navedeno u izravnoj prijevojnoj ispravi.

Članak 652.

(1) Prijevoznik koji je ugovorio izravni prijevoz putnika odgovara za cijeli ugovoreni put.

(2) Svaki daljnji prijevoznik koji sudjeluje u izvršenju izravnog prijevoza putnika odgovara putniku samo za štetu nanесenu na dijelu puta na kojem je on obavljao prijevoz.

(3) Za oštećenje, manjak ili gubitak ručne prtljage odgovara prijevoznik na čijem je dijelu puta nastala šteta na ručnoj prtljazi. Pisani prigovor predviđen u odredbi članka 629. stavka 1. ovoga Zakonika putnik mora podnijeti prijevozniku na čijem je dijelu puta nastala šteta na ručnoj prtljazi, i to najkasnije pri iskrcaju putnika iz broda tog prijevoznika.

(4) Za štetu uzrokovanu smrću ili tjelesnom ozljedom putnika prijevoznik iz stavka 1. i 2. ovoga članka odgovaraju solidarno.

Članak 653.

Ako prijevoznik koji je sklopio ugovor o izravnom prijevozu putnika podmiri tražbinu putnika za koje odgovara i drugi prijevoznik na temelju članka 652. stavka 2. ovoga Zakonika, ima pravo regresa prema tom prijevozniku.

Članak 654.

Svaki poseban sporazum kojim prijevoznik preuzima obveze koje nisu predviđene ovim Zakonikom ili kojim se odriče prava koja ima prema ovom Zakoniku ima pravni učinak prema stvarnom prijevozniku ako je on na to dao izričiti pristanak u pisanom obliku.

Članak 655.

(1) Prijevoznik koji je cijeli prijevoz ili jedan njegov dio povjerio stvarnom prijevozniku odgovoran je za prijevoz u cijelosti.

(2) Odredbe ovoga Zakonika o izravnom prijevozu putnika (članak 652. i 653.) odnose se na stvarnog prijevoznika kome je povjeren prijevoz prema odredbi stavka 1. ovoga članka.

Članak 656.

(1) Ugovorom o prijevozu stvari i putnika može se predvidjeti da će prijevoznik koji je sklopio ugovor o prijevozu pribaviti usluge drugih prijevoznika.

(2) Ako se prijevoznik obveže u skladu sa stavkom 1. ovoga članka, dužan je dužnom pažnjom pronaći odgovarajućeg prijevoznika, i odgovara putniku, odnosno naručitelju za svoj izbor.

Članak 657.

Ako se na temelju članka 656. ovoga Zakonika prijevoz mora obaviti i vozilima kopnenog i zračnog prometa, odredbe ovoga Zakonika primjenjuju se samo na prijevoz obavljen brodovima.

3. Zakup

Članak 658.

Ugovorom o zakupu broda, prema ovom Zakoniku, zakupodavatelj daje zakupoprimaltelju brod na uporabu, uz plaćanje zakupnine, radi obavljanja plovidbene djelatnosti.

Članak 659.

(1) Ugovor o zakupu broda mora biti sklopljen u pisanom obliku.

(2) Ugovor o zakupu broda koji nije sklopljen u pisanom obliku nema pravni učinak.

Članak 660.

(1) Zakupodavatelj je dužan predati zakupoprimaltelju brod u takvu stanju da se može iskorištavati prema ugovorenoj ili uobičajenoj namjeni.

(2) Brod se, ako nije drugačije ugovoreno, predaje bez posade.

Članak 661.

(1) Troškove pogona broda snosi zakupoprimaltelj.

(2) Zakupoprimaltelj je dužan održavati brod za trajanja ugovora i nakon proteka ugovora vratiti brod u stanju i mjestu u kojem ga je primio.

(3) Zakupoprimaltelj ne odgovara za redovno trošenje broda.

(4) Zakupoprimaltelj ne snosi troškove popravka broda potrebnog za uklanjanje skrivenih mana broda koje su postojale u vrijeme kad mu je brod predan na uporabu niti snosi štetu za gubitak broda zbog djelovanja više sile.

Članak 662.

Za štetu nastalu zbog mana koje čine brod nesposobnim ili smanjuju njegovu sposobnost za ugovoreno ili uobičajeno iskorištavanje, a postojale su u vrijeme predaje broda zakupoprimaltelju, odgovara zakupodavatelj, ako ne dokaže da te mane nije mogao otkriti dužnom pažnjom.

Članak 663.

(1) Ako se brod daje u zakup, posada je dužna izvršavati naloge zakupoprimaltelja ako je to u ugovoru o zakupu predviđeno.

(2) Zakupoprimaltelj ima pravo mijenjati posadu.

Članak 664.

U slučaju sumnje je li sklopljen ugovor o zakupu broda ili brodarski ugovor smatra se da je sklopljen brodarski ugovor.

Članak 665.

(1) Zakupnina se plaća mjesečno unaprijed, računajući od dana kad počne teći.

(2) Zakupnina ne pripada zakupodavatelju dok je zakupoprimaltelj spriječen rabiti brod krivnjom

zakupodavatelja ili zbog skrivene mane broda koja je postojala u trenutku predaje broda zakupoprimaltelju.

Članak 666.

(1) Ako zakupoprimaltelj ne plati zakupninu o dospelosti, zakupodavatelj može odmah tražiti naplatu zakupnine ugovorene za cijelo vrijeme trajanja ugovora o zakupu broda ili može odustati od ugovora.

(2) Odredbom stavka 1. ovoga članka ne dira se u pravo zakupodavatelja na naknadu štete.

Članak 667.

Ugovor o zakupu broda može se sklopiti na određeno ili na neodređeno vrijeme, za jedno ili za više putovanja.

Članak 668.

(1) Ugovor o zakupu broda sklopljen na određeno vrijeme može se produljiti samo pisanim sporazumom.

(2) Ugovor o zakupu broda sklopljen na neodređeno vrijeme može se otkazati pisano, i to najkasnije tri mjeseca unaprijed.

Članak 669.

(1) Ugovor o zakupu broda prestaje u slučaju propasti broda, njegove trajne nesposobnosti za iskorištavanje i u slučaju više sile koja onemogućuje iskorištavanje broda za vrijeme zakupa.

(2) Ako popravci broda koje snosi zakupodavatelj traju predugo, ili se predviđa da će trajati predugo, zakupoprimaltelj može odustati od ugovora.

Članak 670.

(1) Ako zakupoprimaltelj ne vrati zakupodavatelju brod nakon proteka ugovora o zakupu, dužan je za prekoračeno vrijeme platiti naknadu u visini dvostruke zakupnine.

(2) Ako je zakupoprimaltelj kriv za zakašnjenje u vraćanju broda, odgovara zakupodavatelju i za svaku štetu iznad svote određene u stavku 1. ovoga članka.

Članak 671.

Nagrada za spašavanje koje je obavljeno zakupljenim brodom za trajanja ugovora o zakupu broda pripada zakupoprimaltelju.

Članak 672.

Zakupoprimaltelj može dati brod u podzakup samo na temelju pisanog pristanka zakupodavatelja.

4. Zastara

Članak 673.

(1) Tražbine iz ugovora o iskorištavanju brodova, osim tražbina iz ugovora o prijevozu putnika i prtljage, zastarijevaju nakon proteka jedne godine.

(2) Tražbine iz ugovora o prijevozu putnika i prtljage zastarijevaju nakon proteka dviju godina.

(3) Stranke mogu, pošto je nastala tražbina, pisano ugovoriti rok zastare koji je dulji od roka određenog u stavku 1. ovoga članka.

(4) Ugovor iz stavka 3. ovoga članka koji nije sklopljen u pisanom obliku nema pravni učinak.

(5) Vrijeme zastare počinje teći:

1) kad je sklopljen ugovor o prijevozu stvari:

– u slučaju naknade štete zbog oštećenja, manjka ili gubitka tereta – od dana kad je teret predan, odnosno od dana kad je trebao biti predan na odredištu,

– u slučaju naknade štete zbog zakašnjenja – od dana kad je teret predan,

– u slučaju neudovoljavanja drugim ugovornim obvezama – od dana kad je obvezi trebalo udovoljiti;

2) kad je sklopljen ugovor o prijevozu putnika:

– u slučaju tjelesne ozljede – od dana iskrcaja putnika,

– u slučaju smrti putnika koja je nastala u tijeku prijevoza – od dana kad je brod stigao ili trebao stići u luku u kojoj se putnik namjeravao iskrcati,

– u slučaju tjelesne ozljede putnika koja se dogodila u tijeku prijevoza, a zbog koje je nastupila smrt putnika poslije njegova iskrcaja s broda – od dana smrti putnika, ali ako se tužba zbog naknade štete zbog smrti ili tjelesne ozljede putnika ne podnose u roku od tri godine od dana iskrcaja gubi se pravo na naknadu štete;

3) kad je sklopljen ugovor o prijevozu prtljage:

– predane na prijevoz – od dana kad je prtljaga predana ili kad je trebala biti predana u luci u kojoj se putnik iskrcao ili se namjeravao iskrcati,

– ručne prtljage – od dana iskrcaja putnika, odnosno u slučaju smrti putnika koja je nastupila u tijeku prijevoza,

– od dana kad je brod stigao ili je trebao stići u luku u kojoj se putnik namjeravao iskrcati;

4) kada je sklopljen ugovor o tegljenju – od dana kad je tegljenje završeno, osim ako se radi o tražbinama za tegljarinu, kada rok počinje teći od dana dospelosti tegljarine;

5) kada je sklopljen ugovor o zakupu broda – od dana kad je ugovor prestao važiti, osim ako se radi o tražbinama za zakupninu, kada rok počinje teći od dana dospelosti zakupnine;

6) u regresnim zahtjevima – od dana kad je obavljena radnja koja daje pravo na regres.

GLAVA II.a **UGOVOR O NAJMU JAHTE I BRODICE I** **UGOVOR O NAUTIČKOM VEZU**

Ugovor o najmu jahte i brodice (charter)

Članak 673.a

(1) Ugovor o najmu jahte i brodice (u daljnjem tekstu: ugovor o najmu) jest ugovor kojim se najmodavac obvezuje predati jahtu ili brodicu najmoprimcu na uporabu, a najmoprimac se obvezuje za to mu platiti određenu najamninu.

(2) Jahta ili brodica daje se u najam za plovidbu u svrhu rekreacije.

(3) Ugovor o najmu može uključivati uslugu smještaja na brodici ili jahti.

(4) Najmodavac se smatra korisnikom jahte ili brodice predane u najam te se na njega na odgovarajući način primjenjuju odredbe ovoga Zakonika koje se odnose na brodara, pri čemu se ne isključuje postojanje zakonom propisane odgovornosti vlasnika jahte ili brodice ako to nije ista osoba.

(5) Najmoprimac može ograničiti svoju odgovornost u vezi s plovidbom i uporabom brodice ili jahte u skladu s odredbama dijela šestog ovoga Zakonika o ograničenju odgovornosti brodara.

Članak 673.b

(1) Najmodavac je dužan najmoprimcu predati jahtu ili brodicu na ugovorenom mjestu i u ugovoreno vrijeme primjereno opremljenu, u stanju sposobnom za plovidbu i podobnom za ugovorenu uporabu.

(2) Najmodavac ostaje odgovoran za redovito i izvanredno održavanje brodice ili jahte i tijekom trajanja ugovora o najmu.

(3) Ako je brodica ili jahta predana u stanju nesposobnom za plovidbu, neprikladnom za ugovorenu uporabu ili u stanju koje bi uporabu znatno ograničavalo, najmoprimac može raskinuti ugovor i ima pravo na naknadu štete.

Članak 673.c

Za štetu nastalu zbog mana koje čine brodicu ili jahtu nesposobnom za plovidbu ili smanjuju njezinu sposobnost za ugovorenu ili uobičajenu uporabu, a postojale su u vrijeme njezine predaje najmoprimcu, odgovara najmodavac, ako ne dokaže da te mane nije mogao otkriti dužnom pažnjom.

Članak 673.č

(1) Jahta ili brodica može se dati u najam s posadom ili bez nje.

(2) Ako se jahta ili brodica daje u najam bez posade, najmoprimac je dužan osigurati da

brodicom ili jahtom za vrijeme ugovora o najmu upravlja propisno osposobljena i ovlaštena osoba u svojstvu voditelja brodice, odnosno zapovjednika jahte te da bude ukrcan dovoljan broj osoba osposobljenih i ovlaštenih za obavljanje poslova posade sukladno važećim propisima.

(3) Ako najmodavac ne ispunjava svoje obveze iz stavka 2. ovoga članka, najmoprimac ima pravo raskinuti ugovor i tražiti naknadu štete.

(4) Za vrijeme dok se jahta ili brodica predana u najam bez posade nalazi u posjedu najmoprimca, uz korisnika i vlasnika jahte, odnosno brodice zakonsku odgovornost u vezi s njezinom uporabom snosi i najmoprimac na kojeg se na odgovarajući način primjenjuju odredbe ovoga Zakonika koje se odnose na brodarku, u skladu s odredbom članka 673.a stavka 5. ovoga Zakonika.

(5) Ako se brodica ili jahta daje u najam s posadom, posada je dužna izvršavati naloge najmoprimca u pogledu plana plovidbe, pri čemu nije dužna izvršavati naloge čije bi izvršenje moglo izravno ugroziti sigurnost brodice ili jahte ili osoba na brodici ili jahti, kao niti naloge koji ne odgovaraju vrsti, namjeni ili tehničkim sposobnostima brodice ili jahte.

Članak 673.č

(1) Najmoprimac je dužan upotrebljavati jahtu ili brodicu u skladu s ugovorom i njezinom namjenom pridržavajući se propisa o sigurnosti plovidbe i zaštiti morskog okoliša te drugih važećih propisa vezanih uz plovidbu.

(2) Najmoprimac snosi troškove pogona, zaliha, sitnih popravaka i redovite uporabe, ako nije drugačije ugovoreno.

(3) Najmoprimac je dužan nakon proteka ugovora vratiti brodicu ili jahtu u stanju i mjestu na kojem ju je primio, ako nije drugačije ugovoreno.

(4) Najmoprimac ne odgovara za redovito trošenje brodice ili jahte ni za posljedice njezine dotrajalosti.

(5) Najmoprimac ne snosi troškove popravka brodice ili jahte potrebnog za uklanjanje skrivenih mana niti snosi štetu za gubitak ili oštećenje brodice ili jahte zbog djelovanja više sile.

Članak 673.d

(1) Najmoprimac odgovara za štetu nastalu zbog protuugovorne ili protupropisne uporabe i uporabe protivne namjeni brodice ili jahte, neovisno o tome je li stvar rabio on ili neka druga osoba po njegovu ovlaštenju.

(2) Ako najmoprimac rabi brodicu ili jahtu protivno ugovoru, propisu ili njezinoj namjeni, ili ako oštećuje brodicu ili jahtu, osobito ako trećemu

neovlašteno prepušta uporabu brodice ili jahte, najmodavac može raskinuti ugovor i ima pravo na naknadu štete.

Članak 673.dž

(1) U nedostatku ugovorne odredbe najamnina se plaća unaprijed, računajući od dana kad najam počne teći.

(2) Najamnina ne pripada najmodavcu dok je najmoprimac spriječen rabiti brodicu ili jahtu krivnjom najmodavca ili zbog njezine skrivene mane.

Članak 673.đ

(1) Ako najmoprimac ne plati najminu o dospelosti, najmodavac može raskinuti ugovor.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka ne utječe na pravo najmodavca na naknadu štete.

Članak 673.e

Ugovor o najmu brodice ili jahte sklapa se na određeno vrijeme.

Članak 673.f

Ugovor o najmu brodice ili jahte prestaje u slučaju propasti brodice ili jahte ili njezine trajne nesposobnosti za uporabu, osim ako najmodavac ne preda na uporabu zamjensku brodicu ili jahtu jednakih ili sličnih osobina podobnu za ugovorenu uporabu i namjenu. Ovom se odredbom ne dira u pravo na naknadu štete od ugovorne strane odgovorne za propast brodice ili jahte.

Članak 673.g

(1) Ako najmoprimac ne vrati najmodavcu brodicu ili jahtu u ugovorenom roku, dužan je platiti naknadu u visini dvostruke najamnine razmjerne razdoblju zakašnjenja.

(2) Ako je najmoprimac kriv za zakašnjenje u vraćanju brodice ili jahte, odgovara najmodavcu i za svaku štetu iznad svote određene u stavku 1. ovoga članka.

Članak 673.h

Nagrada za spašavanje koje je obavljeno unajmljenom brodicom ili jahtom pripada najmodavcu.

Članak 673.i

Najmoprimac može dati brodicu ili jahtu u podnajam samo na temelju suglasnosti najmodavca.

Ugovor o nautičkom vezu

Članak 673.j

(1) Ugovorom o nautičkom vezu (u daljnjem tekstu: ugovor o vezu) obvezuje se pružatelj usluge veza u moru ili na kopnu ustupiti vez

korisniku veza na uporabu za smještaj određene jahte ili brodice i osoba koje na njoj borave, a korisnik veza se obvezuje za to platiti naknadu za vez.

(2) Pružatelj usluge veza može u bilo kojem trenutku bez pitanja ili odobrenja korisnika veza premjestiti jahtu ili brodicu na drugi odgovarajući vez.

(3) Ugovorom o vezu pružatelj usluge veza može se obvezati da nadzire jahtu ili brodicu na vezu, ili da ispunjava i druge dodatne usluge i radove, ako ugovorne strane to izričito ugovore.

Članak 673.k

(1) Vez može biti privremeni (tranzitni) ili stalni, što se ocjenjuje prema načinu sklapanja, naravi ugovora i namjeri stranaka.

(2) Ako nije drukčije ugovoreno, ugovor o privremenom (tranzitnom) vezu smatra se sklopljenim u trenutku kada se jahta ili brodica priveže na vez, osim ako se pružatelj veza tome ne usprotivi.

(3) Ugovor o stalnom vezu smatra se sklopljenim kada su se ugovorne strane suglasile o bitnim sastojcima ugovora.

Ustupanje i održavanje veza

Članak 673.l

Pružatelj usluge veza dužan je korisniku veza ustupiti mjesto za siguran vez te pažnjom dobrog stručnjaka održavati vez tako da bude ispravan i siguran.

Članak 673. lj

(1) Pružatelj usluge veza u moru ili na pomorskom dobru mora imati valjanu pravnu osnovu za obavljanje djelatnosti pružanja usluge veza sukladno pozitivnim propisima o pomorskom dobru i morskim lukama te o pružanju usluga u nautičkom turizmu.

(2) Pružatelj usluge veza koji ne udovoljava uvjetima iz stavka 1. ovoga članka odgovara za štetu koja korisniku veza ili trećim osobama nastane u vezi s ugovorom o vezu.

(3) Pružatelj usluge veza se oslobađa odgovornosti ako dokaže da je šteta u cijelosti ili djelomično prouzročena radnjom ili propustom korisnika veza učinjenim u namjeri da se prouzroči šteta ili iz nepažnje.

(4) Pružatelj usluge veza se oslobađa odgovornosti i ako dokaže da je šteta u cijelosti prouzročena radnjom ili propustom treće osobe učinjenim u namjeri da se prouzroči šteta.

(5) U slučaju da pružatelj usluge veza na moru ili na pomorskom dobru ne udovoljava uvjetima iz

stavka 1. ovoga članka, korisnik veza osim prava na naknadu štete, ima i pravo na jednostrani raskid ugovora.

Odgovornost za materijalne nedostatke veza

Članak 673.m

(1) Ako je vez ustupljen u stanju neprikladnom za sigurnu uporabu ili ako za vrijeme trajanja ugovora o vezu dospije u takvo stanje, a pružatelj usluge veza ne ukloni nedostatke ili ne premjesti jahtu ili brodicu na odgovarajući vez, korisnik veza može raskinuti ugovor te ima pravo na naknadu štete.

(2) Odgovornost za materijalne nedostatke veza koja je posljedica namjere ili krajnje nepažnje pružatelja usluge veza ne može se ugovorom isključiti ili ograničiti.

(3) Odredba ugovora o ograničenju ili isključenju odgovornosti za materijalne nedostatke veza ništetna je ako je nedostatak bio poznat pružatelju usluge veza, a on o njemu nije obavijestio korisnika veza, a i onda kad je pružatelj usluge veza nametnuo tu odredbu koristeći se svojim monopolskim položajem te ako se radi o potrošačkom ugovoru.

Nadzor jahte ili brodice na vezu

Članak 673.n

(1) Ako je nadzor jahte ili brodice na vezu izričito ugovoren, pružatelj usluge veza dužan je uobičajenim vanjskim pregledom provjeravati stanje jahte ili brodice i njezine opreme, a ako je to izričito ugovoreno, nadzor jahte ili brodice može uključivati i provjeravanje stanja unutrašnjosti jahte ili brodice.

(2) Obveza nadzora iz stavka 1. ovoga članka postoji uz uvjet da se jahta ili brodica nalazi na vezu i da na njemu ne borave korisnik veza ili osobe koje je on ovlastio.

(3) Obveza pružatelja usluge veza da nadzire jahtu ili brodicu na vezu prestaje u trenutku kada su korisnik veza ili treća osoba koju on ovlasti stupili na jahtu ili brodicu, osim ako nije drugačije ugovoreno.

Hitna nepredviđena činjenja koja se odnose na jahtu ili brodicu

Članak 673.nj

(1) Hitna nepredviđena činjenja pružatelj usluge veza može izvesti i bez prethodne suglasnosti korisnika veza.

(2) Hitna nepredviđena činjenja su činjenja koja je nužno izvesti radi sprječavanja nastanka štete i zaštite jahte ili brodice od oštećenja ili uništenja, održavanja njezine stabilnosti i plovnosti, sprječavanja opasnosti za život i zdravlje ljudi, okoliš, druge jahte i brodice, opremu i

infrastrukturu luke, a ona uključuju i činjenja po naredbi mjerodavnog tijela javne vlasti.

Uporaba veza prema ugovoru i namjeni

Članak 673.o

(1) Korisnik veza dužan je vez rabiti u skladu s ugovorom i njegovom namjenom kao dobar gospodarstvenik, odnosno dobar domaćin.

(2) Korisnik veza ne smije vez prepustiti drugome na uporabu.

(3) Korisnik veza odgovara za štetu koja može nastati zbog protuugovorne uporabe i uporabe kojoj vez nije namijenjen, neovisno o tome je li vez rabio on ili neka osoba po njegovu nalogu ili koja druga osoba kojoj je on prepustio jahtu ili brodicu na uporabu ili korištenje.

(4) Ako korisnik veza i nakon opomene pružatelja usluge veza rabi vez protivno ugovoru ili njegovoj namjeni, osobito ako neovlašteno prepušta drugome uporabu veza, pružatelj usluge veza može raskinuti ugovor, a ima pravo i na naknadu štete.

Održavanje jahte ili brodice i opreme

Članak 673.p

(1) Korisnik veza dužan je održavati jahtu ili brodicu i njezinu opremu u dobrom i ispravnom stanju sposobnosti za plovidbu sukladno važećim propisima te je dužan opremiti jahtu ili brodicu kvalitetnim i odgovarajućim konopima za privez i bokobranima i održavati ih za sve vrijeme trajanja ugovora o vezu.

(2) Ako korisnik veza zanemaruje održavanje jahte ili brodice, pružatelj usluge veza može raskinuti ugovor, a ima pravo i na naknadu štete.

Plaćanje naknade za vez

Članak 673.r

(1) Korisnik veza dužan je plaćati naknadu za vez u rokovima određenim ugovorom, a u nedostatku ugovorne odredbe, kako je uobičajeno u mjestu u kojem se vez nalazi.

(2) Pružatelj usluge veza može otkazati ugovor o vezu bez pridržavanja otkaznog roka ako je korisnik veza dva uzastopna roka u zakašnjenju s plaćanjem naknade za vez ili znatnog dijela naknade za vez, ako nije drugačije ugovoreno.

(3) Ugovor ostaje na snazi ako korisnik veza plati iznos dužne naknade za vez prije nego mu je otkaz priopćen.

Pravo zadržanja

Članak 673.s

Pružatelj usluge veza ima pravo zadržati jahtu ili brodicu sa svim pripadcima, i to na ugovorenom vezu ili tako da je premjesti na drugi siguran vez u moru ili na kopnu do potpunog namirenja

neplaćene naknade za vez i ostalih tražbina iz ugovora o vezu te tražbina nastalih u vezi s boravkom i zadržanjem plovila na vezu nakon isteka, prestanka, raskida ili otkaza ugovora o vezu.

Članak 673.š

Ugovor o vezu sklapa se na određeno vrijeme i prestaje istekom toga vremena.

Prešutna obnova ugovora o vezu

Članak 673.t

Ugovor o vezu smatra se prešutno obnovljenim na isto vrijeme trajanja i pod važećim uvjetima pružatelja usluge veza ako nakon isteka ugovorom određenog vremena korisnik veza nastavi rabiti vez, odnosno ako jahta ili brodica na koju se ugovor o vezu odnosi ostane na vezu i nakon isteka ugovorom određenog vremena, a pružatelj usluge veza se tome ne protivi.

Otkaz

Članak 673.u

(1) Ugovor o stalnom vezu može otkazati bilo koja ugovorna strana poštujući ugovorom određeni otkazni rok.

(2) Ako duljina otkaznog roka nije određena ugovorom ili mjesnim običajima, ona iznosi trideset dana.

Propast stvari

Članak 673.v

(1) Ugovor o vezu prestaje ako vez propadne, a ne postoji mogućnost premještanja jahte ili brodice na drugi odgovarajući vez, čime se ne dira u pravo potraživanja naknade štete od ugovorne strane koja je odgovorna za propast veza.

(2) Ugovor o vezu prestaje i u slučaju propasti jahte ili brodice u odnosu na koju je ugovor o vezu sklopljen, čime se ne dira u pravo potraživanja naknade štete od ugovorne strane koja je odgovorna za propast jahte ili brodice.

Glava III.

UGOVOR O POMORSKOJ AGENCIJI

Članak 674.

Ugovorom o pomorskoj agenciji, pomorski agent se obvezuje, na temelju opće ili posebne punomoći, u ime i za račun nalagodavatelja, obavljati pomorske agencijske poslove te poslove pomaganja, posredovanja i zastupanja, a nalagodavatelj se obvezuje pomorskom agentu nadoknaditi troškove i platiti nagradu.

Članak 675.

Pomorski agencijski poslovi jesu posebice oni koji se odnose na plovidbu, brodove i njihovo

iskorištavanje, posadu, a osobito na: prihvaćanje i otpremanje brodova, posredovanje pri sklapanju ugovora o iskorištavanju brodova, kupoprodaji, gradnji, preinaci i popravku brodova, osiguranju brodova, tereta i interesa, opskrbi zalihama, te na brigu o putnicima i posadi.

Članak 676.

(1) Ugovorom o pomorskoj agenciji na temelju opće punomoći pomorski se agent obvezuje u ime i za račun nalogodavca obavljati sve poslove ili sve poslove određene vrste iz njegove djelatnosti.

(2) Ugovor o pomorskoj agenciji na temelju opće punomoći mora biti sklopljen u pisanom obliku.

(3) Ugovor koji nije sklopljen u pisanom obliku ne proizvodi pravne učinke.

(4) U slučaju sumnje o granicama opće punomoći smatrat će se da se ona odnosi na poslove prihvaćanja i otpremanja brodova.

(5) Ako se pomorski agent isključivo bavi posredovanjem, odnosno zastupanjem pri sklapanju ugovora o iskorištavanju brodova, smatrat će se, u slučaju sumnje o granicama opće punomoći, da se ona odnosi na posredovanje pri sklapanju tih ugovora, osim ugovora o zakupu i ugovora o prijevozu na vrijeme za cijeli brod.

Dio osmi POMORSKE NESREĆE

Glava I. SUDAR BRODOVA

Članak 748.

Odredbe ove glave Zakonika primjenjuju se na svaki plovni objekt bez obzira na njegovu namjenu, te hidroavion na vodi.

Članak 749.

(1) Odredbe ove glave Zakonika primjenjuju se na odgovornost za štetu:

1) koju su brod, osobe na brodu ili stvari na brodu pretrpjeli zbog sudara brodova,

2) koju jedan brod prouzroči drugom brodu zbog obavljanja manevra ili propuštanja da obavi manevar ili zbog nepridržavanja propisa o sigurnosti plovidbe, iako do sudara između brodova nije došlo,

3) koju prouzroči usidreni ili vezani brod, odnosno koja se nanese usidrenom ili vezanom brodu,

4) koju prouzroče jedan drugome brodovi koji plove u sastavu istog teglja, odnosno u istome potiskivanom sastavu.

(2) Za odgovornost za štetu koja je pri sudaru brodova prouzročena radioaktivnim svojstvima, ili istodobno radioaktivnim i otrovnim svojstvima, odnosno eksplozivnim ili drugim opasnim svojstvima nuklearnog goriva, ili radioaktivnim svojstvima proizvoda ili otpada, primjenjuju se odredbe članka 824. – 840. ovoga Zakonika.

Članak 750.

(1) Za štete u slučajevima navedenim u članku 749. ovoga Zakonika odgovara brod, odnosno brodovi za koje se dokaže da je njihovom krivnjom šteta prouzročena.

(2) Pod odgovornošću broda razumijeva se odgovornost vlasnika broda i brodara, a pod odgovornošću jahte ili brodice odgovornost vlasnika, korisnika i najmoprimca jahte ili brodice dane u najam bez posade.

Članak 751.

(1) Odgovornost brodara prema odredbama ove glave Zakonika postoji i kad je šteta prouzročena radnjom peljara ili njegovim propuštanjem radnje, bez obzira na to je li peljarenje bilo obvezno.

(2) Odgovornost korisnika jahte ili brodice prema odredbama ove glave Zakonika postoji i kad je šteta prouzročena radnjom ili propustom najmoprimca jahte ili brodice ili osobe za koju najmoprimac odgovara.

Članak 752.

(1) Ako je šteta prouzročena krivnjom dvaju ili više brodova, svaki brod odgovara razmjerno svojoj krivnji.

(2) Ako se opseg krivnje brodova iz stavka 1. ovoga članka ne može ustanoviti, njihova se odgovornost za štetu dijeli na jednake dijelove.

Članak 753.

Pri šteti prouzročenoj sudarom brodova nadoknađuje se i izmakli dobitak, bez obzira na stupanj krivnje.

Članak 754.

(1) Ako je sudarom brodova prouzročena smrt ili tjelesna ozljeda osobe, za štetu nastalu smrću ili tjelesnom ozljedom odgovaraju solidarno brodovi čijom je krivnjom došlo do sudara.

(2) Brod koji je u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka platio na ime naknade štete više nego što iznosi naknada razmjerna njegovoj krivnji, ima pravo zahtijevati od drugog broda da mu od isplaćene svote namiri onoliko koliko bi na taj brod otpalo na ime naknade štete određene razmjerno njegovoj krivnji.

(3) Brod koji, iz razloga koji ne ovise o njemu, ne može naplatiti od drugog broda ili drugih brodova svotu na koju ima pravo prema stavku 2. ovoga

članka, može naplatu te svote zahtijevati od ostalih brodova čijom je krivnjom šteta nastala, razmjerno krivnji svakog od tih brodova.

Članak 755.

Ako je šteta prouzročena slučajem ili višom silom ili ako se ne može ustanoviti uzrok zbog kojeg je nastao sudar brodova, štetu snosi oštećenik.

Članak 756.

(1) Zapovjednik broda dužan je brodu s kojim se sudario brod kojim on zapovijeda, ako je moguće, pripočiti ime posljednje luke iz koje je isplovio i ime luke u koju plovi.

(2) Vlasnik broda i brodar ne odgovaraju za naknadu štete koju zapovjednik broda prouzroči neizvršenjem obveze iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 757.

(1) Tražbina naknade štete prouzročene sudarom broda zastarijeva za dvije godine od dana sudara.

(2) Regresni zahtjev (članak 754.) zastarijeva za jednu godinu.

(3) Stranke mogu, nakon što je tražbina nastala, pisano ugovoriti zastarni rok koji je dulji od rokova navedenih u stavku 1. i 2. ovoga članka.

(4) Zastara iz stavka 2. ovoga članka počinje teći:

1) od dana pravomoćnosti sudske presude kojom se utvrđuje svota solidarne odgovornosti,

2) od dana plaćanja, ako nije pokrenut sudski postupak,

3) od dana kad je vjerovnik saznao za plaćevnu nesposobnost svojeg dužnika, s tim da zastarni rok ne može biti dulji od dvije godine od dana plaćanja, odnosno od dana pravomoćnosti sudske presude – pri zahtjevu za raspodjelu dijela plaćevno nesposobnog dužnika (članak 754. stavak 3.).

Članak 758.

Odredbama ove glave Zakonika ne dira se u odredbe ovoga Zakonika o ograničenju odgovornosti brodarica, a ni u prava i obveze koje proizlaze iz ugovora o iskorištavanju brodova ili kakva drugog ugovora.

Članak 759.

Odredbe ove glave Zakonika, osim odredbe članka 756. stavka 1. ovoga Zakonika, primjenjuju se i na ratne brodove.

Glava II. SPAŠAVANJE

Članak 760.

Odredbe ove glave Zakonika primjenjuju se na spašavanje osoba, brodova, stvari s tih brodova i

svake druge imovine koja se zatekne u opasnosti na moru.

Članak 761.

Pojedini izrazi uporabljeni u ovoj glavi Zakonika imaju ovo značenje:

1) *akcija spašavanja* jest svaki čin ili činidba poduzeta radi pomoći brodu ili bilo kojoj drugoj imovini koja je u opasnosti na moru,

2) *brod* jest svaki brod, brodica, jahta, plovilo i naprava sposobna za plovidbu,

3) *imovina* jest svaka imovina koja nije trajno i namjerno učvršćena uz obalu, uključujući vozarinu ako je izložena riziku,

4) *šteta morskom okolišu* jest osjetno fizičko oštećenje ljudskog zdravlja, života na moru ili morskih bogatstava, prouzročeno onečišćenjem, štetnim izljevom, vatrom, nezgodom i sličnim težim nezgodama,

5) *isplata* jest svaka nagrada, podmirenje ili naknada koja se duguje na temelju odredaba ove glave Zakonika.

Članak 762.

(1) Odredbe ove glave Zakonika primjenjuju se i na ratne brodove.

(2) Ministar nadležan za poslove obrane propisat će u kojim slučajevima zapovjednik hrvatskoga ratnog broda nije dužan postupati sukladno odredbama članka 764. – 767. Zakona.

(3) Spašavanje hrvatskoga ratnog broda i osoba na njemu neće se poduzeti u slučaju izričite zabrane zapovjednika tog broda.

Članak 763.

Odredbe ove glave Zakonika neće se primjenjivati na plutajuće ili nepomične odobalne objekte kada se takvi objekti nalaze na svojem odredištu, zaposleni u istraživanju, korištenju ili proizvodnji podmorskih mineralnih bogatstava.

Članak 764.

(1) Zapovjednik broda koji na bilo koji način dozna da se osobe, uključujući i neprijatelje u slučaju oružanog sukoba, nalaze u životnoj opasnosti na moru dužan im je odmah krenuti u pomoć najvećom brzinom obavještavajući ih o tome ako je to moguće, te poduzeti njihovo spašavanje.

(2) Zapovjednik broda u opasnosti ima pravo poslije savjetovanja sa zapovjednicima koji su odgovorili na njegov poziv za pomoć, ako je savjetovanje moguće obaviti, izabrati jedan od tih brodova ili više njih za koje smatra da su najprikladniji pružiti mu pomoć.

(3) Zapovjednik ili zapovjednici brodova izabranih da pruže pomoć brodu u opasnosti dužni

su prihvatiti izbor i odmah, najvećom brzinom, krenuti u pomoć osobama koje su u životnoj opasnosti.

(4) Zapovjednik broda dužan je spašavati osobe koje su u životnoj opasnosti iako se one tome protive ili ako se spašavanju osoba protivi zapovjednik broda na kojem se te osobe nalaze.

Članak 765.

Iznimno od odredbi članka 764. ovoga Zakonika, zapovjednik broda nije dužan krenuti u pomoć i poduzeti spašavanje osoba u životnoj opasnosti:

1) ako bi poduzimanje tog spašavanja predstavljalo ozbiljnu opasnost za brod kojim on zapovijeda i za osobe na tom brodu,

2) ako opravdano drži da, prema posebnim okolnostima slučaja, poduzimanje spašavanja osoba u opasnosti ne bi bilo uspješno,

3) ako dozna da je drugi brod izabran za pružanje pomoći i da je izabrani brod tu zadaću prihvatio,

4) ako od zapovjednika broda u opasnosti, ili neposredno od osoba koje su bile u životnoj opasnosti, ili od zapovjednika drugog broda koji je stigao do tih osoba bude obaviješten da pomoć više nije potrebna.

Članak 766.

U slučaju sudara brodova zapovjednik broda dužan je, ako to može učiniti bez ozbiljne opasnosti za brod kojim zapovijeda i za osobe na njemu, pored prvenstvenog spašavanja osoba, poduzeti spašavanje drugog broda s kojim se sudario brod kojim on zapovijeda.

Članak 767.

Zapovjednik broda mora u brodski dnevnik unijeti razloge zbog kojih nije krenuo u pomoć osobama u opasnosti i poduzeo njihovo spašavanje (članak 765.), te razloge zbog kojih nije poduzeo spašavanje broda nakon sudara. (članak 766.)

Članak 768.

Vlasnik broda ili brodar ne odgovara za štetu koja nastane zato što je zapovjednik broda povrijedio dužnosti određene u članku 764. i 766. ovoga Zakonika.

Članak 769.

(1) Osobe kojima su spašeni životi nisu dužne za to ništa platiti.

(2) Ako je u istoj akciji spašavanja sudjelovalo više spašavatelja od kojih su neki spasili osobe, a neki brod ili drugu imovinu, spašavatelju koji je spasio samo osobe pripada pravičan udio u nagradi priznatoj drugom spašavatelju za spašavanje broda ili druge imovine, ili u naknadi za sprječavanje ili smanjenje štete morskog okolišu.

Članak 770.

(1) Odredbe ovoga Zakonika primjenjivat će se na spašavanje, osim ako se ugovorom o spašavanju ne predviđa drugačije.

(2) Zapovjednik broda je ovlašten zaključivati ugovore za spašavanja u ime brodara i vlasnika broda. Zapovjednik, brodar ili vlasnik broda u opasnosti ovlašteni su zaključiti ugovor za operacije spašavanja u ime vlasnika imovine na tome brodu.

(3) Stranke ugovorom ne mogu isključiti ili umanjiti svoje obveze glede zaštite morskog okoliša utvrđene u članku 772. niti isključiti odredbe članka 773. ovoga Zakonika.

Članak 771.

(1) Akcije spašavanja koje su imale koristan ishod spašavatelju daju pravo na nagradu.

(2) Osim kada je drukčije propisano, nikakva se isplata ne duguje prema ovoj glavi Zakonika ako akcije spašavanja nisu imale koristan ishod.

(3) Visina nagrade, isključujući kamate i naknadive troškove pravnog postupka, ne može iznositi više od vrijednosti spašenog broda i druge spašene imovine.

Članak 772.

(1) Spašavatelj je dužan u odnosu prema brodaru, vlasniku broda i vlasnicima druge imovine u opasnosti obaviti akcije spašavanja s dužnom pažnjom i pri tome posvetiti dužnu pažnju sprječavanju ili smanjenju štete morskog okolišu. Spašavatelj je dužan, uvijek kada to okolnosti razborito nalažu, zatražiti pomoć drugih spašavatelja, te prihvatiti pomoć drugih spašavatelja kada ga zapovjednik broda, brodar ili vlasnik broda u opasnosti, odnosno vlasnik spašavane imovine razborito zatraži da tako učini. Ako se utvrdi da je takav zahtjev zapovjednika, brodara, vlasnika broda odnosno vlasnika druge imovine bio nerazborit, to neće utjecati na iznos naknade spašavatelju.

(2) Zapovjednik broda, brodar, odnosno vlasnik druge imovine u opasnosti dužni su surađivati sa spašavateljem tijekom akcije spašavanja, te pri tom primijeniti dužnu pažnju u sprječavanju ili smanjenju štete na morskog okolišu, a kada brod ili druga spašena imovina budu dopremljeni u sigurnost - prihvatiti brigu o njima ako ih spašavatelj to razborito zatraži.

Članak 773.

Sud može, na zahtjev stranke, poništiti ili izmijeniti ugovor o spašavanju broda ili druge imovine:

- 1) ako je ugovor sklopljen u trenutku i pod utjecajem opasnosti, te ako utvrdi da ugovorne odredbe nisu pravične,
- 2) ako utvrdi da je stranka na sklapanje ugovora bila navedena prijevarom ili namjernim prikrivanjem činjenica,
- 3) ako utvrdi da je ugovorena nagrada prema učinjenoj usluzi pretjerano visoka ili pretjerano niska.

Članak 774.

(1) Ako stranke nisu sklopile ugovor o spašavanju broda ili druge imovine, ili ako su takav ugovor sklopile, ali nisu ugovorile visinu nagrade za spašavanje, o visini nagrade, u slučaju spora, odlučuje sud.

(2) Sud utvrđuje visinu nagrade za spašavanje uzimajući u obzir:

- 1) spašenu vrijednost broda i druge spašene imovine,
- 2) vještinu i napore spašavatelja u sprječavanju ili smanjenju štete morskom okolišu,
- 3) stupanj uspjeha što ga je spašavatelj postigao,
- 4) prirodu i stupanj opasnosti,
- 5) vještinu i napore spašavatelja u spašavanju osoba, broda i druge imovine,
- 6) utrošeno vrijeme, uložene troškove i gubitke spašavatelja,
- 7) rizik odgovornosti i druge rizike kojima su se izložili spašavatelji ili njihova oprema,
- 8) brzinu kojom su usluge pružene,
- 9) dostupnost i uporabu brodova i druge opreme namijenjene operacijama spašavanja,
- 10) stanje pripravnosti i djelotvornosti opreme spašavatelja te njenu vrijednost.

(3) Odredbe stavka 2. ovoga članka primjenjuje se i kad sud na temelju članka 773. ovoga Zakonika mijenja visinu ugovorene nagrade.

Članak 775.

(1) Ako je spašavatelj obavio spašavanje broda kojim je sam ili svojim teretom prijetio štetom na morskom okolišu, pa temeljem odredbi članaka 771. i 774. ovoga Zakonika nije uspio zaslužiti nagradu za spašavanje barem u visini posebne naknade utvrđene u skladu s ovim člankom, imat će pravo na posebnu naknadu od brodaru ili vlasniku toga broda u visini svojih uložених troškova.

(2) Ako je spašavatelj, uz uvjete utvrđene u stavku 1. ovoga članka, svojim djelovanjem spriječio ili smanjio štetu na morskom okolišu, posebna naknada koju brodar ili vlasnik broda ima platiti takvom spašavatelju može se povećati do 30% od

troškova koje je spašavatelj uložio. Međutim, ako to smatra pravičnim i opravdanim te primjenjujući odredbu članka 774. stavka 2. ovoga Zakonika, sud može dodatno povećati takvu posebnu naknadu do najviše 100% od troškova koje je spašavatelj uložio.

(3) Troškovi spašavatelja, u smislu stavka 1. i 2. ovoga članka, znače gotovinske izdatke koje je spašavatelj razborito uložio pri spašavanju i pravičan omjer za opremu i osoblje koji su stvarno i razborito bili uključeni u spašavanje, primjenjujući mjerila utvrđena u članku 774. stavku 2. točki 8), 9) i 10) ovoga Zakonika.

(4) Ukupna posebna naknada po ovom članku platit će se jedino onda i u onom iznosu za koliko je ta naknada veća od nagrade za spašavanje koja spašavatelju pripada na osnovi odredbe članka 774. ovoga Zakonika.

(5) Ako je spašavatelj svojom krivnjom propustio spriječiti ili smanjiti štetu na morskom okolišu, sud ga može dijelom ili u cijelosti lišiti posebne naknade iz ovoga članka.

(6) Odredbama ovoga članka ne isključuje se niti utječe na moguću regresnu tražbinu brodaru ili vlasnika broda iz kojeg je proistekla opasnost za morski okoliš.

Članak 776.

(1) Ako ima više spašavatelja, a spašavatelji se nisu sporazumjeli o razmjeru u kojem se između njih treba podijeliti nagrada za spašavanje broda ili druge imovine, o tom razmjeru odlučuje sud primjenjujući odredbe članka 774. ovoga Zakonika.

(2) Ako ima više spašavatelja, svaki od njih može ostvarivati zahtjev za nagradu i samostalno.

Članak 777.

(1) Po odredbama ove glave Zakonika ne duguje se isplata ako pružene usluge ne prelaze ono što se razborito može držati dužnim ispunjenjem ugovora koji je bio sklopljen prije nego što se opasnost pojavila.

(2) Spašavatelj koji se upustio u spašavanje broda ili druge imovine protiv izričite i razborite zabrane zapovjednika, brodaru, vlasniku broda, odnosno vlasniku druge imovine koja se ne nalazi niti se ikad nalazila na brodu nema pravo na isplatu po ovoj glavi Zakonika.

(3) Sud može spašavatelja dijelom ili u cijelosti lišiti prava na isplatu po ovoj glavi Zakonika u onoj mjeri u kojoj je spašavatelj svojom krivnjom izazvao potrebu za akcijama spašavanja ili ih otežao, odnosno ako je spašavatelj kriv za prijevaru ili drugo nečasno ponašanje.

(4) U postupku odlučivanja o tražbini spašavatelja, sud može privremenom odlukom narediti da se spašavatelju unaprijed isplati onolika svota koliku drži pravičnom i opravdanom prema okolnostima slučaja.

Članak 778.

(1) Ako se spašavanje broda i druge imovine obavlja na temelju ugovora o spašavanju koji je sklopio zapovjednik broda, brodar ili vlasnik broda u opasnosti, nagradu za spašavanje iz članka 774. ovoga Zakonika dužan je platiti brodar ili vlasnik spašenog broda, ako ugovorom nije drugačije predviđeno.

(2) Ako je sklopljen ugovor o spašavanju, vlasnik druge spašene imovine na brodu ili osoba koja ima pravo raspolagati takvom imovinom odgovara solidarno s brodarom i vlasnikom broda, ali samo za onaj dio nagrade koji se odnosi na tu imovinu.

(3) Ako u slučaju iz stavka 1. ovoga članka brodar ili vlasnik spašenog broda plati ukupnu nagradu za spašavanje, pripada mu pravo regresa prema vlasniku ili osobi koja ima pravo raspolagati drugom imovinom na brodu, za dio nagrade koji se odnosi na tu imovinu.

(4) Ako ugovor o spašavanju nije bio sklopljen, nagradu za spašeni brod dužan je platiti brodar ili vlasnik spašenog broda, a nagradu za drugu spašenu imovinu - vlasnik ili osoba koja ima pravo raspolagati tom imovinom.

Članak 779.

(1) Na zahtjev spašavatelja, osoba koja plaća nagradu za spašavanje prema odredbama članka 778. ovoga Zakonika dužna je pružiti primjereno jamstvo za tražbinu spašavatelja, uključujući moguće kamate i troškove postupka.

(2) Uz osobnu obvezu iz stavka 1. ovoga članka, brodar ili vlasnik spašenog broda dužan je na vrijeme poduzeti sve razumne mjere kako bi vlasnici ili osobe ovlaštene raspolagati drugom imovinom na spašenom brodu pružili primjereno jamstvo za svoja dugovanja spašavatelju, uključujući moguće kamate i troškove postupka.

(3) Bez suglasnosti spašavatelja spašeni brod i druga imovina s broda ne smiju se otpremiti iz luke ili mjesta na koje su dospjeli neposredno po dovršetku spašavanja, sve dok se ne pruži primjereno jamstvo za tražbine spašavatelja prema njima.

Članak 780.

Članak 781.

(1) Svota nagrade za spašavanje koja preostane nakon odbitka svote štete nanesene brodu odnosno opremi spašavatelja pri spašavanju i troškova

prouzročenih spašavanjem predstavlja čistu nagradu.

(2) Određeni dio čiste nagrade pripada posadi broda spašavatelja.

(3) Spašavatelj se ne može odreći dijela nagrade koji čini udio članova posade u toj nagradi bez pristanka članova posade broda spašavatelja.

Članak 782.

Svaki član posade broda spašavatelja može, nakon proteka roka od jedne godine od dana kad je spašavanje okončano, tužbom prema brodaru spašenog broda ili prema vlasniku druge spašene imovine ostvariti nagradu za spašavanje u dijelu koji predstavlja njegov udio u toj nagradi, ako brodar spašavatelj nije podnio u tom roku tužbu za isplatu nagrade za spašavanje.

Članak 783.

Odredbe ove glave Zakonika primjenjuju se i u slučaju kada spašavani brod i brod kojim se poduzimaju akcije spašavanja, pripadaju istom brodaru ili vlasniku.

Članak 784.

Nadležna lučka kapetanija ima pravo nadzirati operacije spašavanja, te postupke i mjere spašavatelja glede njihova utjecaja na sigurnost plovidbe, na iskorištavanje prirodnih bogatstava mora i na zaštitu okoliša, te odrediti uvjete i rokove za izvođenje akcije spašavanja.

Pored tijela iz stavka 1. ovog članka postupak spašavanja i radnje i mjere koji poduzima spašavatelj na mjestu spašavanja odnosno uklanjanja, u slučaju neposredne opasnosti za onečišćenje okoliša, nadzire i inspekcija zaštite okoliša.

Članak 788.

(1) Tražbine za isplatu nagrade za spašavanje zastarijevaju nakon proteka dvije godine od dana kad je spašavanje okončano.

(2) Nakon što je nastala tražbina stranke mogu pisano ugovoriti rokove zastare koji su dulji od rokova navedenih u stavku 1. ovoga članka.

Glava III.

ZAJEDNIČKE HAVARIJE

1. Zajedničke odredbe

Članak 789.

(1) Odredbe ove glave Zakonika primjenjuju se na naknadu štete koju iz čina zajedničke havarije pretrpe sudionici pomorskog pothvata.

(2) Odredbe ove glave Zakonika primjenjuju se i na brodice, ako je to između stranaka izričito ugovoreno.

Članak 790.

Pojedini izrazi u smislu odredaba ove glave Zakonika imaju sljedeće značenje:

1) *čin zajedničke havarije* jest svaki namjeran i razložan izvanredan trošak i svaka namjerna i razložna šteta učinjeni, odnosno prouzročeni od zapovjednika broda ili druge osobe koja ga zamjenjuje, ako su bili razborito poduzeti radi spašavanja imovinskih vrijednosti sudionika u istome pomorskom pothvatu od stvarne opasnosti koja im zajednički prijeti,

2) *sudionik pomorskog pothvata* jest vlasnik, odnosno brodar broda i osoba koja je ovlaštena raspolagati teretom ukrcajima na brod,

3) *pomorski pothvat* jest putovanje broda od početka ukrcajanja do završetka iskrcavanja tereta svakoga pojedinog sudionika; pomorski pothvat postoji i onda kada jedan ili više brodova tegle ili potiskuju drugi brod ili brodove, pod uvjetom da svi sudjeluju u gospodarskoj djelatnosti, a ne u operaciji spašavanja,

4) *dužnička masa* jest imovina prema čijoj se vrijednosti na temelju odredaba ovoga Zakonika pridonosi naknadi štete ili troškova koji su prouzročeni činom zajedničke havarije,

5) *vjerovnička masa* jest zbroj šteta ili troškova prouzročenih činom zajedničke havarije koji se na temelju odredaba ovoga Zakonika nadoknađuju iz dužničke mase,

6) *luka završetka zajedničkog pothvata* jest luka u kojoj je iskrcan posljednji dio tereta koji se nalazio na brodu u trenutku čina zajedničke havarije.

Članak 791.

Štetu i trošak koji predstavljaju zajedničku havariju snose, na temelju odredaba ovoga Zakonika, svi sudionici pothvata, razmjerno vrijednosti imovine koja ulazi u dužničku masu (članak 795. točka 1).

Članak 792.

(1) Ako odredbama ovoga Zakonika ili ugovorom stranaka nije drugačije određeno, kao zajednička havarija priznaju se žrtve, štete i troškovi koji su neposredna ili neminovna posljedica čina zajedničke havarije, a koji se po općeprihvaćenim međunarodnim pomorskim običajima smatraju zajedničkim havarijama.

(2) Posebna naknada koju je, na temelju odredbe članka 775. ovoga Zakonika, spašavatelju dužan platiti vlasnik broda od kojega prijeti šteta morskom okolišu, ne priznaje se kao zajednička havarija.

Članak 793.

Svaki dodatni trošak koji prema svojoj naravi nije trošak zajedničke havarije, ali je učinjen umjesto kakva drugog troška, koji bi, da je bio učinjen, bio priznat kao zajednička havarija, smatrat će se zajedničkom havarijom, i tako će biti priznat, bez obzira na moguće uštede drugim interesima, ali samo do svote ušteđenog troška zajedničke havarije.

2. Doprinos u zajedničku havariju

Članak 794.

(1) Dužnost doprinosu u zajedničku havariju postoji i kad su šteta ili trošak prouzročeni krivnjom nekog od sudionika pomorskog pothvata.

(2) Odredbom stavka 1. ovoga članka ne odnosi se na prava onog sudionika pomorskog pothvata koji je pridonio u zajedničku havariju prema osobi ili osobama koje su svojom krivnjom prouzročile štetu ili trošak.

Članak 795.

Ako ovim Zakonikom nije drugačije određeno:

1) dužničku masu tvori činom zajedničke havarije spašena imovina, vrijednost žrtvovane imovine i svota za koju je smanjena vrijednost namjerno oštećene imovine,

2) vjerovničku masu tvori činom zajedničke havarije žrtvovana imovina i svota za koju je smanjena vrijednost namjerno oštećene imovine, te troškovi koji se smatraju zajedničkom havarijom, uključujući troškove likvidacije zajedničke havarije.

Članak 796.

(1) Iznimno od odredbe članka 795. ovoga Zakonika ne ulaze:

1) u dužničku masu – predmeti za osobnu uporabu posade i putnika, putnička prtljaga za koju nije izdana prtljažnica ili teretnica, te poštanske pošiljke,

2) u vjerovničku masu – gubitak ili šteta na izbačenom teretu koji nije bio smješten u brodu u skladu s priznatim običajima, teret ukrcaj bez znanja brodar te teret koji je namjerno pogrešno naznačen.

(2) Ako se činom zajedničke havarije spasi teret koji je bio ukrcaj bez znanja brodar ili namjerno pogrešno opisan, taj teret ulazi u dužničku masu.

Članak 797.

(1) Vrijednost imovine koja ulazi u vjerovničku i dužničku masu, osim troškova, određuje se prema vrijednosti u vrijeme i u luci gdje se završava

zajednički pothvat, ako ovim Zakonikom nije drugačije određeno.

(2) Troškovi se utvrđuju prema visini u kojoj su stvarno učinjeni.

Članak 798.

Svota koja se priznaje kao zajednička havarija za štetu ili gubitak broda ili njegovih dijelova, prouzročene činom zajedničke havarije, jest:

1) kad je riječ o popravku ili zamjeni dijelova – stvarni razumni trošak popravka ili zamjene, odnosno gubitaka, uz odbitak prema odredbama članka 799. ovoga Zakonika,

2) kad nije riječ o popravku ili zamjeni dijelova – razumno smanjenje vrijednosti koje proizlazi iz takve štete ili gubitka, ali koje ne prelazi procijenjene troškove popravka,

3) kad je riječ o potpunom gubitku broda, ili kad prema procjeni troškovi popravaka prelaze vrijednost broda poslije njegova popravka, svota koja ulazi u vjerovničku masu jest razlika između procijenjene vrijednosti broda u neoštećenom stanju, uz odbitak procijenjenih troškova popravka štete koja se ne priznaje u zajedničku havariju, i procijenjene vrijednosti broda u oštećenom stanju. Potonja se vrijednost može odrediti prema neto-utršku od moguće prodaje podrtine, koji se utržak također odbija od vjerovničke mase.

Članak 799.

(1) Troškovi popravka broda koji ulaze u vjerovničku masu nisu podložni odbicima prema načelu »novo za staro« kad se stari materijal ili dijelovi nadomještaju novim, osim ako je brod star više od 15 godina, u kojem se slučaju odbija jedna trećina. Odbici se određuju prema starosti broda, računajući od 31. prosinca one godine u kojoj je gradnja broda završena pa do dana čina zajedničke havarije, osim za izolacijske dijelove, brodice za spašavanje i slične brodice, uređaje i opremu veze i navigacije, te strojeve i kotlove, za koje se odbici određuju prema starosti onog dijela na koji se odbici primjenjuju.

(2) Odbici se računaju samo od cijene novoga materijala ili dijelova kada su bili dogotovljeni i pripremljeni za ugradbu, odnosno postavljanje na brod.

(3) Nikakav se odbitak ne primjenjuje na namirnice, zalihe, sidra i sidrene lance.

(4) Pristojbe i troškovi doka i navoza, te troškovi premještaja broda priznaju se u cijelosti.

(5) Troškovi čišćenja, bojenja i premaza dna broda ne priznaju se u zajedničku havariju, osim ako je dno bilo bojeno ili premazano u tijeku jedne godine prije čina zajedničke havarije, u kojem se slučaju priznaje polovica tih troškova.

(6) Nikakvi odbici prema načelu »novo za staro« ne primjenjuju se na troškove privremenih popravaka.

Članak 800.

(1) Vrijednost tereta koja ulazi u obračun zajedničke havarije određuje se prema njegovoj vrijednosti u vrijeme iskrcaja na temelju trgovačkog računa ispostavljenog primatelju ili, ako takvog računa nema, na temelju ukrcajne vrijednosti tereta. U vrijednost tereta u vrijeme iskrcaja uključuju se troškovi njegova osiguranja, te vozarina, osim ako rizik gubitka vozarine ne snose osobe koje su ovlaštene raspolagati teretom.

(2) Iznos koji se ima naknaditi kao zajednička havarija za žrtvovanje tereta predstavljat će smanjenje njegove vrijednosti ili gubitak tereta koji je pri tome pretrpljen. Ako se tako oštećeni teret proda, šteta se utvrđuje prema razlici između neto-utrška od prodaje i neto-vrijednosti tereta u zdravom stanju na posljednji dan iskrcajanja u luci odredišta, odnosno na dan završetka pothvata ako se pothvat okončao u drugoj luci.

(3) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, ako je prijavljena vrijednost nekog tereta pri ukrcanju niža od vrijednosti iz toga stavka, šteta ili gubitak prouzročeni takvom teretu odredit će se prema prijavljenoj vrijednosti.

Članak 801.

(1) Ako su stvari žrtvovane činom zajedničke havarije naknadno spašene, njihova se vrijednost određuje na temelju tržišne cijene na dan spašavanja u mjestu u kojem su spašene, a od te vrijednosti odbijaju se nužni i korisni troškovi spašavanja.

(2) Odredba članka 800. stavka 2. ovoga Zakonika na odgovarajući se način primjenjuje i na teret iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 802.

(1) U vjerovničku masu priznaje se provizija od 2% na izdatke zajedničke havarije, osim onih za plaće i uzdržavanje posade, te pogonskog goriva, maziva i zaliha, koji nisu nadomješteni u tijeku putovanja.

(2) Novčani gubitak što ga pretrpe vlasnici dobara koja su bila prodana zbog namaknuća sredstava za podmirenje izdataka zajedničke havarije priznat će se u zajedničku havariju, kao i troškovi osiguranja takvih izdataka.

Članak 803.

(1) Na svote koje ulaze u vjerovničku masu priznaju se kamate od 7% godišnje do tri mjeseca poslije objave diobne osnove zajedničke havarije, uzimajući pri tomu u obzir svaku isplatu na račun

interesa koji pridonose ili isplatu iz sredstava pologa zajedničke havarije.

(2) Po isteku roka iz stavka 1. ovoga članka vjerovnik ima pravo računati kamate prema propisima.

Članak 804.

(1) Vrijednosti koje ulaze u dužničku masu jesu:

1) za brod – neto-vrijednost na završetku pomorskog pothvata, s tim što se pri određivanju te vrijednosti ne uzima u obzir povoljan ili nepovoljan utjecaj ugovora o zakupu ili brodarskog ugovora na vrijeme koji su na snazi u pogledu tog broda,

2) za teret – vrijednost prema odredbi članka 800. stavka 1. ovoga Zakonika, s tim da se od tako utvrđene vrijednosti odbija svaki gubitak ili šteta nastali na teretu prije ili u vrijeme iskrcavanja,

3) za vozarinu i prevozninu – visina vozarine ili prevoznine, s tim da se od te svote odbijaju svi troškovi, uključujući plaće posade, koji ne bi bili podneseni zbog zarade vozarine odnosno prevoznine da su brod i teret bili potpuno izgubljeni u trenutku čina zajedničke havarije, a ne priznaju se kao zajednička havarija.

(2) Vrijednostima iz stavka 1. ovoga članka dodat će se svote koje se za žrtvovanu imovinu, sukladno odredbama članaka 798. – 801. ovoga Zakonika, priznaju kao zajednička havarija.

(3) Od vrijednosti iz stavka 1. ovoga članka odbijaju se dodatni izdaci koji su u svezi s vrijednostima što ulaze u dužničku masu nastali poslije čina zajedničke havarije, osim onih izdataka koji se priznaju kao zajednička havarija.

(4) Kad se teret proda prije odredišta, on pridonosi u zajedničku havariju na temelju stvarnog neto-utrška od njegove prodaje. Tom se utršku dodaje svota koja se priznaje kao zajednička havarija.

Članak 805.

(1) Brodar ima pravo zadržati teret koji na temelju članka 795. ovoga Zakonika ulazi u dužničku masu dok ne dobije jamstvo da će mu dužnik isplatiti svoj dio doprinosa koji ga tereti u zajedničkoj havariji.

(2) Brodar je dužan zadržati teret ili pribaviti odgovarajuće jamstvo i za tražbine drugih sudionika u pomorskom pothvatu i u zaštiti tih interesa, dužan je postupiti s dužnom pažnjom.

(3) Ako brodar ne postupi prema odredbi stavka 2. ovoga članka, dužan je isplatiti dio doprinosa za koji vjerovnik iz zajedničke havarije dokaže da ga nije mogao naplatiti od osobe koja je ovlaštena raspolagati teretom.

(4) Odredbama stavka 1., 2., 3. ovoga članka ne dira se u pravo brodara i ostalih sudionika u pomorskom pothvatu da se za isplaćenu svotu namire od osobe koja je ovlaštena raspolagati teretom kojoj je teret predan bez ishođenja jamstva.

Članak 806.

Vjerovnik iz zajedničke havarije koji ne dobije jamstvo da će njegova tražbina biti namirena ima pravo zaustaviti brod i teret da bi naplatio svoju tražbinu.

3. Zastara

Članak 807.

(1) Tražbina za isplatu doprinosa iz zajedničke havarije zastarijeva nakon proteka jedne godine od dana kad je brod stigao u luku završetka zajedničkog pothvata u tijeku kojega je nastupio događaj na kojem se temelji zahtjev za doprinos iz zajedničke havarije.

(2) Zastarijevanje zahtjeva iz stavka 1. ovoga članka ne teče od dana kada je imenovan likvidator do dana kada je konačna diobna osnova dostavljena.

Glava IV.

IZVANUGOVORNA ODGOVORNOST VLASNIKA BRODA I BRODARA

1. Zajedničke odredbe

Članak 808.

(1) Odredbe ove glave Zakonika primjenjuju se na štetu koju iz izvanugovornog odnosa prouzroči brod osobama i stvarima izvan broda te okolišu.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka odredbe ove glave Zakonika ne primjenjuju se na sudar brodova i nuklearne štete.

Članak 809.

(1) Odredbe ove glave Zakonika primjenjuju se na sve plovne objekte, bez obzira na veličinu i namjenu kojoj služi te na hidroavion na vodi.

(2) Odredbe ove glave Zakonika primjenjuju se i na ratne brodove, osim odredaba članka 813. - 823. i članaka 823.a - 823.h ovoga Zakonika.

Članak 809.a

Odredbe odjeljaka 3., 4. i 5. ove glave Zakonika primjenjuju se na štete nastale na području unutarnjih morskih voda, teritorijalnog mora, epikontinentalnog pojasa i zaštićenog ekološko-ribolovnog pojasa Republike Hrvatske, te na zaštitne mjere poduzete kako bi se šteta spriječila ili umanjila, bez obzira gdje su poduzete, a odredbe odjeljka 2. primjenjuju se na štete nastale na području unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora Republike Hrvatske.

2. Odgovornost za smrt i tjelesne ozljede

Članak 810.

(1) Za smrt i tjelesne ozljede kupaca i drugih osoba u moru koje prouzroči brod odgovara vlasnik broda i brodar, te osoba koja u trenutku događaja upravlja brodom:

1) ako je smrt ili tjelesna ozljeda prouzročena u području koje je proglašeno kupalištem ili u kojem je zabranjena plovidba – ako se ne dokaže da je oštećenik prouzročio štetu svojom namjerom ili grubom nepažnjom,

2) ako je smrt ili tjelesna ozljeda prouzročena u morskome pojasu do 150 metara od obale, a taj pojas ne ide u područje navedeno u točki 1), 3) i 4) ovoga stavka – ako se ne dokaže da je smrt ili tjelesna ozljeda prouzročena višom silom, namjerom ili grubom nepažnjom usmrćene, odnosno ozlijeđene osobe,

3) ako je smrt ili tjelesna ozljeda uzrokovana u lukama, na prilazima luka, na uobičajenim plovnim putevima, na području koje se isključivo koristi za sportsku i sličnu plovidbu (kao što su veslačke i jedriličarske regate, skijanje i sl.) i na području udaljenom više od 150 metara od obale, a nije riječ o području iz točke 4) ovoga stavka – ako se dokaže da je brod kriv za smrt, odnosno tjelesnu ozljedu osobe,

4) ako je smrt ili tjelesna ozljeda prouzročena na području u kojemu su zabranjeni pojedini načini ili sredstva plovidbe (npr. glisiranje, skijanje, prekoračenje brzine), a smrt je, odnosno tjelesna ozljeda, nastupila za obavljanja zabranjenog načina ili zabranjenim sredstvima plovidbe ako se ne dokaže da je oštećenik prouzročio štetu svojom namjerom ili grubom nepažnjom.

(2) Za štete iz stavka 1. ovoga članka koju prouzroči jahta ili brodica odgovaraju vlasnik i korisnik jahte ili brodice, najmoprimac jahte ili brodice dane u najam bez posade te osoba koja u trenutku događaja upravlja jahtom, odnosno brodicom.

(3) Odluku o proširenju ili suženju morskog pojasa iz stavka 1. točka 2) ovoga članka donosi Ministarstvo.

(4) Vlasnik broda i brodar nisu odgovorni u skladu sa stavkom 1. ovoga članka ako im je brod protupravno oduzet.

(5) U slučaju iz stavka 3. ovoga članka odgovorna je pored osobe koja je u trenutku događaja upravljala brodom, i osoba koja je protupravno oduzela brod.

3. Odgovornost za oštećenje stvari

Članak 811.

(1) Brod odgovara za štetu koju nanese operativnim obalama, lukobranama, lučkim uređajima i postrojenjima, plutajućim objektima (balisažnim oznakama, plutačama za vez, podvodnim kabelima, cjevovodima i sl.) te drugim objektima u luci ili na moru.

(2) Brod, jahta odnosno brodica ne odgovara za štetu iz stavka 1. ovoga članka u mjeri u kojoj je šteta prouzročena krivnjom trgovačkog društva ili tijela koje upravlja lukom ili stanjem obale, lukobrana, uređaja i postrojenja.

(3) Pod odgovornošću broda prema stavku 1. ovoga članka razumijeva se odgovornost vlasnika broda, odnosno brodara.

(4) Za štetu iz stavka 1. ovoga članka koju prouzroči jahta ili brodica odgovaraju vlasnik i korisnik jahte ili brodice te najmoprimac jahte ili brodice dane u najam bez posade.

3.a Odgovornost za onečišćenje okoliša

Članak 812.

(1) Izuzimajući štete iz članaka 814. i 823.b ovoga Zakonika, na štete koje prouzroči brod izlivanjem ili izbacivanjem drugih onečišćujućih tvari u more (opasne i štetne tvari, zauljene vode, otpadne vode) odgovaraju vlasnik broda i brodar ako ne dokažu da je izlivanje ili izbacivanje onečišćujućih tvari:

a) posljedica rata, neprijateljstva, građanskog rata, pobune ili prirodne pojave izvanrednoga, neizbježnog ili neotklonjivog karaktera,

b) proistječe u potpunosti iz činjenice što je treća osoba svjesno djelovala ili propustila djelovati u namjeri da nanese štetu, ili

c) u potpunosti proistječe iz radnje ili propusta bilo koje države ili drugog tijela odgovornog za održavanje svjetionika ili drugih sredstava za pomoć plovidbi u obavljanju te funkcije.

(2) Ako vlasnik broda ili brodar dokaže da je šteta nastala u potpunosti ili djelomično zato što je osoba koja je pretrpjela tu štetu djelovala ili propustila djelovati u namjeri da prouzroči štetu, ili iz krajnje nepažnje te osobe, on može biti u potpunosti ili djelomično oslobođen svoje odgovornosti prema spomenutoj osobi.

(3) Šteta zbog onečišćenja je svaki gubitak ili šteta nastala zbog onečišćenja izvan broda zbog otjecanja ili izbacivanja onečišćujućih tvari s broda ma gdje se to otjecanje ili izbacivanje dogodilo, ako je iznos naknade za onečišćenje okoliša, ne računajući gubitak dobiti zbog takvog

onečišćenja, ograničen na troškove razumnih mjera koje su stvarno poduzete ili se trebaju poduzeti za ponovno uspostavljanje stanja prije nastale štete, kao i troškove zaštitnih mjera i bilo kojeg gubitka ili štete prouzročene zaštitnim mjerama,

(4) Vlasnik broda ili brodar za štete zbog onečišćenja iz stavka 1. ovoga članka može ograničiti svoju odgovornost osnivanjem fonda ograničene odgovornosti u visini svote koja odgovara granicama odgovornosti propisanim u članku 391. stavku 1. točki 2. ovoga Zakonika.

(5) Za štetu iz stavka 1. ovoga članka koju prouzroči jahta ili brodice odgovaraju vlasnik i korisnik jahte ili brodice ili najmoprimac jahte ili brodice dane u najam bez posade ako ne dokažu da je izlivanje ili izbacivanje onečišćujućih tvari posljedica razloga iz stavka 1. ovoga članka.

(6) Osobe iz stavka 5. ovoga članka mogu se u cijelosti ili djelomično osloboditi odgovornosti pod uvjetom iz stavka 2. ovoga članka.

Članak 812.a

Vlasnik, korisnik i najmoprimac jahte ili brodice za štete prouzročene u člancima 810., 811. i 812. ovoga Zakonika mogu ograničiti svoju odgovornost osnivanjem fonda ograničene odgovornosti u visini svote koja odgovara granicama odgovornosti propisanim u članku 391. stavku 1. točkama 1. i 2. ovoga Zakonika te u članku 399. stavku 1. ovoga Zakonika.

4. Odgovornost za onečišćenje mora uljem koje se prevozi kao teret

Članak 813.

(1) U smislu odredaba ovoga dijela ove glave Zakonika:

1) *brod* označuje svaki brod ili plovilo bilo koje vrste konstruirano ili prilagođeno za prijevoz ulja u rasutom stanju kao teret, s tim da se brod sposoban za prijevoz ulja ili drugih tereta smatra brodom samo ako stvarno prevozi ulje u rasutom stanju kao teret i za vrijeme bilo kojeg putovanja koje slijedi nakon takvoga prijevoza, osim ako se dokaže da na njemu nema ostataka od toga prijevoza ulja kao rasutoga tereta,

2) *ulje* označuje sva postojana ugljikovodikova mineralna ulja kao što su sirova nafta, gorivo ulje, teško dizelsko ulje i ulje za podmazivanje, bez obzira da li se prevozi kao teret ili kao njegovo pogonsko gorivo,

3) *šteta zbog onečišćenja* označuje:

a) svaki gubitak ili štetu nastalu uslijed onečišćenja izvan broda zbog otjecanja ili izbacivanja ulja s broda ma gdje se to otjecanje ili izbacivanje dogodilo, ako je iznos naknade za onečišćenje okoliša ne računajući gubitak dobiti uslijed takvog onečišćenja ograničen na troškove razumnih mjera koje su stvarno poduzete ili se imaju poduzeti za ponovno uspostavljanje stanja prije nastale štete,

b) troškove zaštitnih mjera i bilo kojeg gubitka ili štete prouzročene ovim mjerama,

4) *nesreća* označuje svaki događaj ili skup događaja istoga porijekla koji prouzroči štetu uslijed onečišćenja ili stvori tešku i neposrednu prijetnju nastanku takve štete.

(2) Odredbe članka 813.-823. primjenjuju se na štetu zbog onečišćenja nastalu u unutarnjim morskim vodama, teritorijalnom moru i zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu Republike Hrvatske te na zaštitne mjere poduzete kako bi se spriječila ili umanjila šteta, bez obzira gdje su poduzete.

Članak 814.

(1) Za štetu koju prouzroči brod koji prevozi ulje kao rasuti teret izlivanjem ili izbacivanjem tog ulja odgovara vlasnik broda ako ne dokaže da je izlivanje, odnosno izbacivanje ulja:

a) posljedica rata, neprijateljstva, građanskog rata, pobune ili prirodne pojave izvanrednoga, neizbježnog ili neotklonjivog karaktera,

b) proistječe u potpunosti iz činjenice što je treća osoba svjesno djelovala ili propustila djelovati u namjeri da nanese štetu, ili

c) u potpunosti proistječe iz radnje ili propusta bilo koje države ili drugog tijela odgovornog za održavanje svjetionika ili drugih sredstava za pomoć plovidbi u obavljanju te funkcije.

(2) Ako vlasnik broda dokaže da je šteta nastala u potpunosti ili djelomično zato što je osoba koja je pretrpjela tu štetu djelovala ili propustila djelovati u namjeri da prouzroči štetu, ili iz krajnje nepažnje te osobe, on može biti u potpunosti ili djelomično oslobođen svoje odgovornosti prema spomenutoj osobi.

(3) Zahtjev za naknadu štete zbog onečišćenja ne može se podnijeti protiv vlasnika broda osim na temelju ovoga Zakonika.

(4) Uz rezervu stavka 5. ovoga članka, zahtjev za naknadu štete zbog onečišćenja, bilo da se temelji na ovome Zakoniku ili ne, ne može se podnijeti protiv:

a) osoba u službi vlasnika ili njegovih punomoćnika ili članova posade,

- b) peljara ili bilo koje druge osobe koja je, bez svojstva člana posade, obavljala usluge za brod,
  - c) naručitelja ugovora o prijevozu (bilo kako opisanog, uključivši i zakupoprимca), poslovođe ili brodaru,
  - d) osobe koja spašava uz pristanak vlasnika ili po uputama nadležne javne vlasti,
  - e) osobe koja poduzima zaštitne mjere,
  - f) svih osoba u službi osoba spomenutih u točkama c), d) i e) ili njihovih punomoćnika osim ako dokaže da je šteta nastala kao rezultat njihovoga osobnog djelovanja ili propusta koji su navedene osobe učinile, bilo u namjeri da prouzroče štetu, bilo bezobzirno znajući da će šteta vjerojatno nastati.
- (5) Nijednom odredbom ovoga Zakonika ne dira se u prava vlasnika na regres.

Članak 815.

Ako šteta zbog onečišćenja nastane iz nesreće u kojoj su sudjelovala dva broda ili više njih, vlasnici svih brodova solidarno odgovaraju za cjelokupnu štetu koja se razumno ne može podijeliti, ako se ne mogu osloboditi odgovornosti prema članku 814. ovoga Zakonika.

Članak 816.

- (1) Vlasnik broda za štete iz članka 814. ovoga Zakonika može ograničiti svoju odgovornost do svota navedenih u stavku 2. ovoga članka osnivanjem fonda ograničene odgovornosti za štete prouzročene izlijevanjem ili izbacivanjem ulja.
- (2) Vlasnik broda za štete iz članka 814. ovoga Zakonika može ograničiti svoju odgovornost po svakoj nesreći na ukupnu svotu kako slijedi:
- 4.500.000 obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja za brod koji ne prelazi 5000 jedinica tonaže,
  - za brodove preko naznačene tonaže, za svaku dodatnu jedinicu tonaže 632 obračunskih jedinica Posebnih prava vučenja povrh iznosa navedenog u točki a), s time da ukupna svota ni u kojem slučaju ne prijeđe iznos od 89.800.000 obračunskih jedinica.
- (3) Vlasnik broda gubi pravo na ograničenje odgovornosti prema odredbama stavka 1. i 2. ovoga članka ako se dokaže da je šteta nastala zbog radnje ili propusta koji je vlasnik broda učinio, bilo u namjeri da prouzroči štetu, bilo bezobzirno znajući da će šteta vjerojatno nastati.

Članak 817.

Iz fonda ograničene odgovornosti iz članka 816. ovoga Zakonika vlasnik broda može nadoknaditi

troškove što ih je dobrovoljno podnio radi razumnog izbjegavanja ili smanjenja onečišćenja.

Članak 818.

Za utvrđivanje tonaže broda prema članku 816. ovoga Zakonika primjenjuju se odredbe članka 391. ovoga Zakonika.

Članak 819.

- (1) Fond ograničene odgovornosti iz članka 816. ovoga Zakonika može osnovati i osiguravatelj ili druga osoba koja je izdala financijsko jamstvo prema članku 820. ovoga Zakonika.
- (2) Osnivanje fonda prema stavku 1. ovoga članka ima isti pravni učinak kao i osnivanje fonda od strane vlasnika broda.
- (3) Fond iz stavka 1. ovoga članka može biti osnovan i ako, na osnovi odredbe članka 816. stavak 3. ovoga Zakonika vlasnik broda nije ovlašten na ograničenje odgovornosti, ali se time ne diraju prava oštećenika prema vlasniku broda.

Članak 820.

- (1) Vlasnik broda upisanog u upisnik brodova u Republici Hrvatskoj koji kao teret prevozi više od 2.000 tona ulja dužan je održavati na snazi osiguranje ili drugo financijsko jamstvo kao što je garancija banke ili potvrda izdana od jednog od međunarodnih fondova za naknadu štete, radi pokrića odgovornosti za štetu zbog onečišćenja uljem, u visini svote koja odgovara granicama odgovornosti propisanim člankom 816. ovoga Zakonika.
- (2) Vlasnik broda iz stavka 1. ovoga članka dužan je zatražiti od lučke kapetanije u kojoj se vodi upisnik brodova u koji je brod upisan, izdavanje svjedodžbe kojom se potvrđuje da su osiguranje ili drugo financijsko jamstvo na snazi u skladu s odredbama Međunarodne konvencije o građanskoj odgovornosti za štetu zbog onečišćenja uljem iz 1992. godine i ovoga Zakonika.
- (3) Svjedodžba iz stavka 2. ovoga članka izdaje se na hrvatskom i engleskom jeziku i sadrži sljedeće podatke:
- a) ime broda i luku upisa
  - b) ime/naziv i sjedište vlasnika broda
  - c) vrstu osiguranja
  - d) ime i sjedište osiguravatelja ili druge osobe koja je izdala financijsko jamstvo, te kada je to primjenjivo mjesto gdje je osiguranje osnovano (zaključeno)
  - e) razdoblje valjanosti uvjerenja koje ne može biti dulje od razdoblja valjanosti osiguranja ili drugog jamstva.
- (4) Svjedodžba iz stavka 2. ovoga članka mora biti na brodu, a preslika se čuva u upisniku broda.

(5) Osiguranje ili drugo financijsko jamstvo iz stavka 1. ovoga članka smije prestati samo istekom razdoblja valjanosti osiguranja ili jamstva navedenog u svjedodžbi iz stavka 2. ovog članka ili protekom roka od tri mjeseca računajući od dana kada je lučkoj kapetaniji iz stavka 2. ovog članka upućena obavijest o otkazu osiguranja ili jamstva. Iznimno, osiguranje ili drugo financijsko jamstvo smije prestati prije isteka tog tromjesečnog roka ako je svjedodžba vraćena nadležnoj lučkoj kapetaniji ili je istodobno izdana nova važeća svjedodžba. Navedeno vrijedi i za svaku izmjenu čija je posljedica da osiguranje ili jamstvo više ne udovoljava odredbama ovog članka.

Članak 821.

(1) Tužba za naknadu štete prouzročenu onečišćenjem može se podnijeti neposredno protiv osiguravatelja ili druge osobe koja je pružila financijsko jamstvo prema članku 820. ovoga Zakonika.

(2) Osiguravatelj ili jamac može istaći protiv tužitelja sve prigovore koje bi mogao istaći vlasnik broda, osim prigovora stečaja ili likvidacije, ali se ne smije koristiti prigovorima koje bi mogao istaći u odgovoru na tužbu koju bi protiv njega podnio vlasnik broda.

(3) Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka osiguravatelj ili jamac može istaći prigovor da je šteta onečišćenjem prouzročena namjernim protupravnim ponašanjem vlasnika broda. U svakom slučaju, osiguravatelj ili jamac može se pozvati na granice odgovornosti iz članka 816. ovog Zakonika, čak i kada vlasnik broda nema pravo ograničiti svoju odgovornost.

(4) Osiguravatelj ili jamac ima pravo zahtijevati od vlasnika broda da se pridruži postupku kao umješlač.

Članak 822.

Za razdiobu fonda ograničene odgovornosti koji je osnovan u Republici Hrvatskoj isključivo su nadležni hrvatski sudovi.

Članak 823.

(1) Pravo na naknadu štete prema odredbama članka 814. –822. ovoga Zakonika zastarijeva u roku od tri godine od dana kad je šteta nastala.

(2) Pravo na naknadu štete prema odredbama članka 814. –822. ovoga Zakonika utrnjuje ako se tužba ne podnese u roku od šest godina od dana nastanka događaja koji je prouzročio štetu.

(3) Kad je događaj nastao u više navrata, rok od šest godina iz stavka 2. ovoga članka počinje teći od dana kad je događaj započeo.

5. Odgovornost za onečišćenje mora pogonskim uljem

Članak 823.a

Za potrebe ovog odjeljka ove glave Zakonika:

1. Brod znači svaki plovni objekt bilo koje vrste, uključujući i brod u gradnji koji plovi.

2. Vlasnik broda označava vlasnika broda, brodarka, zakupoprimalca i poslovođu broda.

3. Posebno kad je riječ o jahti ili brodici, onda vlasnik broda znači vlasnika i korisnika jahte, odnosno brodice te najmoprimalca jahte ili brodice dane u najam bez posade.

4. Pogonsko ulje znači sva ugljikovodikova mineralna ulja, uključujući i ulje za podmazivanje, koja se koriste ili se imaju namjeru koristiti za rad ili pogon broda, kao i ostatke tog ulja.

5. Zaštitne mjere znače svaku razumnu mjeru koju poduzme bilo koja osoba nakon nastanka nezgode kako bi se šteta zbog onečišćenja spriječila ili umanjila.

6. Nesreća znači svaki događaj ili niz događaja istoga podrijetla koji prouzroči štetu zbog onečišćenja ili predstavlja tešku i neposrednu prijetnju nastanku takve štete.

7. Šteta zbog onečišćenja znači:

a) gubitak ili štetu nastalu izvan broda zbog onečišćenja uslijed istjecanja ili ispuštanja pogonskog ulja s broda, bilo gdje se to istjecanje ili ispuštanje dogodilo, pod uvjetom da je iznos naknade za onečišćenje okoliša, ne računajući gubitak dobiti uslijed takvoga onečišćenja, ograničen na troškove razumnih mjera koje su stvarno poduzete ili se imaju poduzeti za ponovno uspostavljanje stanja prije nastale štete; i

b) troškove zaštitnih mjera i bilo kojeg gubitka ili štete prouzročene ovim mjerama.

Članak 823.b

(1) Za štetu koju prouzroči brod istjecanjem ili izbacivanjem pogonskog ulja odgovara vlasnik broda ako ne dokaže da je istjecanje ili izbacivanje pogonskog ulja:

a) posljedica rata, neprijateljstava, građanskog rata, pobune ili prirodne pojave izvanrednog, neizbježnog ili neotklonjivog karaktera,

b) proistječe u potpunosti radnjom ili propustom treće osobe učinjenima u namjeri da se prouzroči šteta, ili

c) u potpunosti prouzročena nemarom ili drugom štetnom radnjom bilo koje države ili drugoga tijela odgovornoga za održavanje svjetionika ili drugih navigacijskih pomagala u obavljanju te funkcije.

(2) Kada je u skladu sa stavkom 1. ovoga članka više osoba odgovorno, njihova odgovornost je solidarna.

(3) Ako vlasnik broda dokaže da je šteta nastala u potpunosti ili djelomično zbog radnje ili propusta oštećene osobe učinjenih u namjeri da se prouzroči šteta, ili iz krajnje nepažnje te osobe, on može biti u potpunosti ili djelomično oslobođen svoje odgovornosti prema spomenutoj osobi.

(4) Zahtjev za naknadu štete zbog onečišćenja ne može se podnijeti protiv vlasnika broda osim na temelju ovoga Zakonika.

(5) Uz rezervu iz stavka 6. ovoga članka, zahtjev za naknadu štete zbog onečišćenja, bilo da se temelji na ovome Zakoniku ili ne, ne može se podnijeti protiv osoba koje poduzimaju zaštitne mjere kao i osoba u njihovoj službi, osim ako se dokaže da je šteta nastala kao rezultat njihovog osobnog djelovanja ili propusta koje su navedene osobe učinile, bilo u namjeri da prouzroče štetu, bilo bezobzorno znajući da će šteta vjerojatno nastati.

(6) Ni jednom odredbom ovoga Zakonika ne dira se u prava vlasnika broda na regres.

Članak 823.c

Ako šteta zbog onečišćenja nastane iz nesreće u kojoj su sudjelovala dva broda ili više njih, vlasnici svih brodova solidarno odgovaraju za cjelokupnu štetu koja se razumno ne može podijeliti, ako se ne mogu osloboditi odgovornosti prema članku 823.b ovoga Zakonika.

Članak 823.d

(1) Vlasnik broda za štete zbog onečišćenja mora pogonskim uljem može ograničiti svoju odgovornost osnivanjem fonda ograničene odgovornosti u visini svote koja odgovara granicama odgovornosti propisanim u članku 391. stavku 1. točki 2. ovoga Zakonika.

(2) Fond ograničene odgovornosti iz stavka 1. ovoga članka može osnovati i osiguravatelj ili druga osoba koja je izdala financijsko jamstvo prema članku 823.e ovoga Zakonika.

(3) Osnivanje fonda prema stavku 2. ovoga članka ima isti pravni učinak kao i osnivanje fonda od strane vlasnika broda.

(4) Osiguravatelj ili druga osoba koja je izdala financijsko jamstvo prema članku 823.e ovoga Zakonika može osnovati fond ograničene odgovornosti i kada vlasnik broda prema odredbama članka 390. stavka 1. ovoga Zakonika nije ovlašten na ograničenje odgovornosti.

Članak 823.e

(1) Vlasnik broda bruto tonaže veće od 1000 upisanog u upisnik brodova u Republici Hrvatskoj

dužan je održavati na snazi osiguranje ili drugo financijsko jamstvo kao što je garancija banke ili slične financijske institucije, radi pokrića odgovornosti za štetu zbog onečišćenja pogonskim uljem, u visini svote koja odgovara granicama odgovornosti propisanim u članku 391. stavku 1. točki 2. ovoga Zakonika.

(2) Vlasnik broda iz stavka 1. ovoga članka dužan je zatražiti od lučke kapetanije u kojoj se vodi upisnik brodova u koji je brod upisan, izdavanje svjedodžbe kojom se potvrđuje da su osiguranje ili drugo financijsko jamstvo na snazi u skladu s odredbama Međunarodne konvencije o građanskoj odgovornosti za štetu zbog onečišćenja pogonskim uljem iz 2001. godine i ovoga Zakonika.

(3) Svjedodžba iz stavka 2. ovoga članka izdaje se na hrvatskom i engleskom jeziku i sadrži sljedeće podatke:

a) ime broda, brojeve ili slova za raspoznavanje i luku upisa,

b) ime i glavno poslovno sjedište upisanog vlasnika,

c) IMO broj za identifikaciju broda,

d) vrstu i trajanje jamstva,

e) naziv i glavno poslovno sjedište osiguratelja ili druge osobe koja pruža financijsko jamstvo, a kada je to prikladno, poslovno sjedište gdje je zaključeno osiguranje ili drugo financijsko jamstvo,

f) razdoblje valjanosti svjedodžbe, koje ne može biti duže od razdoblja valjanosti osiguranja ili drugog jamstva.

(4) Svjedodžba iz stavka 2. ovoga članka mora se nalaziti na brodu, a preslika se čuva u upisniku brodova.

(5) Osiguranje ili drugo financijsko jamstvo iz stavka 1. ovoga članka smije prestati samo istekom razdoblja valjanosti osiguranja ili jamstva navedenog u svjedodžbi iz stavka 2. ovoga članka ili protekom roka od tri mjeseca računajući od dana kada je lučkoj kapitaniji iz stavka 2. ovoga članka upućena obavijest o otkazu osiguranja ili jamstva. Iznimno, osiguranje ili drugo financijsko jamstvo smije prestati prije isteka toga tromjesečnog roka ako je svjedodžba vraćena nadležnoj lučkoj kapitaniji ili je istodobno izdana nova važeća svjedodžba. Navedeno vrijedi i za svaku izmjenу čija je posljedica da osiguranje ili jamstvo više ne udovoljava odredbama ovog članka.

Članak 823.f

(1) Tužba za naknadu štete prouzročene onečišćenjem pogonskim uljem može se podnijeti

neposredno protiv osiguravatelja ili druge osobe koja je pružila financijsko jamstvo prema članku 823.e ovoga Zakonika.

(2) Osiguravatelj ili jamac može istaći protiv tužitelja sve prigovore koje bi mogao istaći vlasnik broda, osim prigovora stečaja ili likvidacije, ali se ne smije koristiti prigovorima koje bi mogao istaći u odgovoru na tužbu koju bi protiv njega podnio vlasnik broda.

(3) Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka osiguravatelj ili jamac može istaći prigovor da je šteta onečišćenjem prouzročena namjernim protupravnim ponašanjem vlasnika broda. U svakom slučaju, osiguravatelj ili jamac može ograničiti svoju odgovornost na svotu osiguranja ili jamstva iz članka 823.e stavka 1. ovoga Zakonika, čak i kada vlasnik broda nema pravo ograničiti svoju odgovornost.

(4) Osiguravatelj ili jamac ima pravo zahtijevati od vlasnika broda da se pridruži postupku kao umješak.

Napomena

izmjene i dopune; izmijenjeni čl. 5., u dijelu koji se odnosi na definiciju broda, brodice, jahte, ribarskog broda i velike putničke jahte, izmijenjeni čl. 179., čl. 180., 183., 184., 185., 186., čl. 187. st. 1., čl. 188., dodani čl. 188.a, izmijenjeni čl. 189., 190., 191., 192., 193., 195., 196., 197., 198., 199., 200., 201., brisanje glave III i brisanje čl. 202. - 207., izmijenjeni čl. 208., 209., 210., brisanje čl. 211., izmijenjeni čl. 212., 213., 214., 215. st. 1. toč. 1. i 3., 216., 217., 218., 220., 223. st. 2., 224., 231. st. 2. i 3., 235., 236. st. 1. toč. 5., 241. st. 1., 246. st. 1. toč. 5., 247. st. 2., 251., brisanje čl. 252., izmijenjeni naziv glave III., izmijenjeni čl. 253., 254., brisanje čl. 256., izmijenjeni čl. 257., čl. 266., izmijenjeni naslov čl. 273., izmijenjeni čl. 273., 275. st. 1., brisanje čl. 276., izmijenjeni čl. 277., 278., brisanje čl. 279., izmijenjeni čl. 280., 281., 282., brisanje čl. 289., 290., 291., izmijenjeni čl. 292., 293., 294., 295., 297., 298. st. 1. toč. 2 i st. 3., 299. st. 1. i st. 2. toč. 1., 300., brisanje čl. 301., izmijenjeni čl. 302., 303., brisanje čl. 304., izmijenjeni čl. 308., 309., 310. st. 2. i st. 3., 311., dodani čl. 311.a, brisanje čl. 312. st. 2. i st. 3., izmijenjeni čl. 313. st. 1. i st. 2., 314., 315., 316. st. 1. i st. 2., 319., 327. st. 4., 328. st. 1., 330., 331. st. 1. i st. 4., 332., 333., 334. st. 1., 335. st. 2., 338. st. 2., 340., 341., 343., 344., 345., 348. st. 2., 351., 352., 353., 354. st. 1. i st. 3., 356., 357., 358. st. 1., 359. st. 3., brisanje čl. 360., izmijenjeni čl. 361. st. 1., brisanje čl. 362. st. 4., 363. i 364., izmijenjeni čl. 365., brisanje čl. 366. - 371., brisanje naslova čl. 372. i čl. 372., brisanje čl. 373. st. 2., izmijenjeni čl. 374. st. 1., 375., 376.,

brisanje čl. 377., izmijenjeni čl. 379., 380., 381., 382. i brisanje čl. 383. stupa na snagu 01.01.2020.